BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
FONDO FORENSE
32
7 A
1

[illegible]

[illegible]

P. Livini a Valentano ad simplicitatem
anno 1879

Digitized by Google

APPARATUS BREVIS
AD THEOLOGIAM,
ET JUS CANONICUM,

Complectens Indicem Hiſtorico-Chronologicum Conciliorum, Paparum, Antipaparum, Patrum, & Scriptorum Eccleſiaſticorum, necnon Hæreticorum, & Compendioſam Juris Utriuſque Prænotionem.

ACCEDIT APPENDIX

De Textibus, ac Verſionibus Sacrarum Scripturarum, De Priſcis Decretalium Compilationibus, De Pænitentialium Canonum Libris, De Præcipuis Sacræ Generalis Hiſtoriæ Scriptoribus, De Martyrum, Aliorumque SS. Hiſtoria, De Liturgicis Antiquiorum Operibus, De Authoribus Eccleſiaſticæ tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

EXCELLENTISSIMO DOMINO

D. NICOLAO COLUMNÆ
EX PRINCIPIBUS STILIANI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ MDCCLI.
EX TYPOGRAPHIA S. IGNATII.

EXCUDEBAT
JOANNES GENEROSUS SALOMONI
Superiorum facultate.

Proſtant venales apud eumdem Typographum.

£ 11.

Digitized by Google

Excellentiſſimo Domino

D. NICOLAO COLUMNÆ

EX STILIANI PRINCIPIBUS.

QUOD ſolemne eſt cæteris Typographis , ut Patronos ſuos, a quibus ſibi, ſuiſque typis præſidium , atque ornamentum quærunt , eos in limine

Operis multiplici commendatione cumulatiſſime exornent, id mihi tecum, PRINCEPS AMPLISSIME, prætermittendum eſſe plane video. Primum enim non hoc eſt noſtrum ingenium, ut aut domeſticas, aut privatas tuas, ac proprias laudes complecti orando, aut percenſere numerando poſſit. Si enim hujus argumenti amplitudinem attingere auderem, nihil minus de tua præclariſſima Gente, ac Familia mihi prædicandum eſſet, demonſtrandumque, quam quod de veteri Roma antiquus Poeta magnificentiſſime cecinit:

Ter-

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum.

Tantus enim eſt Avorum ſplendor (*a*), tanta Nobilitatis antiquitas, tantus tum Maximorum Pontificum, tum etiam Summorum Regum, qui ex ea prodiere, tantus Ampliſſimorum Cardinalium numerus, aliorumque inſignium Virorum, qui, aut Claſſium, ExercituumquePræ-

* 3 fectu-

(*a*) Legendum Elogium Familiæ Columnenſium, quod ex probatiſſimis monumentis, atque Scriptoribus contexuit P. Melchior a Briga iu ſua *Scientia Eclipſium*, quam an. 1747. dicavit D. D. Laurentio Duci Paliani, Marco Antonio, & Petro Fratribus Columnenſibus. Uberiora ſuppeditabit Elaboratiſſimum Opus, idemque accuratiſſimum, quod de Genealogia Columnenſis Familiæ in lucem daturus eſt D. Cornazanus Vir Clariſſimus.

fecturæ, aut ampliſſimis Legationibus, aut aliis ſupremis dignitatibus domi, militiæque, terra, marique adhibiti, nomen ſuum ad immortalitatem conſecrarunt, ut vix Gens aliqua, aut Familia reperiri facile queat, quæ cum tua, ſive nobilitatis ſplendore, ſive Majorum amplitudine comparari poſſe videatur. Quæ, cum teſtatiſſima ſint, tum nova honoris acceſſione confirmata ſunt ab invictiſſimo Utriuſque Siciliæ Rege CAROLO, cum Familiam tuam tam multiplici exiſtimationis, ac benevolentiæ ſignificatione complexus, in

in-

inclyto Parente tuo (*a*) cumulavit. Quæ quantam eloquentiam deſiderent, nemo non videt; quam vero ego impar ſim tanto oneri, ipſe per me ſatis perſpicio. Quamquam etiamſi tanta dicendi vis, tantaque copia præſto eſſet, quantam flagitat immenſa propemodum rerum dicendarum ſeges, tamen haſce partes mihi ſuſcipiendas eſſe non arbitrarer. Vere enim pronuntiavit Cl. Caſa, *ſummos viros a noſtra conditionis hominibus obſervantiam potius, quam honorem ſibi depoſcere.* Itaque tan-

(*a*) Excellentiſſimus D. D. Annibal Columna Stiliani Princeps in Regia Neapolitana Aula primariis muneribus auctus.

tum abeſt, ut noſtra oratione tuus ſummus ſplendòr inluſtrari poſſit, ut potius metuendum ſit, ne oratoris tenuitate obſcuretur. Cum vero injurioſa potius tibi futura ſit noſtra omnis de te laudatio, quod ſumma tua amplitudo illam reſpuat, tum meis commodis non eſt omnino neceſſaria, quod tuum ampliſſimum nomen huic Operi inſcriptum tantum præſidii, atque ornamenti allaturum ſit, quantam Typographi cæteri ex prolixa ſuorum Mæcenatum commendatione conſequturos ſe vix arbitrantur. Itaque ſatius duxerim alio ora-

orationem convertere, eaque tibi commemorare, quibus adductus Opus iſtud tibi præcipue inſcribendum putarim. Tamdiu itaque occaſionem aucupabar, qua ſummum obſequium, & obſervantiam erga te meam palam omnibus facerem, ſummiſque tuis beneficiis, quibus obſtrictus ſum, aliquam ſaltem grati animi ſignificationem rependerem. Verum enimvero cum me non lateret, te optimi, prudentiſſimique Avunculi Tui (a) veſtigiis inſiſtentem, ad eas præclariſſimas artes animum appli-

(a) Is eſt Joannes Conſtantius Caraccioli a Santobeno Cameræ Apoſtolicæ Clericus.

applicuiſſe, quæ ad Rempublicam recte adminiſtrandam maxime pertinent, quibuſque ad ſummos honores, ac dignitates aditus patet ampliſſimus; Opus hujuſmodi expectabam, quod aut omnino ea ſtudia complecteretur, aut ad illorum perſectam notitiam aliquid utilitatis afferret. Tale enim munuſculum tibi acceptius futurum arbitrabar. Dum hæc mecum ipſe cogitarem, quodam optimo fato Volumen iſtud typis imprimendum ad me delatum eſt, in quo & Chronologiæ ad calculos recentiores exactæ, & veluti Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ

ſtoriæ ex nuperis melioris notæ, ac ſanioris judicii Scriptoribus deromptæ,concinnum, elegantiſſimumque compendium continetur. Huc enim accedunt Scriptores Eccleſiaſtici, quorum non tam numerus recenſetur, quam merita breviſſime perpenduntur. Suum etiam hic locum habent Concilia univerſalia,cauſæque cur unumquodvis convocatum ſit, præcipuæque res geſtæ in eiſdem Conciliis eadem brevitate explicantur; ſuum denique alia plurima, quæ in ipſa Operis fronte deſignantur. Quæ quantum lucis

cis afferant non ad Theologiam modo, ſed ad ipſam Canonum doctrinam, juriſque prudentiam, quarum ſcientiarum cognitio a te jampridem ſuſcepta eſt, nulli magis quam tibi perſpectum arbitror. Cum hæc itaque ex voto cecidiſſe exiſtimarem, ſtatim ad te ſupplex adii, impetravique, ut meis petitionibus ſubſcribere ne recuſares. Reſtat nunc, ut qua humanitate jam antea annuiſti, ut Opus iſtud ſub tuo ampliſſimo nomine imprimeretur, eadem jam in lucem editum excipias. Quod ſi obtinuero luculentiſſimum

ſine

ſane meorum laborum fructum conſequutum èſſe me arbitrabor.

EXCELLENTIÆ TUÆ

Humillimus, & Obſeqm̃us Famulus
Generoſus Salomoni.

IM-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

F.M. de Rubeis Patriarcha Conſtant. Viceſg.

IMPRIMATUR.

Fr. Vincentius Elena Magiſter Socius Rm̃i P. Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici Ordinis Prædic.

IN-

INDEX.

Proemium. pag. 5
Concilia Generalia per RR. Pontifices approbata. 7
Concilia Generalia non ab omnibus omnino approbata 20.
Concilia Particularia præcipua. 28
Summi Pontifices Romani. 51
Quæſita nonnulla de RR. PP. 85
Antipapæ. 90
Patres, & Scriptores Eccleſiaſtici antiquiores. 101
Hæretici, aliique ab Eccleſia damnati. 178
Brevis Notitia Librorum utriuſque Juris. 219

APPENDIX,

Et primò

De Textu Hebraico, Syriaco, Samaritano Vet. Teſtamenti. 229
De Græcis Verſionibus Vet. Teſtamenti, & de Vulgata Editione. 232
De Verſionibus Paraphraſticis. 235

De

De Diviſionibus in Sacris Codicibus antiquitus uſurpatis. 236
De Priſcis Decretalium Compilationibus. 238
De Pænitentialium Canonum Libris. 242
De Præcipuis Sacræ Generalis Hiſtoriæ Scriptoribus. 246
De Martyrum, aliorumque SS. Hiſtoria. 254
De Liturgicis Antiquiorum Operibus. 257
De Pluribus Auctoribus Eccleſiaſticæ, tum Geographiæ, tum Chronologiæ. 260

LIBEL-

LIBELLI
PROŒMIUM.

LOngo jam ſatis Scholarum uſu compertum nobis eſt,junioribus Theologis , & Canoniſtis , iis maxime qui ad ſtudia illa impigri incumbunt, nihil ita ingratum accidere , quam ut nos in ſcriptis noſtris tam frequenter , & aridè ſine uberiori explicatione Concilia , vel Patres appellemus . Illas tamen citationes , quæ ipſa ſunt Sacræ Doctrinæ Medulla reſecari non poſſe ingenuè confitentes, optarent ſaltem vel brevem eorum,quæ toties occurrunt, aliquando tradi ſibi notitiam. Ut mihi ſemper viſum eſt, æquum poſtulant : oporteret enim vel in ipſo Theologiæ & SS. Canonum limine ſcire Candidatos, Conciliorum ſaltem Generalium ætatem & cauſam,quo imperante convocata , quo Præſide celebrata , ubi ..ntium habita ſint ; ſcire quo tempore ..edem conſcenderit hic vel ille Romanus Pontifex , quandiu tenuerit ; noſſe quo ſæ-

ſæculo floruerint præcipui ſaltem Eccleſiæ Doctores vel Scriptores, nec etiam ignorare quoſnam identidem Eccleſiæ Christi hoſtes tenebrarum, & erroris princeps ſuſcitaverit: quo tempore hæreſeon ſuarum virus diffundere aggreſſi ſint: quo vel Concilii vel Eccleſiæ diſperſæ Decreto repreſſi, quodve ſinguli Fidei noſtræ caput ſubvertendum ſuſceperint. His rudioribus ſaltem Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ elementis imbuti Tyrones noſtri, ſacris ſtudiis & jucundiorem & feliciorem navarent operam.

Laborem ergo noſtrum non otioſum fore duximus, ſi hiſtorica fragmenta a Petavio, Spondano, Labbeo, Annato, Morerio, cæteriſque id genus omnimoda eruditione locupletiſſimis mutuata, & collecta in breviori complicantes compendio, brevem ſupradictorum traderemus ſynopſim, quam paucis conſtrictam paginis poſſent pari & voluptate & facilitate ad uſus ſuos transferre Sacræ Doctrinæ alumni. Nec ad illud Opuſculum noſtrum, qualecumque ſit, movit nos tantum prævius hujus utilitatis ſenſus: Eccleſiaſtici etiam Ordinis honori voluimus conſulere. Illud enim ſatis indecorum, (quoties tamen contingere

gere videas?)horum ſtudiorum Candidatos in ſacra Eruditione peregrinos eſſe, velutque elingues hiare, ſi de Concilii alicujus, Pontificis, vel Doctoris ætate fuerint interrogati. Frequentiorem librorum turmam paſſim exuberare, quin & in dies undequaque erumpere non diffitemur: cogitavimus etiam ea omnia, quæ hic compendiariè tradimus, paſſim in Conciliorum Summis, Romanorum Pontificum Actis hiſtoricis, Dictionariis, aliiſque ejuſmodi libris diſperſa reperiri; ſed quam multis, ut hæc evolvant, deeſt tempus, atque opportunitas? Pleriſque nimis curta eſt nummorum ſupellex, quam ut poſſit per eos comparari tanta voluminum copia: ſi quas aliunde largiores Bibliothecas uſui publico quorumdam conſecrat munificentia, & paucæ ſunt, & plerumque difficiles adire volentibus, & ſua luxuriante voluminum fertilitate vel obruentes, vel quæque legendi intemperiem provocantes, ſterilitatem pariunt. Poterit forte inopia hæc frequentibus cum Profeſſore colloquiis, & iteratis expoſtulationibus ſuppleri: Verum quot ſunt ex Profeſſoribus, quos ab ipſo ſcholarum exitu alia occupant

munia, ad quos proinde difficilis eſt aditus, quibuſque importuna foret confabulatio? aliis tam expedita non ſemper viget factorum memoria, ut extemplo diſcipulis plene ſatisfacere valeant.

Sit ergo operæ pretium pauca a ſupradictis authoribus congeſſiſſe, Theologiæ Candidatis, ut ſperamus, non ita parum profutura, quemadmodum & iis, qui Sacrorum Canonum ſcientiam aggrediuntur.

IN-

INDEX CONCILIORUM GENERALIUM.

Concilium primum Generale, Nicænum primum ſub Sancto Sylveſtro Papa, Imperatore Conſtantino Magno præſente, anno 325. Adfuerunt 318. Epiſcopi. Et præfuit Papa per Legatos ſuos, ſcilicet Oſium Cordubenſem in Hiſpania Epiſcopum, Vitum, & Vincentium Eccleſiæ Romanæ Presbyteros. In eo damnati ſunt Ariani, Quartodecimani, & Meletiani.

Concilium ſecundum Generale, Conſtantinopolitanum primum ſub S. Damaſo Papa, & Theodoſio Imperatore, fuit 150. Epiſcoporum: celebrari cœpit menſe Majo anno 381., & perductum eſt uſque ad finem Julii ejuſdem anni. In eo damnati ſunt Macedoniani Divinitatem Spiritus Sancti impugnantes, confirmata fuit fides Nicæna, & editum Symbolum illud, quod inter Miſſarum ſolemnia cantatur in Eccleſia, quodque vulgo Nicænum appellatur, quia reipſa a Nicæno non diſcrepat, niſi

niſi penes quædam verba Nicæno addita majoris explicationis gratia. Hoc Concilium ſecundum Generale fuit paucorum Epiſcoporum ex Oriente tantum: nihilominus habetur ut œcumenicum, quia in omnibus ſecutum eſt, quod definitum fuerat paulo ante in Concilio Romano forte an. 381. ad quod Orientales Epiſcopi convocati fuerant per Literas, quæ Epiſcopis jam Conſtantinopoli congregatis redditæ ſunt: deinde quæ circa Fidem definiit Concilium Cp. approbata ſunt in altero Concilio Romæ celebrato anno 382. unde tria illa Concilia ſcilicet Romanum anno 381. Cp. anno 381. & Romanum anno 382. haberi debent, ratione conſenſionis perfectæ, tanquam unum & idem Concilium.

Concilium tertium Generale Epheſi celebratum anno 431. ſub S. Celeſtino I. Papa & Theodoſio Juniore Imperatore. Nomine Papæ ei præfuit S. Cyrillus Alexandrinus PC., cum Arcadio & Projecto Epiſcopis, & Philippo Presbytero. Adfuerunt 200. circiter Epiſcopi. Definiit contra Neſtorium, unicam eſſe in Chriſto perſonam, & B. Mariam eſſe verè Deiparam.

Concilium quartum Generale Calcedone

done celebratum anno 451. 8. Octobris ſub Marciano Imperatore, & Sancto Leone I. Papa, cujus nomine præfuerunt Paſchaſinus, & Lucentius Epiſcopi, & Bonifacius Presbyter. Eutiches & Dioſcorus, unicam in Chriſto agnoſcentes naturam, damnati ſunt.

Concilium quintum Generale, Conſtantinopolitanum ſecundum ſub Vigilio Papa, & Juſtiniano Imperatore anno 553. Ei interfuere ſoli Epiſcopi Orientales, numero 165. ſed poſteà à Vigilio Papa, & Occidentalibus fuit approbatum. Actum fuit in illo Concilio de damnatione librorum, & Concilium eodem modo ſe geſſit, eandemque ſibi tribuit authoritatem, ac ſi de dogmate ipſo definiendo actum fuiſſet. Libri illi a Concilio damnati, ſunt ſcripta Theodori Mopſueſteni, opera Theodoreti contra S. Cyrillum, & Epiſtola Ibæ ad Marim Perſam: tria hæc Scripta vocari ſolent tria Capitula.

Concilium ſextum Generale, Conſtantinopolitanum tertium, ſub Agathone Papa, & Coſtantino Pogonato Imperatore anno 680. Nomine Papæ præfuerunt Theodorus, & Georgius Presbyteri, Joannes Diaconus, & ut ſcribit Ana-

ſtaſius, Conſtantius Subdiaconus. Huic Concilio interfuerunt 289. Epiſcopi ſecundum Theophanem & Cedrenum; 170. tantum ſecundum Photium. Reperiuntur tantum 166. qui ſubſcripſerint in actis Synodi, Actione ultima. Anno 679. 5. Aprilis celebratum fuit Romæ Concilium 125. Epiſcoporum præſide S. Agathone Papa; Ab hoc Concilio miſſi ſunt Legati tres ad Conc. Cp. & in duobus illis Conciliis, quod tanquam unicum ſpectari poſſent, Monothelitæ damnati ſunt, & aſſerta fides duplicis in Chriſto voluntatis. In Concilio autem Cp. nominatim cum Sergio, Pyrrho & aliis nonnullis, damnatus reperitur Honorius Papa. Factum illud multum torquet Theologos, & Hiſtoricos. Plures cum Baronio, Bellarmino, &c. exiſtimant Acta hujus Concilii fuiſſe corrupta a nonnullis Græcis, & eorum fraude inſertum Honorii Papæ nomen; ita etiam opinantur multi Theologi Galli: recentiores vero, ut *D.Fleuri*, *Vitaſſius*, *Juenninus*, & alii, exiſtimant Honorium damnatum quidem fuiſſe tamquam hæreticum *favore & patrocinio*, non *dogmate*.

Concilium ſeptimum Generale, Nicænum

num ſecundum, 1.° Indictum Conſtantinopoli, ſed Nicæam translatum anno 787. celebratum eſt imperantibus in Oriente Conſtantino, & Irene matre ejus, ſub Adriano I. Papa præſidente per Legatos ſuos Petrum Archipresbyterum Eccleſiæ Romanæ, & Petrum Abbatem S. Sabæ. Interfuerunt 350. vel 360. Epiſcopi Orientales, qui definierunt uſum ſacrarum Imaginum retinendum, earumque cultum pium eſſe, & licitum. Impugnata fuit Synodus 7. Gen. a Concilio Francofordienſi, cui præfuerunt Legati Adriani I. Papæ, & cui interfuerunt pluſquam 100. Epiſcopi Occidentales. Hanc utriuſque Concilii oppoſitionem ſic explicant Theologi 1.° Nondum conſtabat in multis provinciis Concilii Nicæni ſecundi œcumenicitas. 2.° Patres Francofordienſes proſcripſerunt Concilium Nicænum errore facti, non juris, quia ex parum fideli actorum illius in Linguam Latinam verſione exiſtimaverunt cultum latriæ ſoli Deo debitum, ſacris Imaginibus fuiſſe redditum a Concilio Nicæno.

Concilium octavum Generale, Conſtantinopolitanum quartum ſub Adriano II. Papa præſidente per Legatos ſuos

Donatum, & Stephanum Epiſcopos, & Marinum Diaconum, Imperante Cp. Baſilio, celebratum fuit anno 869. 5. Octobris uſque ad finem Februarii ſequentis anni. In eo Concilio, cui adfuerunt 102. Epiſcopi, S. Ignatius a Photio è Sede Cp. injuſtè expulſus, reſtitutus eſt, & Photius qui Patriarchatum Cp. invaſerat, depoſitus & excommunicatus fuit.

Concilium nonum Generale, Lateranenſe primum, hoc eſt Romæ in Baſilica Lateranenſi celebratum anno 1123. præſente Calixto II. cum 300. Epiſcopis & 600. Abbatibus. Convocatum fuit pro tollenda Sacerdotii, & Imperii diſcordia orta ex uſurpatis a Principibus Laicis Beneficiorum Inveſtituris, & pro ineundo ſacro bello vel in Palæſtina, vel in Hiſpania contra Saracenos.

Concilium decimum Generale, Lateranenſe ſecundum celebratum anno 1139. proxima media quadrageſima, præſente Innocentio II. Papa, & mille circiter Epiſcopis. In eo damnatum fuit ſchiſma Petri Leonis, proſcripti errores Petrobruſianorum, & Arnaldiſtarum, reſtituta Eccleſiæ diſciplina.

Concilium undecimum Generale, Latera-

teranenſe tertium anno 1179. Imperante Frederico I. Præſide Alexandro III. Ei adfuerunt 302. Epiſcopi. Convocatum fuit, ut media ad ſchiſma deinceps vitandum quærerentur, ad reformandos mores ſimonia, uſura, aliiſque vitiis depravatos, ad damnandos errores Valdenſium, & Albigenſium.

Concilium duodecimum Generale, Lateranenſe quartum celebratum ab Innocentio III. Præſide, & 412. Epiſcopis pro recuperanda Terra Sancta, reſtauranda Eccleſiæ diſciplina, damnandiſque erroribus Abbatis Joachimi, Doctoris Almarici, & Albigenſium. In eo Concilio datus fuit celeberrimus Canon; *Omnis utriuſque ſexus*, anno 1215.

Concilium decimum tertium Generale, Lugdunenſe primum imperante Frederico II. in Germania, regnante in Gallia S. Ludovico, Præſide Innocentio IV. anno 1245. Ei adfuerunt 140. Epiſcopi. Celebratum fuit contra Fredericum II. Imperatorem, pro decernenda in Turcas expeditione Sancta, & reformandis Cleri, Populique pravis moribus.

Concilium decimum quartum Generale, Lugdunenſe ſecundum, anno

1274.

1274. Epiſcoporum 500. Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum mille, Præſide Gregorio X. Ad Concilium vocatus fuerat S. Thomas Aquinas: ſed dum Lugdunum pergeret, obiit in Monaſterio Foſſæ Novæ 7. Martii anno 1274. S. Bonaventura Cardinalis, & Epiſcopus Albanenſis in ipſo Concilii decurſu etiam obiit 15. Julii ejusdem anni 1274. Celebratum fuit Concilium in Primatiali Baſilica S. Joannis ad Unionem Græcorum cum Eccleſia Catholica procurandam, ad correctionem morum, ad celeriorem quam antea Papæ electionem faciendam, Sede vacante.

Concilium decimum quintum Generale Viennæ in Gallia celebratum anno 1311. Præſide Clemente V. præſentibus Epiſcopis 300. & pluribus Regibus, ſcilicet Eduardo II. Angliæ, Jacobo II. Aragoniæ, & Philippo Pulchro Rege Galliæ cum tribus filiis ſuis poſt ipſum ſucceſſivè regibus, Ludovico X. Philippo V. & Carolo IV. Convocatum fuit ad extinctionem Ordinis Militaris Templariorum publicis, nefandiſque criminibus infamium; ad damnationem plurium hæreticorum, nempè Fratricellorum, Dulciniſtarum, Beguardorum,

dorum; ad ſubſidium Terræ Sanctæ, & ad reſtitutionem Eccleſiaſticæ Diſciplinæ.

Concilium decimum ſextum Generale Florentinum, Præſide Eugenio IV, & præſentibus 141. Epiſcopis cum Imperatore Joanne Palæologo, & Patriarcha Cp. ac Legatis Alexandrini, Antiocheni, & Jeroſolimytani Patriarcharum, incœptum eſt Ferrariæ anno 1438. ineunte. Primæ ſeſſioni præfuit Cardinalis Albergatus ex Ordine Cartuſiano Legatus a Latere; ſecundæ ſeſſioni & aliis præfuit ipſe Eugenius IV. Habitæ ſunt 16. ſeſſiones Ferrariæ, decima ſeptima incœpit Florentiæ die 26. Februarii anno 1439. Die 6. Julii in Majori Eccleſia Florentina facta eſt unio utriuſque Eccleſiæ, Græcæ & Latinæ, & promulgata eſt Definitio Fidei, quæ vulgò dicitur: *Decretum Unionis*, in qua declaratur. 1.° Spiritum Sanctum a Patre & Filio unica utriuſque Spiratione procedere, vocemque illam *Filioque* licitè Simbolo additam fuiſſe. 2. Chriſti Corpus validè tam in fermentato, quam in Azimo confecrari. 3.° Exiſtere *Purgatorium*, in quo animæ Fidelium in Chriſti gratia decedentium temporales pœnas luunt, ſi non

non plenè purgatæ è vita migraverint; eaſdemque viventium Fidelium ſuffragiis adjuvari; eorum autem animas, qui nullam poſt Baptiſmum culpam contraxerunt, vel contractas maculas condigna pœnitentia eluerunt, ſine mora ad claram Dei viſionem admitti. 4.° Romanum Pontificem eſſe verum Chriſti Vicarium, Succeſſorem B. Petri, Caput totius Eccleſiæ, Patrem & Doctorem omnium Chriſtianorum, cui in B. Petro paſcendi, regendi, ac gubernandi univerſalem Eccleſiam plena poteſtas a Chriſto data eſt, quemadmodum etiam in geſtis Œcumenicorum Conciliorum, ac in ſacris Canonibus continetur.

Poſt Græcorum abſceſſum, relicti ſunt Florentiæ aliqui Cardinales cum Epiſcopis nonnullis, & Presbyteris verè doctis, a quibus Apocriſiarii Patriarchæ Armeniorum inſtructi ſunt, & in ſinum Eccleſiæ Catholicæ recepti ab Eugenio, qui ſæpè cum ipſis de hac ſancta unione contulerat. Sub quodam brevi compendio (quod ſemper in ſcholis citatur ſub nomine *Decreti Eugenii ad Armenos*) tradidit Armenis Orthodoxas Veritates. Vide Indicem Patrum V. *Decretum*.

Digreſſis Florentia Armenis advenere

nere Jacobini, & Jacobitæ anno 1441. quos plenius inſtructos ad Romanæ Fidei unionem idem Eugenius adſcivit; Anno 1442. Concilio jam Romam tranſlato ad Lateranenſem Ædem, advenere Romam Legati Æthiopum, ſeu Abiſſinorum Regis unionem cum Eccleſia Romana ſuppliciter rogaturi.

Concilium decimum ſeptimum Generale, Lateranenſe quintum celebratum fuit à die 10. Maii anno 1512. Quatuor primis ſeſſionibus præfuit Julius II. Papa. Quintæ Raphael Cardinalis Oſtienſis, Julio lethali ægritudine decumbente, ſeptem cæteris ſeſſionibus præfuit Leo X. recens electus. Interfuerunt Concilio Epiſcopi 114. Cardinales 18. Patriarchæ Alexandrinus, & Antiochenus non Orientales, ſed Titulares, cum Aquilejenſi; plurimi Abbates, Doctores &c. Finem habuit 1517. Coactum fuit ad ſchiſma extinguendum, diſciplinam inſtaurandam, Principum ſanciendam concordiam, & ſuſcipiendam adverſus Turcas expeditionem. Bellarminus omnino habet hoc Concilium, ut œcumenicum: At Doujat Prænot. Can. l.2. c.7. Nec apud nos, inquit, (in Gallia) uſquequaque probantur hujus Concilii

cilii acta. Ab hoc Concilio reprobata ſunt Piſani Conventus Acta, & Pragmatica Sanctio, quæ per id temporis in Concordatorum Tabulas, multis immutatis, eſt translata: Cardinalium, qui Piſano Conventui interfuerant, nonnulli veniam poſcentes reſtituti: Vetitum ne in Philoſophicis Scholis de Mundi æternitate, aut mortalitate, & unitate animæ humanæ contraria Fidei Chriſtianæ dogmata traderentur: Num ab hoc Concilio Later. V. reprobatum ſit Concilium Conſtantienſe, quantum ad primas ſeſſiones de Poteſtate Papæ & Concilii, an Conſtantienſe exponi rite poſſit, & utrumque Concilium componi, non eſt noſtri Inſtituti diſputare.

Concilium decimum octavum Generale, Tridentinum, indictum & cœptum ſub Paulo III. anno 1545., continuatum ſub Julio III. anno 1551., diù interruptum, tandem ſub Pio IV. anno 1563. feliciter terminatum eſt cura, & laboribus S. Caroli Borromæi, Pii IV. Nepotis: Pluries per 18. annos variis temporum injuriis intermiſſum fuerat. In eo confirmata Fides contra Lutheri, Calvini, ac plurium aliorum errores, & reſtituta Eccleſiæ diſciplina plurimùm bellis & hære-

hæreſibus labefactata. Habitæ ſunt in eo Seſſiones 25. præſidèntibus ſemper Apoſtolicæ Sedis Legatis, & editi 127. Canones. Subſcriptum a Patribus 255. quorum 196. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi. Hoc Concilium ſummo eſt apud Catholicos in pretio, ſed valde diſplicuit Hæreticis, & Hæreticorum amicis, in primis Fra-Paolo, qui Hiſtoriam Concilii Tridentini mendaciis refertam jamdudum compoſuit; hanc ex profeſſo, & ſolidè confutavit Cardinalis Pallavicinus, ex Actis Concilii in Bibliotheca Vaticana, & arce S. Angeli conſervatis, & ipſi communicatis juſſu Alexandri VII.. Fra-Paoli mendacia, & in Concilium Tridentinum convicia renovavit, & antiquis nova addidit Franciſcus LeCourayer, anteà Canonicus Regularis, & Bibliothecæ Sanctæ Genovefæ Pariſienſis Præfectus, deinde Apoſtata, & Doctor Oxfordienſis in Anglia.

Legenda doctiſſima Inſtructio Paſtoralis, quam an.1738. edidit D. Petrus de Guerin de Tencin, tunc Archiep. Ebrodunenſis, modo S. R. E. Card. & Arch. Lugdunenſis in condemnationem libri, cui Titulus: *Hiſtoire du Concile de Trente ecrite en Italien par Fra Paolo Sarpi &c.*

IN-

INDEX CONCILIORUM

Quæ non ab omnibus omnino approbata ſunt.

AD hanc Claſſem revocari poſſunt 1. Sardicenſe. 2. Quiniſextum, ſeu Trullanum, 3. Piſanum, 4. Conſtantienſe, 5. Baſileenſe.

I. Sardicenſe (*Sardica*,) anno 347. à Julio Papa I. indictum. Ei præfuit per Legatos: 370. adfuere Epiſcopi partim Occidentales, partim Orientales; hi à prioribus ſeparaverunt ſe, & Conciliabulum habuerunt Philippopoli in Thracià. Intereà Occidentales Sancti Athanaſii innocentiam declararunt, Fidem Nicænam confirmarunt, Canones circa Eccleſiaſticam diſciplinam 20. condiderunt, juſque appellandi ad Romanum Pontificem confirmarunt. Huic Concilio præſentes fuerunt S. Athanaſius, & Oſius Cordubenſis Epiſcopus. Sardicenſe veluti quædam Nicæni Appendix, in veteribus nonnullis Codicibus cum ejus Canonibus conjungitur,

adeo

adeo ut ejus Canones 21. tempore Zoſimi, & Bonifacii Romanorum Pontificum in Eccleſia Romana pro Nicænis habiti, locum fecerint Controverſiæ in Eccleſia Affricana de numero Nicænorum Canonum: Erroris occaſio, aut confuſionis fuit, tum quod in eo confirmata fuerit Fides Nicæna, tum quod huic Concilio plerique Nicænorum Patrum interfuerint: Cum autem ii, qui receſſerant Arriani Philippopoli in vicina Thracia concinnaverint Arrianam Formulam ſub nomine Concilii Sardicenſis, hinc confuſo in unum utroque Conventu, S. Auguſtino, aliiſque Patribus non uſque adeo probatum fuit Sardicenſe Concilium.

II. ConſtantinopolitanumTrullanum ſic nuncupatum, quod in Secretario Palatii habitum ſit, quod ob faſtigium Concameratum Trulli, ſeu Trullæ nomine appellabatur. Dicitur Quiniſexta Synodus, quod quintæ & ſextæ velut Appendix eo colore coacta ſit, quod quinta & ſexta œcumenicæ Synodi nullos Canones edidiſſent de Diſciplina. Indicta eſt anno 688., ut probant Bellarminus, & Natalis Alexander, ab Imperatore Juſtiniano Juniore: Canones

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

res edidit 102. non receptos a Sergio, aliiſque Romanis Pontificibus, nec a Patriarchis Orientalibus, ſi Conſtantinopolitanum excipias, teſte Anaſtaſio Bibliothecario, eo quia non pauca cum Eccleſiæ Occidentalis moribus pugnantia contigerent. Adfuere Epiſcopi ſupra 200.

III. Piſanum anno 1409. ad abolendum Schiſma indictum fuit a Cardinalibus obedientiæ Gregorii XII. & Benedicti XIII., qui de Papatu contendebant. Utroque poſt citationem exauctorato, electus ab utriuſque partis Cardinalibus Alexander V., qui ſi fuiſſet Pontifex certo illegitimus, Alexander VI. non ſextum, ſed quintum ſe appellare debuiſſet. Adfuere præter Cardinales etiam Epiſcopi ſupra 300. S. Antoninus legitimum Concilium negat: Natalis Alexander defendit.

IV. Conſtantienſe convocatum à Joanne XXIII. anno 1413. 9. Decembris. Celebrari cœpit 16. Novembris 1414. finem habuit 22. Aprilis 1418. ſub Martino V. cujus electio facta eſt in ipſo Concilio, 41. ſeſſione, 11. Novembris 1417. poſt depoſitum Joannem XXIII. ſeſſione 12. 29. Maii anno 1415. poſt ceſſionem factam a Gregorio XII. ſeſſio-

ſeſſione 14. 4. Julii ejuſdem anni poſt depoſitum Benedictum XIII. ſeſſione 37. Julii 26. anni 1417. In eo Concilio damnati fuerunt *in globo* 45. Articuli Joannis Wicleffi jam a pluribus annis defuncti, & 30. Articuli Joannis Hus, qui traditus ſæculari poteſtati vivus exuſtus eſt: idem accidit Hieronymo de Praga in ejuratam ſeſſione 19. 25. Septembris 1415. hæreſim relapſo ſeſſione 21. anno 1416. Martinus V. ultimis ſeſſionibus, id eſt 42. 43. 44. & 45. præfuit. Adfuerunt Epiſcopi amplius 300. Hujus Concilii decreta legitimo Conciliorum more conſtituta approbavit Martinus V. ſed Decretum in prioribus ſeſſionibus de Concilii Generalis immediata a Chriſto auctoritate, cui parere ipſi Pontifices teneantur, quemadmodum & Decretum de Conciliis Univerſalibus per ſingula Decennia celebrandis probaverunt nunquam Romani Pontifices. Illud ad caſum ſchiſmatis, & dubios Pontifices contrahit Turrecremata, & alii communius. Gallorum alia eſt ſententia, quantum ad illa decreta.

V. Baſileenſe, ab omnibus indictione, ſeu convocatione Œcumenicum, exitu

exitu autem Schiſmaticum agnoſcitur; ſed quouſque ejus duraverit œcumenicitas, grandis eſt inter Theologos controverſia. D. Tournely 16. primas tantum ſeſſiones admittit, cœteras rejicit; alii œcumenicum cenſent uſque ad vigeſimam quintam ſeſſionem; alii etiam inter Gallos illegitimum ſtatim fuiſſe exiſtimant, ex quo ſcilicet, inquit Cabaſſutius in ſua Notitia Eccleſiaſtica, ſibi ſupra Pontificem Romanum authoritatem indebitam arrogavit. Hujus loci non eſt tantas componere lites; brevem tantum teximus hiſtoriam Concilii Baſileenſis.

Indictum fuit a Martino V. anno 1430. ad comprimendas Bohemorum ſeditiones, & hæreſes, & fidelium mores reformandos. Inchoatum 14. Decembris 1431. defuncto jam Martino, cui ſucceſſerat Eugenius IV. a quo indictio confirmata eſt. Huic præfuit Julianus Cardinalis, Legatus Apoſtolicus.

Poſt primam Seſſionem Eugenius IV. Concilium Bononiam tranſtulit. 1.o Quia pauciſſimi admodum convenerant Baſileam Epiſcopi, etiam poſt elapſos plures a præfixo termino menſes; 2.o Quia ſuborta inter Auſtriæ,& Burgundiæ Du-

ces

ces bella Urbem Baſileenſem minus tutam reddebant, 3.° Qua Græci, quorum unio cum Eccleſia Latina valde optabatur, locum poſtulabant commodiorem, & oris maritimis viciniorem; 4.° Quia, (ut modo diximus ex Cabaſſutio) Patres Baſileenſes ſupra Eugenium Legitimum Pontificem jus ſibi indebitum uſurpabant.

Huic translationi obſtitit Concilium Baſileenſe, & ſequentibus Seſſionibus uſque ad decimam ſextam, Eugenii depoſitionem meditati ſunt Patres. Seſſione decima ſexta Eugenius pro bono pacis Concilii diſſolutionem revocat. Decima ſeptima vices ſuas committit Cardinali Juliano, ut nomine ſuo cum quatuor aliis Concilio præſideat, & certas præſcribit leges, & conditiones, quibus parere recuſarunt Baſileenſes: Hinc nova bella. Iterum diſſolvit Concilium Eugenius, qui tandem a Papatu injuſte deponitur ſeſſione 39. In ejus locum eligitur, & coronatur Amadæus a Sabaudia, appellatus Felix V. Antipapa trigeſimus octavus. Vide Indicem Antipaparum. Decreta ſive Canones Concilii Baſileenſis numerantur 33. Seſſiones 45.; in quibus ſuffragiorum, non

 per

per ſingulos Epiſcopos, ſed per Nationes habita ratio eſt.

„ *Quia corde creditur ad juſtitiam,*
„ *ore autem confeſſio fit ad ſalutem, ſi-*
„ *cut ſancti Evangelii quatuor Libros,*
„ *ſic quatuor Concilia ſuſcipere, & vene-*
„ *rari me fateor: Nicænum ſcilicet .....*
„ *Conſtantinopolitanum .... Epheſinum ....*
„ *Calcedonenſe ...... quia in his velut in*
„ *quadrato lapide ſanctæ Fidei ſtructura*
„ *conſurgit ...... quintum quoque Conci-*
„ *lium pariter veneror . . . cunctas verò*
„ *quas præfata Concilia perſonas re-*
„ *ſpuunt, reſpuo; quas venerantur,*
„ *amplector: quia dum univerſali ſunt*
„ *conſenſu conſtituta, ſe & non illa de-*
„ *ſtruit, quiſquis præſumit aut ſolvere,*
„ *quos ligant, aut religare, quos ſol-*
„ *vunt. Quiſquis ergo aliud ſapit, Ana-*
„ *thema ſit, &c.* Sanctus Gregorius Magnus Libro primo Epiſtolarum Epiſtola 24. Obiit ſanctiſſimus ille Pontifex anno 604. quo tempore quinque tantum Concilia Œcumenica celebrata fuerant.

I N-

INDEX
CONCILIORUM PARTICULARIUM
ALPHABETICUS.

Conciliorum Particularium nomine hic intelligimus ea, quæ Conciliorum OEcumenicorum nomen & authoritatem non habent. Ne in volumen immenſum excreſcat hoc Opus, indicabimus dumtaxat pauca, quorum mentio frequentior eſt. Nemo in hiſce ſtudiis verſatus ignorare poteſt, quam difficile ſit veram, & accuratam Conciliorum omnium Chronologiam texere; ſua cuique arridet: Nos Labbæo, aut Harduino in omnibus ferè adhæſimus.

CONCILIA
PARTICULARIA.

A

ABricenſe (*Gallicè d' Avranches en Normandiè*,) anno 1172.

Adrumentum, nunc Hamametha in regno Tunetano.

Adrumentinum in Africa anno 394.

Africana Concilia multa variis temporibus ſunt celebrata. I. anno 215. II. anno 255. III. anno 256. IV. anno 399. V. anno 401. VI. eodem anno VII. anno 403. VIII. anno 404. IX. anno 405. X. anno 407. XI. anno 408. XII. anno 409. XIII. anno 410. XIV. anno 411. XV. anno 418. XVI. anno 419. XVII. anno 424. XVIII. anno 534.

Agathenſe *in Occitania* (*d' Agde*) anno 506.

Agaunenſia Concilia duo I. anno 515. II. anno 888. (Agaunum Gallicè, *l'Abbaye de ſaint Maurice en Velais ad Rhodanum*.

Albigæ (Albi in Occitania *Languedoc*) tria. I. anno 1176. II. anno 1228. III. anno 1254.

Alexandriæ in Ægypto duodecim celebra-

lebrata ſunt, I. anno 315. II. anno 319. III. anno 339. IV. anno 362. V. anno 363. VI. anno 399. VII. anno 430. VIII. anno 449. IX. anno 451. X. anno 459. XI. anno 476. XII. anno 633.

Ancyranum, quod & Ancyritanum & Ancyrenſe, vel Anquirenſe in Pontica (*d' Ancira*) anno 314.

Andegavenſia (*Angers*,) tria. I. anno 453. II. anno 1269. III. anno 1448.

Anglicum a Dunſtano Cantuarienſi habitum anno 969. Anglicum Generale ſive Londinenſe, Præſide Lanfranco anno 1075. Anglicum S. Anſelmi, ſeu Londinenſe 1102. Aliud ſub Alberico Legato Pontificio 1138.

Antiochena novem. I. anno 261. II. anno 270. III. anno 341. IV. anno 344. V. anno 360. VI. anno 377. VII. anno 432. VIII. anno 476. IX. anno 1142. Quædam alia celebrata ſunt Antiochiæ Concilia ab Arianis, annis ſcilicet 329. 355. & 357. In Caria urbs eſt etiam Antiochia vocata, in qua Ariani anno 367. & Macedoniani celebraverunt Concilia.

Aquiſgranenſia (*Gall. d' Aix la Chapelle*,) decem. I. anno 788. II. anno 799. III. anno 802. IV. anno 809. V. anno 816. VI. anno 817. VII. anno

 836.

836. VIII. anno 860. IX. anno 862. X. anno 1022.

Arauſicana (*d'Orange*,) tria. I. anno 441. II. anno 529. III. anno 1228. Secundum Concilium Arauſicanum, cui adfuerunt tantùm Epiſcopi 13. præſide S. Cæſario Arelatenſi, eſt maximæ in Eccleſia authoritatis; de Gratia & libero arbitrio condidit Canones 25. Confirmatos à Bonifacio II. Rom. Pontifice.

Arelatenſia (*d'Arles*,) decem. I. anno 314. II. anno 353. Arianorum. III. anno 452. IV. anno 455. V. anno 475. VI. anno 524. VII. anno 554. VIII. anno 813. IX. anno 1282. X. anno 1285. Arelatenſe primum celeberrimum eſt, a Conſtantino Magno convocatum contra Donatiſtas: huic per Legatos præfuit S. Sylveſter, & adfuerunt 200. Epiſcopi, juxta Annatum & plures alios cum Pagi; 600. juxta Adonem; juxta D. Fleuri triginta tres circiter. Multi Critici exiſtimant hoc fuiſſe Concilium illud Plenarium, de quo tam ſæpè S. Auguſtinus loquitur contra Donatiſtas ſcribens.

Ariminenſe (*Italicè di Rimini, Città de la Romagna*) anno 359. celebratum eſt ſub Liberio Papa: huic adfuerunt

runt 4oo. circiter Epiſcopi,quorum major pars Fidem Nicænam generosè confirmaverat;verùm poſteà fraudibus Arianorum, miniſque Imperatoris Conſtantii tandem lapſi ſunt: lapſum hunc ab hæreſi excuſant DD. Tillemont, Vitaſſe, & Patres Juenin, & Alexander, non inviſa multis nomina. Cum factum hoc hiſtoricum ab hæreticis objectum ſemper fuerit adverſus Eccleſiæ infallibilitatem, in eo Theologi Catholici explicando toti fuerunt, nec ſine fructu abiit eorum labor: ſumma reſponſionis eſt. 1.° Patribus Concilii Ariminenſis fortiter obſtitit Liberius Papa. 2.° Licet multi lapſi ſint, tamen tunc temporis tantus erat Epiſcoporum in Eccleſia Catholica numerus, ut 300. aut 400. Epiſcopi nonam, vel decimam tantum partem facerent. 3.° Formula cui ſubſcripſerunt, non erat in proprio verborum ſenſu Hæretica, ſed malitia Arianorum paulò poſt diſſolutionem Concilii ad Arianum ſenſum detorta eſt, quod admirationem,& indignationem in Epiſcopis accuſatis excitavit; undè brevi Fidem Nicænam generoſiùs defenderunt, & lapſus ſui pœnitentiam agentes in ſedibus ſuis confirmati ſunt.

Aſiaticum circa annum 197. ſub Victore I. contra Aſiaticos Quartodecimanos.

Auguſtodunenſia, ſive Æduenſia (Gall. *d' Autun en Bourgogne*,) quinque I. anno 670. II. anno 1055. III. anno 1072. IV. anno 1077. V. anno 1094.

Aurelianenſia (*d' Orleans*) undecim. I. anno 511. II. anno 533. III. anno 538. IV. anno 541. V. anno 549. VI. anno 645. VII. anno 766. VIII. anno 1022. IX. anno 1029. X. anno 1127. XI. anno 1411.

Antiſſiodorenſia (*d' Auxerre*), duo I. circa annum 578. II. anno 1147.

Auxitana, ſeu Auſcenſia (Gall. *Auſch en Gaſcogne*) quatuor. I. anno 1068. II. anno 1279: III. anno 1300. IV. anno 1308. ex Harduino.

B

BArcinonenſia (Italicè *di Barcellona, Capitale di Catalogna*,) quatuor. I. anno 540. circiter. II. anno 579. III. anno 599. IV. anno 1064.

Baſileenſia (Italicè *di Baſilea ne' Svizzeri*) duo. I. anno 1061. II. anno 1431. Vide Indicem Conciliorum Generalium.

Bellovacenſia (Gall. *de Beauvais, en Picar-*

Picardie,) quinque. I. anno 845. II. anno 1114. III. anno 1120. IV. anno 1124. V. anno 1161.

Beneventana quinque. I. anno 1087. II. anno 1091. III. anno 1108. IV. anno 1113. V. anno 1567. *Plura recentiora ſub Card. Urſino, qui fuit Bened. XIII.*

Biterrenſia (Gall. *de Beziers*, *in Occitania*) quatuor, I. anno 356. (de eo S. Hilarius Pictavienſis Epiſcopus dolo & fraude Arianorum in Phrygiam relegatus eſt.) II. anno 1209. III. anno 1233. IV. anno 1246.

Bituricenſia (*de Bourges*) duodecim. I. anno 767. II. anno 841. III. anno 1031. IV. anno 1145. V. anno 1215. VI. anno 1225. VII. anno 1228. VIII. anno 1276. IX. anno 1286. X. anno 1438. XI. anno 1440. pro Pragmatica Sanctione. XII. anno 1584.

Bracarenſia (*Braga in Luſitania*) tria. I. quod Labbæo eſt II. anno 563. præter Anathematiſmos ſemptemdecim adverſus Priſcillianiſtas, alioſque hæreticos edidit 22. Canones circa diſciplinam. II. aliis tertium a Martino Bracarenſi Epiſcopo anno 572. edidit Canones 8. Ex hoc Concilio videtur Martinus miſiſſe Canones 84. ex Orientalibus

præſertim Synodis collectos, ad Concilium Lucenſe II. eodem tempore in Gallæcia congregatum, qui Canones a Collectoribus tamquam Martini Papæ ſæpe laudantur: unde erroris occaſio iis, qui Concilium Romanum, ſive Lateranenſe ſub Martino Papa contra Monothelitas cum hac Collectione confundunt. III. aliis quartum anno 675.

Burdegalenſia (Gall. *de Bourdeaux, Capitale de la Guienne,*) octo. I. anno 385. II. circa annum 1075. III. an. 1093. IV. anno 1098. V. ſub Alexandro quarto. VI. anno 1263. VII. anno 1588. VIII. anno 1624.

C

CÆſarauguſtanum in Hiſpania (*Saragozza* anno 592. adverſus Priſcillianiſtas Gnoſticorum Sobolem.

Cabilonenſia (*de Chalons ad Ararim*) tredecim. I. circa annum 475. II. anno 579. III. anno 589. IV. anno 603. V. anno 650. circiter. VI. anno 813. VII. anno 839. VIII. anno 873. IX. anno 886. X. anno 894. XI. anno 915. XII. anno 1063. XIII. anno 1073.

Carnotenſia (Gall. *de Chartres en Beauce,*) duo. I. anno 1124. II. anno 1146.

Ca-

Catalaunenſe (Gall. *de Chalons ad Mabronam Fluv.* ,) anno 1115.

Caſſellanum , ſive Caſſilienſe (*Caſſet in Irlanda*) anno 1172.

Clarmontenſia,ſeu Arverna (Gall. *de Clermont en Auvergne* .) octo . I. anno 535. II. anno 549. III. anno 588. IV. anno 1075. V. anno 1095. VI. an. 1124. VII. anno 1130. VIII. anno 1161.

Colonienſia quatuordecim . I. anno 782. II. anno 870. III. anno 887. IV. anno 1056. V. anno 1115. & 1116. VI. anno 1118. VII. anno 1225. VIII. anno 1260. IX. anno 1310. X. anno 1452. XI. anno 1470. XII. anno 1491. XIII. anno 1536. XIV. anno 1549.

Compendienſia (*de Compiegne* , *Dioceſe de Soiſſons* :) octo . I. anno 757. II. anno 833. III. anno 1085. IV. anno 1201. V. anno 1277. VI. anno 1300. & 1301. VII. anno 1304. VIII. anno 1329.

Conſtantienſia duo . I. anno 1094. II. anno 1414. Vide Indicem Conciliorum Generalium.

D.

Apud S. Dionyſium (*duabus Leucis Pariſiis diſtat*) quatuor. I. anno 834. II. circa annum 995. III. anno 1053. IV. anno 1223.

Duziacenſia (Gall. *Douzi du Dioceſe de Rheims*,) duo. I. anno 871. II. anno 874.

E

EBredunenſia (Gall. *Embrun*,) duo I. anno 1290. II. anno 1724.

Eliberitanum, ſive Elibertinum, vel Eliberinum in Hiſpania (*Eliberi*, *ſeu Elvira*, *juxta Granatam*) an. 305. nempe 20. annis ante Nycænam Synodum, Canones condidit 81. de lapſis, & Diſciplina Eccleſiaſtica.

Emeritenſe in Hiſpania (*Merida*) anno 666. condidit Can. 23., approbatumque fuit ab Innocentio III. in Epiſtola ad Petrum Compoſtellanum.

Engoliſmenſia (*Angouleme*) duo. I. anno 1118. II. anno 1170.

Epaonenſe (Gall. *d' Epone*, ſic appellatur quia, inquit Labbæus, hactenus detegi non potuit locus, in quo celebratum eſt. Exiſtimat eruditus Author Concilium Epaonenſe eſſe Concilium (*d' Jenne*) ad Rhodanum inter Belley, Chamberi & Vienne, an. 517.

F

FLoriacenſia (*Fleuri*, *ubi eſt Abbatia S. Benedicti ad Ligerim*,) duo I. anno 1107. II. anno 1110.

Foro-

Forojulienſe (*Forumjulii Cividal del Friuli*) a Paulino Aquilejenſi Patriarcha congregatum an. 791. Addunt alii Forojulienſe an. 1409. (Forum Julii *Frejus di Provenza* .)

Francofordienſia (*Francfort ad Mœnum in Diœceſi Moguntina*) tria. I. anno 794. ſub Adriano I. qui ei præfuit per Legatos. Cultum Sacrarum Imaginum, non quemlibet, ſed eum qui Latriæ dicitur, damnavit; crediditque ex inſida verſione Actorum Concilii Nicæni II. cujus œcumenicitas nondum in Galliis conſtabat, Græcos Imaginibus adorationem perindè ac SS. Trinitati impendere voluiſſe, II. anno 1006. III. anno 1024.

G

GAngrenſe in Pontica Diœceſi (*di Gangra*) circa an. 324. adverſus Euſtathium, & Sectatores. qui nuptias criminabantur, Eccleſias contemnebant; ejus Canones 20. numerantur a Latinis, 21. a Græcis.

Genevenſe, (*Ginevra*,) an. 773.

Gentiliacenſe (*Gentilli prope Pariſios*,) anno 767.

Gerundenſe in Hiſpania (*Girona*) anno 517.

Hiber-

H

HIbernica jam a S. Leonis temporibus ſæculo V. congregari cæpiſſe feruntur Concilia per S. Patricium Ep. ſed hæc minus nota, ac certa. Celebratur Concilium an. 1151. in Abbatia Mellifontis a Chriſtiano Ep. Liſmorenſi totius Hiberniæ Legato, & Joanne Paparone Cardinali habitum, in quo Regum, ac Ducum conſenſu quatuor in ea Inſula inſtituti Archiepiſcopatus.

Hieroſolymitana plura memorantur ſub S. Petro, de quibus in Actis Apoſtolorum. Duodecim variis temporibus. I. anno 197. circiter. II. anno 350. III. anno 454. IV. anno 518. V. anno 536. VI. anno 553. VII. anno 633. VIII. anno 726. IX. anno 1099. X. anno 1107. XI. anno 1111. XII. an. 1142.

Hiſpalenſia in Hiſpania (*Siviglia*) duo. I. anno 590. II. anno 619.

I

ILerdenſe in Hiſpania (*Lerida*) anno 524.

L

LAodicenum (a Laodicea nunc *Laudichia* in Phrygia) ex 32. Ep. Aſianæ Diœceſeos: De Diſciplina edidit Canones 59.: Græci numerant 60.

Duæ

Duæ hujus Concilii ſunt verſiones Arabicæ in Regia Bibliotheca: In quarum altera, quæ *Translata* dicitur, cum Canonicis numerantur libri *Judith*, *Maccabæorum*, *Tobiæ*, *Sapientiæ*, *Eccleſiaſtici*, quos in dubium revocant Proteſtantes. Ita ex D. Claudio Capellano Doc. Sorbon. teſtatur Doujat Prænot. l.2. c.10. *Baronius* & *Binius*. ante Syn. Nycænam, alii ad Liberii tempora ſub an. 364. referunt.

Laudunenſia (Gall. *de Laon en Picardie*,) duo. I. anno 948. II. anno 1231.

Lauriacenſe (Gall. *Lorris au Dioceſe d'Angers*,) anno 843.

Lemovicenſia (*Limoges*,) duo. I. anno 1029. II. anno 1031.

Leodienſe (*Liegi ad Moſam*) an. 1081.

Lingonenſia (*Langres*,) duo. I. anno 859. II. anno 1080.

Lugdunenſia (*Lyon*,) tredecim. I. anno 185. II. anno 197. III. anno 475. IV. anno 517. V: anno 567. VI. anno 581. VII. anno 583. VIII. anno 829. IX. anno 1055. X. anno 1080. XI. anno 1245. Gen. XII. anno 1274. Gen. XIII. anno 1449.

M

MAtiſconenſia (*de Macon ad Ararim Fl.*) quatuor. I. anno 581. II. anno 585. III. anno 624. aut 626. IV. anno 1286.

Mechlinienſia' (*Malines*) duo. I. anno 1570. II. anno 1607.

Mediolanenſia ſexdecim. I. an. 344. II. anno 347. III. anno 350. IV. anno 355. Arianorum V. anno 390. VI. anno 451. VII. anno 679. VIII. anno 1061. IX. anno 1287. X. anno 1291. XI. anno 1565. XII. anno 1569. XIII. anno 1573. XIV. anno 1576. XV. anno 1579. XVI. anno 1582. ſex poſteriora habita ſunt præſide S. Carolo Borromæo, qui undecim Synodos Diœceſanas etiam celebravit.

Meldenſia (*Meaux*) tria. I. anno 845. II. anno 1080. III. anno 1082.

Metenſia (Gall. *de Mets en Lorraine*,) octo I. anno 590. II. anno 753. III. anno 835. IV. anno 859. V. anno 863. VI. anno 869. VII. anno 888. VIII. anno 1272.

Milevitanum (*Milevi Numidiæ Urbe*)ex PP. 61. contra Pelagianos an. 416. quos, eorum cauſa diſcuſſa, detulerunt ad Innocentium I. Nullos in hoc Concilio

lio Canones editos contra Pelagianos conſentiunt jam fere Eruditiores, ait *Nat. Alex. Sæc.V. cap.3.* quemadmodum nec in Carthaginenſi ſub Aurelio antea, ſed eodem an.416. celebrato.

Moguntina viginti tria. I. anno 813. II. anno 829. III. anno 847. IV. anno 848. V. anno 852. VI. anno 857. VII. anno 888. VIII. anno 1023. IX. anno 1049. X. anno 1069. XI. anno 1071. XII. anno 1075. XIII. anno 1085. XIV. anno 1105. XV. anno 1131. XVI. anno 1261. XVII. anno 1310. XVIII. anno 1327. XIX. anno 1420. XX. anno 1423. XXI. anno 1439. XXII. anno 1441. XXIII. anno 1549.

Moſomenſia (*Mouſon* in Diœceſi Rhemenſi) duo. I. anno 948. II. anno 995.

Murittenſe (*de Moret*) anno 850.

N

Nannetenſia (Gall. *de Nantes en Bretagne*,) quinque. I. anno circiter 658. II. anno circiter 890. III. anno 1127. IV. circa annum 1145. V. anno 1264.

Narbonenſia (*Narbonne*) novem. I. circa annum 252. II. anno 599. III. anno 788. IV. anno 940. V. anno 994. VI. anno 1226. VII. anno 1235. VIII. anno 1551. IX. anno 1609. Ne-

Nemauſenſia (*Nimes* ,) quatuor. I. anno 389. II. anno 886. III. anno 897. IV. anno 1096.

Neocæſarienſe (*Neocæſarea eſt Metropolis Ponti Polemoniaci , Turcis nunc Nichſar*) pauló poſt Ancyranum, & ante Nicænum an. 314. vel 315. congregatum, cui cum 16. Epiſcopis interfuit Baſilius Amaſeæ Epiſcopus an. ſeq. ſub Licinio paſſus. Extant hujus Conc. Canones 14. Græcis 15. decimotertio, ut ſolet, in duos diviſo.

Nivernenſe (*Nevers ad Ligerim*) anno 763.

Noviodunenſia, ſeu Noviomenſia, (Gall. *de Noyon en Picardie*,) quatuor. I. anno 814. II. anno 1017. III. anno 1271. IV. anno 1344.

P

PAriſienſia triginta ſex. I. anno 362. II. anno 555. circiter. III. anno 557. IV. anno 575. V. anno 577. VI. anno 614. VII. anno 824. VIII. anno 829. IX. anno 847. X. anno 849. XI. anno 1050. XII. anno 1073. XIII. anno 1092. XIV. anno 1145. XV. anno 1147. XVI. anno 1179. XVII. anno 1186. XVIII. anno 1187. XIX. anno 1196. XX. anno 1201. XXI. anno 1210. XXII. anno

anno 1212. XXIII. anno 1223. XXIV. anno 1225. XXV. anno 1284. XXVI. anno 1290. XXVII. anno 1310. XXVIII. anno 1314. XXIX. anno 1323. XXX. anno 1329. XXXI. anno 1379. XXXII. anno 1394. XXXIII. anno 1398. XXXIV. anno 1428. XXXV. anno 1528. XXXVI. anno 1640.

Pictavienſia (*de Poitiers*,) novem. I. an. 589. II. an. 590. III. an. 1002. IV. an. 1025. V. an. 1076. VI. an. 1078. VII. an. 1100. VIII. an. 1106. IX. an. 1117.

Piſana tria. I. anno 1134. contra Anacletum II. Antipapam XXVII. II. anno 1409. ad tollendum ſchiſma Gregorii XII. & Benedicti XIII. a Cardinalibus convocatum, in quo electus eſt 26. Junii Alexander V. qui omnia in Concilio geſta approbavit: unde eſt quod ab eruditis multis Concilium hoc Piſanum dicatur Œcumenicum. Ei adfuerunt 300. Epiſcopi, & tres Patriarchæ, Alexandrinus, Antiochenus & Jeroſolymitanus. III. Concilium Piſanum anno 1511. contra Julium II. verum ac legitimum Pontificem celebratum, & propter id ab Eccleſia reprobatum.

Placentinum (Placentiæ in Æmilia; *Pia-*

Piacenza) anno 1095. ex pluribus Nationibus convocatum, & propter immenſam confluentium multitudinem extra Urbem in Campo celebratum. Capitula 14. ſtatuit adverſus Simoniacas, & ſchiſmaticas ordinationes.

Pontigonenſe (Gall. *Pont Yon, en Champagne*,) anno 876.

Q

QUintinopolitana (Gall. *Saint Quentin en Picardie*,) quatuor. I. anno 1231. II. anno 1236. III. an. 1239. IV. anno 1271.

R

RAvennatenſia (*Ravenna Italiæ in Flaminia*) quatuor præcipue. I. a Joanne VIII. cum Petro Gradenſi Patriarcha & aliis Epiſcopis fere 132. anno 877. ſtatuit 19. Canones de Diſciplina, & Immunitate. II. a Joanne IX. cum 74. Epiſcopis anno 904. præſente Lamberto, qui in Italia imperabat. Decem Decretis conſtitutis abrogavit Acta Stephani contra Formoſum. III. a Joanne XIII. cum Aquilejenſi Patriarcha 56. Italiæ Epiſcopis, paucis e Germania admixtis; Otto Imperator reſtitutionem Urbis, atque agri Ravennenſis Pontifici confirmavit IV. ſub Gregorio V. & Otto-

Ottone III. a Gerberto ejus Urbis Archiepiſcopo an. 997. tribus circa Diſciplinam Canonibus editis.

Redonenſia (Gall. *de Rennes en Bretagne*) duo. I. anno 1069. II. an. 1263.

Regienſe (Gall. *de Riez en Provence*,) anno 439.

Rhemenſia (*de Rheims*,) viginti ſeptem. I. anno 625. aut ſequ. II. an. 813. III. anno 879. IV. anno 893. V. an. 900. VI. anno 923. VII. anno 975. VIII. anno 991. IX. anno 995. X. anno 1049. XI. anno 1059. XII. anno 1085. XIII. anno 1092. XIV. anno 1094. XV. anno 1109. XVI. anno 1115. XVII. an. 1119. XVIII. anno 1131. XIX. an. 1140. XX. anno 1148. XXI. anno 1158. XXII. anno 1287. XXIII. anno 1363. XXIV. an. 1393. XXV. an. 1455. XXVI. an. 1464. XXVII. anno 1583.

Romana centum viginti duo numerantur à Labbæo, & Lateranenſia (*in Eccleſia, & Palatio Sancti Joannis in Laterano Romæ*) novemdecim; quæ omnia enumerare longum foret; vide Indicem Conciliorum Generalium. Non eſt ommittendum à Benedicto XIII. celebratum fuiſſe non ita pridem Concilium Romanum anno 1725.

Rotho-

Rothomagenſia (Gall. *de Roüen de Normandie*,) octodecim. I. an. 692. II. anno 1050. circiter. III. anno 1072. IV. anno 1073. V. anno 1074. VI. anno 1092. VII. anno 1096. VIII. anno 1107. IX. an. 1118. X. anno 1119. XI. anno 1186. XII. anno 1188. XIII. anno 1279. XIV. anno 1299. XV. anno 1310. XVI. an. 1445. XVII. an. 1514. XVIII. anno 1581.

S

SArdicenſe (*Sardica*,) anno 347. a Julio Papa I. indictum. Ei præfuit per Legatos, 370. adfuere Epiſcopi partim Occidentales, partim Orientales; hi a prioribus ſeparaverunt ſe, & Conciliabulum habuerunt Philippopoli in Thracia. Interea Occidentales Sancti Athanaſii innocentiam declararunt, Fidem Nicænam confirmarunt, Canones circa Eccleſiaſticam Diſciplinam 20. condiderunt, juſque appellandi ad Romanum Pontificem confirmarunt. Huic Concilio præſentes fuerunt S. Athanaſius, & Oſius Cordubenſis Epiſcopus.

Salmurienſia (Gall. *de Saumur ad Ligerim*) quatuor. I. anno 1253. II. anno 1276. III. anno 1294. IV. an. 1315.

San-

Santonenſia (*de Saintes* ,) ſex . I. anno 563. II. anno 579. III. anno 1075. IV. anno 1080. V. anno 1089. VI. anno 1096.

Senonenſia (*de Sens* ,) duodecim . I. anno 980. II. anno 1048. III. an. 1080. IV. anno 1127. V. anno 1140. VI. anno 1198. VII. anno 1252. VIII. anno 1310. IX. anno 1320. X. anno 1324. XI. anno 1528. XII. anno 1612.

Silvanectenſia (*de Senlis* , *prope Pariſios*) ſeptem . I. anno 863. II. anno 873. III. anno 990. IV. anno 1310. V. anno 1317. VI. anno 1326. VII. anno 1402.

Sueſſionenſia (*de Soiſſons* ,) duodecim . I. anno 744. aut præcedenti . II. anno 853. III. ann. 866. IV. anno 941. V. anno 1078. VI. anno 1092. VII. anno 1094. VIII. anno 1120. IX. an. 1137. X. anno 1155. XI. anno 1201. XII. anno 1456.

T

Tarraconenſia (*Tarragona* ,) quinque . I. anno 516. II. anno 614. III. anno 1242. IV. anno 1279. V. anno 1631. Aliud confirm. a Bened. XIII. 1732.

Taurinenſe (*Torino* ,) poſt annum 401. & ante annum 417.

In

In Theodonis Villa (Gall. *Thionville ſur la Moſelle*,) quatuor. I. an. 806. II. an. 821. III. anno 835. IV. an. 844.

Toletana (*Toledo*,) viginti novem. I. anno 400. II. anno 405. III. an. 447. IV. anno 531. V. anno 589. VI. anno 597. VII. anno 610. VIII. anno 633. IX. anno 636. X. anno 638. XI. an. 646. XII. anno 653. XIII. anno 655. XIV. anno 656. XV. anno 675. XVI. anno 681. XVII. anno 683. XVIII. anno 684. XIX. anno 688. XX. anno 693. XXI. anno 694. XXII. anno 701. XXIII. anno 747. XXIV. anno 1324. XXV. anno 1327. XXVI. anno 1339. XXVII. anno 1347. XXVIII. anno 1355. XXIX. anno 1473.

Toloſana (*de Touloſe*) quatuordecim. I. anno 829. II. anno 843. aut ſeq. III. anno 885. IV. anno 1056. V. anno 1068. VI. anno 1088. VII. anno 1090. VIII. anno 1110. IX. anno 1118. X. anno 1119. XI. anno 1228. XII. anno 1319. XIII. anno 1487. XIV. anno 1590.

Trevirenſia (*Treviri*, *Archiepiſc. & Electoratus*, ſeptem. I. anno 386. II. anno 948. III. anno 1148. IV. anno 1238. V. anno 1423. VI. anno 1548. VII. anno 1549.

Tri-

Tricaſſina ſeu Trecenſia (*Gall. de Troyes en Champagne*,) ſex. I. anno 867. II. anno 878. III. anno 1104. IV. anno 1107. V. anno 1115. VI. anno 1128.

Tullenſia (*de Toul*, *in Lotharingia*,) tria. I. anno circiter 551 II. anno 859. dictum ad Saponarias, III. anno 860. dictum ad Tuliacum.

Turonenſia (*Tours* ,) ſexdecim. I. anno 461. II. anno 567. III. anno 849. dicitur etiam Pariſienſe. IV. anno 858. V. anno 895. VI. anno 1055. VII. anno 1059. VIII. anno 1096. IX. anno 1163. X. anno 1230. XI. anno 1236. XII. anno 1239. XIII. anno 1282. XIV. an. 1315. XV. an. 1510. XVI. anno 1583.

V

Valentinum Hiſpaniæ anno 524. a VII. Ep. habitum Valentiæ Canones ſex edidit.

Valentina in Galliis (Gall. *de Valence en Dauphinè*,) ſex. I. anno 374. II. anno 584. III. anno 855. IV. anno 890. V. anno 1100. VI. anno 1248.

Vaſenſia, ſeu Vaſionenſia (*Vaiſon*) duo, I. anno 442. II. anno 529.

Venetica (*Vannes en Bretagne*,) duo. I. circa annum 465. II. anno 1456.

Vermerienſia (Gall. *Verberie en Valois*,

lois, de Soiſſons,) quatuor. I. anno 752. II. anno 853. III. anno 863. IV. anno 869.

Vernonenſia (Gall. *Vernon, Dioceſe d'Evreux*;) duo I. anno 755. II. anno 844.

Vezeliacenſe (Gall. *de Vezelai, Dioceſe d'Autum*,) anno 1146.

Viennenſia in Galliis, (*de Vienne en Dauphinè*,) ſeptem. I. circa annum 477. II. anno 892. III. anno 1112. IV. anno 1119. V. anno 1289. VI. anno 1311. Generale. VII. anno 1338.

Virdunenſe (Gall. *Verdun, en Lorraine*,) anno 947.

Ultrajectenſe (*Utrech*,) anno 697.

Quod ſi ubi duo vel tres in nomine Domini congregantur, licet ſibi ipſis relicti falli poſſint, continuò tamen in medio eorum ſit Dominus, quantò magis ubi ſummus Pontifex, cæterique primores Eccleſiaſtici conveniunt, ut Hæreſibus pullulantibus occurant, & Dominicum agrum ſubortis expurgent zizaniis. Concilium Senonenſe anno 1528. celebratum.

IN-

INDEX
SUMMORUM. PONTIFICUM.

A

S. ADeodatus Romanus, Papa 78. à 22. Aprilis 672. ad 26. Junii 676.
Adrianus I. Romanus, Papa 97, à 9. Februarii 772. ad 25. Decembris 795. Nullus poſt Sanctum Petrum Pont.fex tamdiù Romanam rexit Eccleſiam. Præfuit per Legatos Concilio Generali VII. anno 787.
Adrianus II. Romanus, Papa 108. à 14. Decembris 867. ad finem Novembris 872. Præfuit per Legatos Concilio Generali VIII. anno 869.
Adrianus III. Romanus, Papa 111. ab exeunte Majo 884. ad menſem Julium, aut Auguſtum anni ſequentis.
Adrianus IV. Anglus, & profeſſione Canonicus Regularis, & Abbas S. Rufi in Gallia, Papa 171. à 3. Decembris 1154. ad 1. Septembris 1159.
Adrianus V. Genuenſis, Papa 188. à 10. Julii 1276. ad 18. Auguſti ejuſ-

ejuſdem anni. Electus fuit, non conſecratus.

Adrianus VI. Papa 222. à 9. Januarii 1522. ad 14. Septembris 1523. fuit Ultrajectinus (*Vtrecht*) humili loco natus, & ante Pontificatum Caroli V. Imperatoris Pœdagogus.

S. Agapetus I. Romanus, Papa 132. à menſe Junio 946. ad finem Auguſti 956.

S. Agatho Siculus, Papa 80. à 27. Junii 678. ad 10. Januarii anno 682. Præfuit Concilio VI. Generali per Legatos anno 680.

S. Alexander I. Romanus, Papa 7. ab anno 111. ad 3. Maii anno 119.

Alexander II. Mediolanenſis, Papa 158. à menſe Octobri 1061. ad 21. Aprilis 1073. Vide XXI. Antipapam.

Alexander III. Senenſis, Papa 172. à 7. Septembris 1159. ad 30. Auguſti 1181. Præfuit Concilio XI. Generali anno 1179. In numerum Sanctorum retulit an. 1173. S. Thomam Cantuarienſem, & anno ſequenti S. Bernardum. Vide Antipapam XXIX. & tres ſequentes:

Alexander IV. Anagninus, Papa 183. à 12. Decembris 1254. ad 25. Maii 1261.

Alexander V. Cretenſis, Papa 208. à 26. Junii 1409. ad 4. Maii 1410. Fuit Ordi-

Ordinis Fratrum Minorum. Vide Antipapam XXXV.

Alexander VI. Hiſpanus è Regno Valentiæ, Papa 218. ab 11. Auguſti 1492. ad 18. Auguſti 1503.

Alexander VII. Senenſis, Papa 241. à 7. Aprilis 1655. ad 22. Maii 1667. 15. Februarii 1665. ſolemni Conſtitutione, ubique, & præſertim in Gallia recepta, præſcripſit ſubſcriptionem Formulæ, qua damnantur quinque Propoſitiones in ſenſu Janſenii. Eodem anno Sanctorum Catalogo inſcripſit B. Franciſcum Saleſium.

Alexander VIII. Venetus, Papa 245. à 6. Octobris 1689. ad 1. Februarii 1691.

S. Anacletus Athenienſis, Papa 5. ab anno 100. àd annum 102.

S. Anaſtaſius I. Romanus, Papa 40. à 5. Decembris 398. ad 14. Decembris 401. Opera Origenis proſcripſit, & Rufinum, qui ex iis nonnulla in Latinam linguam tranſtulerat, citavit, & in judicio ſe ſiſtere recuſantem damnavit.

Sanctus Anaſtaſius II. Romanus, Papa 51. à 24. Novembris 496. ad 17. Novembris anno 498. Eo ſedente anno 496. converſus eſt ab Idolorum cultu ad fidem Chriſtianam, & Catholicam Clodoveus Rex Galliæ, & baptizatus

a Sancto Remigio Rhemenſi Archiepiſcopo.

Anaſtaſius III. Romanus, Papa 170. à 9. Julii 1153. ad 2. Decembris 1154.

S. Anicetus Syrus, Papa 12. poſt menſem Julium 157. ad 17. Aprilis 168.

S. Anter Græcus, Papa 20. à 21. Novembris 235. ad 3. Januarii ſequentis anni.

B

Benedictus I. Romanus, Papa 63. à 3. Iunii 574. ad 30. Julii 578.

Benedictus II. Romanus, Papa 82. à 26. Junii 684. ad 7. Maii ſequentis anni.

Benedictus III. Romanus, Papa 106. à 29. Septembris 855. ad 8. Aprilis 858. Vide XIII. Antipapam.

Benedictus IV. Romanus, Papa 119. à menſe Auguſto 900. ad menſem Octobrem 903.

Benedictus V. Romanus, Papa 134. ab exeunte Majo 964. ad Junium anni ſequentis.

Benedictus VI. Romanus, Papa 136. a deſinente Novembri 972. ad 974. carceri traditus a Francone quodam impio homine, crudeliter necatus eſt.

Benedictus VII. Romanus, Papa 138. ab exeunte anno 974. ad 10. Julii 984. Vide Antipapam XVI.

Benedictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Papa 148. ab anno 1012. ad 10. Julii 1024. ut multi conjiciunt. Vide XVIII. Antipapam.

Benedictus IX. Romanus, Papa 150. ante finem 1033. ad 1044. Vide XIX. Antipapam.

(Benedictus X. Nullus fuit hujus nominis niſi Joannes quidam Epiſcopus Veliternus manu armata a nonnullis ſeditioſis intruſus anno 1058. Poſt decem Schiſmatis menſes electus eſt Nicolaus II.) Vide Antipapam XX.

B. Benedictus XI. Patria Tarviſinus ſub ditione Venetorum, ex Ordine S. Dominici, Papa 196. a 22. Octobris 1303. ad 6. aut 7. Julii 1204.

Benedictus XII. Gallus ex Fuxenſi Comitatu (*du Comtè de Foix*,) & Ordinis Ciſtercienſis, Papa 199. a 20. Decembris 1334. ad 25. Aprilis 1342.

Benedictus XIII. Romanus, Papa 249. ex nobiliſſima Urſinorum familia, & Ordine S. Dominici a 29. Maii 1724. ad 21. Februarii 1730.

BENEDICTUS XIV. Bononienſis de Lambertinis Papa 251. a die 17. Auguſti 1740. Regnat feliciter.

S. Bonifacius I. Romanus, Papa 43.

a 29. Decembris 418. ad 4. Septembris 422. Vide Antipapam IV.

Bonifacius II. Romanus, Papa 56. a 22. Septembris 530. ad 17. Decembris 531. Vide Antipapam VI.

Bonifacius III. Romanus, Papa 67. a 19. Februarii 607. ad 10. Novembris ejuſdem anni.

Sanctus Bonifacius IV. Italus Marſus, Papa 68. a 25. Auguſti 608. ad 7. Maii 615.

Bonifacius V. Campanus, Papa 70. a 23. Decembris 619. ad 22. Octobris 625.

Bonifacius VI., Papa 114. anno 896. Sedit tantum die 15.

(Bonifacius VII. a nonnullis dictus Papa 140. anno 985. Difficultas eſt, utrum fuerit legitimus Pontifex. Anno 974. jam Apoſtolicam Sedem invaſerat, Joannem XIV. fame, aut ſecundum alios, veneno necavit anno 985. 20. Auguſti. Vide infra Indicem Antipaparum.)

Bonifacius VIII. Anagninus Canonicus primum Pariſienſis, poſtea Lugdunenſis, Papa 195. a 24. Decembris 1294. ad 11. Octobris 1303. Ludovicum IX. Galliæ Regem in Sanctorum numerum retulit. Inter eum, & Phi-

Philippum Pulchrum maximæ diſſenſiones.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Papa 205. a 2. Novembris 1389. ad 1. Octobris 1404. Vide Antipapam XXXV.

C

S. CAjus Dalmata, Papa 29. a 15. Decembris 283. ad 22. Aprilis 296.

S. Calixtus I. Romanus, Papa 17. ab ineunte 219. ad 14. Octobris 223.

Calixtus II. Gallus Burgundus, & Archiepiſcopus Viennenſis, Papa 164. a 1. Februarii 1119. ad 13. Decembris 1124. præfuit Concilio Generali nono, Lateranenſi primo. Vide Antipapam XXVI.

Calixtus III. Hiſpanus, Papa 213. a 20. Aprilis 1455. ad 6. Auguſti 1458,

S. Celeſtinus I. Romanus, Papa 44. a 10. Septembris 422. ad finem Julii 432. Præfuit per Legatos Concilio Epheſino Generali tertio.

Celeſtinus II. Tuſcus, Papa 167. a 26. Septembris 1143. ad 9. Martii ſequentis anni.

Celeſtinus III. Romanus, Papa 177.

a 30. Martii 1191. ad 8. Januarii 1198.

Celeſtinus IV. Mediolanenſis, Papa 181. anno 1241. aut ſequenti. Sedit 17. dies tantum.

S. Celeſtinus V. Italus Iſerninus, Papa 194. a 5. Julii 1294. Poſt quinque menſes abdicavit. Monachorum Celeſtinorum eſt author.

Chriſtophorus Romanus, Papa 121. anno 903. poſt 5. aut 6. menſes carceri traditus; crimen quod Sedis Apoſtolicæ invaſione commiſerat, pœnitentia expiavit.

S. Clemens I. Romanus, Sancti Pauli adjutor, Papa 4. ab anno 91. ad 23. Novembris anno 100. Vide Indicem Patrum, verbo *Clemens*.

Clemens II. Germanus, Papa 152. ab anno 1046. ad 9. Octobris 1047.

Clemens III. Romanus, Papa 176. a 19. Decembris 1187. ad menſem Martium 1191.

Clemens IV. Gallus Occitanus (Gall. *de Saint Gilles, en Languedoc*,) Archidiaconus, & poſtea Epiſcopus Anicienſis (*du Puy*,) anno 1257. Archiepiſcopus Narbonenſis anno 1260. & ſequenti Cardinalis. Papa 185. ab anno 1265. ad 29. Novembris 1268. Cle-

Clemens V. Gallus Diœceſis Vaſatenſis (*de Bazas*,) Archiepiſcopus Burdigalenſis, Papa 197. a 5. Junii 1305. ad 20. Aprilis 1314. Coronatus fuit Lugduni in Eccleſia S. Juſti coram Philippo Pulchro Rege Galliæ, & pluribus Principibus 14. Novembris 1305. Sedem ſuam fixit Avenione anno 1309. ibique ſederunt Pontifices Romani per 70. annos uſque ad Gregorium XI. Præfuit Concilio Viennenſi Generali decimo quinto anno 1311.

Clemens VI. Gallus Diœceſis Lemovicenſis, primum Benedictinus, deinde Doctor Pariſienſis, poſtea Archiepiſcopus Senonenſis, tum Rothomagenſis, Papa 200. a 7. Maii 1342. ad 6. Decembris 1352.

Clemens VII. Florentinus, Papa 223. a 29. Novembris 1523. ad 26. Septembris 1534. paulo ante mortem excommunicavit Henricum VIII. Regem Angliæ propter repudiatam Catharinam Aragoniæ uxorem legitimam.

Clemens VIII. Florentinus, Papa 235. a 30. Januarii 1592. ad 3. Martii 1605. Congregationes dictas de Auxiliis celebravit ad terminandas quæſtiones de Gratia motas Dominicanos in-

ter & PP. Societatis Jeſu. Congregationes illæ inchoatæ ſunt 2. Januarii 1598. octo & amplius annos perdurarunt. Vide Infra, verbo *Paulus V.*

Clemens IX. Italus Piſtorienſis, Papa 243. a 20. Junii 1667. ad 9. Decembris 1669. Die 28. Septembris 1668. ad pacem, & communionem ſuam admiſit quatuor Epiſcopos Galliæ, poſt accepta tamen nova, & gravia teſtimonia ſinceræ illorum obedientiæ Conſtitutioni Alexandri VII. ſubſcriptionem Formularii præcipienti.

Clemens X. Romanus, Papa 243. a 9. Aprilis 1670. ad 22. Julii 1676.

Clemens XI. Italus Urbinas, Papa 247. a 23. Novembris 1700. ad 19. Martii 1721. Die 8. Septembris 1713. Conſtitutionem *Unigenitus* promulgavit. Doctrina & pietate Catholicis omnibus commendabilis, per triduum recuſato Pontificatu illuſtris, prudenter geſto temporibus difficillimis illuſtrior.

Clemens XII. Florentinus Corſinus Papa 250. creatus 12. Julii 1730. Obiit die 6. Februarii 1740.

S. Cletus Romanus, Papa 3. ab anno 78. ad 91.

Conon Thrax, Papa 84. a 21. Octo-

bris

bris 686. ad 21. Septembris 687. Vide Antipapam VIII.

Conſtantinus Syrus, Papa 89. a 25. Martii 708. ad 8. Aprilis 715.

S. Cornelius Romanus, Papa 22. a 4. Junii 251. ad 14. Septembris 252. His temporibus ſurrexit Antipapa I. Novatianus. Vide Indicẽ Antipaparum.

D

S. DAmaſus Hiſpanus, Papa 18. a 1. Octobris 366. ad 11. Decembris 384. Præfuit per Legatos Concilio ſecundo Generali anno 381. Vide Antipapam III.

Damaſus II. Bavarus, Papa 153. a 17. Julii 1048. ad 8. Aug. anni ejuſdem.

S. Deus-Dedit Romanus, Papa 69. a 9. Octobris 615. ad 8. Novembris 618.

S. Dionyſius, cujus patria ignoratur, Papa 26. a 21. Julii 259. ad 269. ante 26. Decembris.

Domnus I. Romanus, Papa 79. a 1. Novembris 676. ad 11. Aprilis 678.

Domnus II. Romanus, Papa 137. anno 974. poſt tres circiter ab Ordinatione ſua menſes obiit.

S. Eleu-

E.

S. Eleutherius Græcus, Papa 14. ab ineunte Majo 177. ad 26. Maii 193.

S. Evariſtus Græcus, Papa 6. ab anno 102. ad 26. Octobris 111.

Eugenius I. Romanus Papa 76. ab 8. Septembris 654. ad 1. Januarii 657.

Eugenius II. Romanus, Papa 101. a 14. Februarii 824. ad menſem Auguſti 827. Vide XII. Antipapam.

Eugenius III. Piſanus, diſcipulus S. Bernardi, Papa 169. a 27. Februarii 1145. ad 8. Julii 1153.

Eugenius IV. Venetus, Papa 211. a 3. Martii 1431. ad 23. Februarii 1447. Præfuit Concilio decimo ſeptimo generali Florentino. Vide Antipapam XXXVIII.

S. Euſebius Græcus, Papa 32. a 10. Maii 310. ad 26. Septembris ejuſdem anni.

S. Eutichianus Tuſcus, Papa 28. a 5. Januarii 275. ad 7. Decembris 283.

F.

S. Fabianus Romanus, Papa 21. a 10. Januarii 236. ad 20. Januarii 250.

S. Fe-

S. Felix I. Romanus, Papa 27. a 29. Decembris 269. ad menſem Decembris 274.

S. Felix II. Romanus, S. Gregorii Magni atavus, Papa 49. a 6. Martii 483. ad 24. Februarii 492. (a nonnullis dicitur Felix III. quia Felicem tempore, & loco Liberii Papæ electum agnoſcunt, ut legitimum Pontificem.)

S. Felix III. (aliis IV.) Italus genere Samnis, Papa 55. a 12. Julii 526. ad 18. Septembris 530.

Formoſus Romanus, Papa 113. ab exeunte Septembri 891. ad 4. Aprilis 896. Hujus Papæ defuncti cadaver extrahi juſſit e ſepulchro Stephanus VII. ejus ſucceſſor, & Pontificalibus indutum in Sede Apoſtolica collocans, ei tanquam viventi exprobavit, quod nimia ambitione ex Portuenſi Epiſcopo Pontificatum Romanum invaſiſſet, poſtea cadaver ſic damnatum, ſacriſque exutum veſtibus, ac digitis, quibus benedicebat Formoſus, mutilatum, in Tiberim fluvium projecit Stephanus VII. qui, Deo vindice, ſede pulſus, & in carcerem detruſus laqueo ſtrangulatus eſt.

S. Ge-

G

S. GElaſius I. Afer, Papa 50. a 1. Martii 492. ad 19. Novembris 496.

Gelaſius II. Italus Cajetanus, Benedictinus Caſſinenſis, Papa 163. a 25. Januarii 1118. ad 29. Januarii anni ſequentis.

S. Gregorius I. Romanus cognomento *Magnus*, Papa 65. a 3. Septemb. 590. ad 12. Martii 604. Unus eſt è quatuor Doctoribus Eccleſiæ, quam Sanctitate, miraculis, prudentia, & eximiis ſcriptis illuſtravit.

S. Gregorius II. Romanus, Papa 90. a 19. Maii 715. ad 10. Februarii 731.

S. Gregorius III. Syrus, Papa 91. a 18. Martii 731. ad 27. Novembris 741.

Gregorius IV. Romanus, Papa 103. anno 827. ad 25. Januarii 844.

Gregorius V. Germanus, Papa 143. a menſe Majo 996. ad 18. Februarii 999. Vide VII. Antipapam.

Gregorius VI. Romanus, Papa 151. ab anno 1044. ad 1046. menſe Decembri, quo ſe ipſe depoſuit in Concilio Sutrienſi (*Sutri prope Urbem*.)

S. Gregorius VII. Soanenſis è Tuſcia, Papa 159. a 22. Aprilis 1073. ad 25. Maii 1085. Vide XXII. Antipapam.

Grego-

Gregorius VIII. Beneventanus, Papa 175. a 20. Octobris 1187. ad 17. Decembris ejuſdem anni.

Gregorius IX. Anagninus, Papa 180. a 19. Martii 1227. ad 21. Auguſti 1241.

B. Gregorius X. è Vice comitibus Placentiæ, Canonicus, & Comes Lugduni, Papa 186. a 1. Septembris 1271. ad 10. Januarii 1276. Præfuit Concilio decimo quarto Generali Lugdunenſi ſecundo.

Gregorius XI. Lemovicenſis, Papa 203. a 30. Decembris 1370. ad 27. Martii 1378. Ab hoc Pontifice Sedes Apoſtolica fuit reſtituta Romæ. Vide Supra *Verbo Clemens V.*

Gregorius XII. Venetus, Papa 207. a 25. Decembris uſque ad Junii 1409. quo die,& anno Concilium Piſanum declaravit vacare Sedem Apoſtolicam, depoſuitque Gregorium XII. & Benedictum XIII. In Concilio Conſtantienſi 14. ſeſſione celebrata 4. Julii 1415. Gregorius XII. Pontificatu ceſſit. Vide Antipapam XXXV.

Gregorius XIII. Bononienſis, Papa 230. a 13. Maii 1572. ad 10. Aprilis anno 1585. Sedente Gregorio XIII. religio Chriſtiana, & Catholica felices habuit progreſſus in Japonia,& Imperio Sinenſi

nenſi, aliiſque in nationibus, & Legatos a Japoniæ Regibus jam Chriſtianis miſſos ad Sedem Apoſtolicam paterno affectu recepit. Calendarium etiam reformavit.

Gregorius XIV. Mediolanenſis, Papa 233. a 5. Decembris 1590. ad 15. Octobris anni ſequentis.

Gregorius XV. Bononienſis, Papa 238. a 9. Februarii 1621. ad 8. Julii 1623.

H

S. Higinus Græcus, Papa 10. ab anno 139. ad 10. Januarii 143.

S. Hilarus aut Hilarius Sardus, Papa 47. a 12. Novembris 461. ad 21. Februarii 468.

Honorius I. Campanus, Papa 71. a 27. Octobris 625. ad 12. Octobris 638. Is eſt Honorius, de quo tam multa ſolent diſputari in Tractatu de Incarnatione.

Honorius II. Bononienſis, Papa 165. a 21. Decembris 1124. ad 14. Februarii 1140. Confirmavit Ordinem Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium anno 1126., & Ordini Militari Templariorum approbato in Concilio Trecenſi anno 1128. formam, & colorem habitus præſcripſit. Vide Antipapam XXVI.

Honorius III. Romanus, Papa 179. a 18.

a 18. aut 20. Auguſti 1216. ad 18. Martii 1227. Ordines Sancti Dominici, & S. Franciſci approbavit.

Honorius IV. Romanus, Papa 192. a 2. Aprilis 1285. ad 3. Aprilis 1287.

S. Hormiſdas Campanus, Papa 53. a 27. Julii 514. ad 6. Auguſti 523.

I

S. INnocentius I. Albanenſis, Papa 41. a 21. Decembris 401. ad 12. Martii 417.

Innocentius II. Romanus, Papa 166. a 22. Februarii 1130. ad 24. Septembris 1143. præfuit Concilio decimo Generali Lateranenſi ſecundo anno 1139. Vide XXVII. & XXVIII. Antipapas.

Innocentius III. Anagninus, Papa 178. ab 8. Januarii 1198. ad 16. Julii 1216. Præfuit Concilio duodecimo Generali Lateranenſi quarto, anno 1215.

Innocentius IV. Genuenſis, Papa 182. à 25. Junii 1243. ad 7. Decembris 1254. Præfuit Concilio Generali decimo tertio Lugdunenſi primo anno 1245.

Innocentius V. Tarentaſienſis, ex Ordine Sancti Dominici, & Doctor Pariſienſis, Papa 187. a 21. Januarii 1276. ad 22. Junii ejuſdem anni.

Innocentius VI. Gallus Diœceſis Lemovi-

movicenſis, primum Noviodunenſis, deinde Claromontenſis, tandem Oſtienſis Epiſcopus, & Cardinalis, Papa 201. a 18. Decembris 1352. ad 12. Septembris 1362.

Innocentius VII. Sulmonenſis Apulus, Papa 206. a 17. Octobris 1404. ad 6. Novembris 1406. Vide Antipapam XXXV.

Innocentius VIII. Genuenſis, Papa 217. a 29. Apr. 1484. ad 25. Julii 1492.

Innocentius IX. Bononienſis, Papa 234. a 30. Octobris 1591. ad 30. Decembris ejuſdem anni.

Innocentius X. Romanus, Papa 240. a 15. Septembris 1644. ad 7. Januarii 1655. Solemni Conſtitutione proſcripſit quinque Propoſitiones Janſenii, 30. Maii 1653.

V. Innocentius XI. Odeſcalchi Italus Comenſis, Papa 244. a 22. Septembris 1676. ad 12. Auguſti 1689.

Innocentius XII. Neapolitanus, Papa 246. a 12. Julii 1691. ad 27. Septembris 1700. Damnavit in globo 23. Propoſitiones (nullas tamen ut hæreticas) excerptas e Libro cui titulus. *Explications des Maximes des Saints*. Illuſtriſſimus Fenelonius, Cameracenſis Archiepiſcopus,

pus, hujus Libri Author cenſuræ ſtatim ex animo acquievit, ſicque finitus fuit error.

Innocentius XIII. Rom. De Comitibus Pa. 248. ab 8. Maii 1721. ad 7. Mart. 1724.

S. Joannes I. Tuſcus, Papa 54. a 13. Auguſti 523. ad 18. Maii 526.

Joannes II. Romanus, Papa 57. a 21. Januarii 532. ad menſem Aprilem aut Majum 535.

Joannes III. Romanus, Papa 62. a 18. Julii 560. ad 13. Julii 573.

Joannes IV. Dalmata, Papa 73. a 24. Decembris 640. ad 11. Octobris 642. Initio Pontificatus, Ecteſim Heraclii Imperatoris, ſeu Expoſitionem Monotheliſmo faventem damnavit in Concilio Romano.

Joannes V. Syrus, Papa 83. a 23. Julii 685. ad 1. Auguſti 686.

Joannes VI. Græcus, Papa 86. a 28. Octobris 701. ad 9. Ianuarii 705.

Joannes VII. Græcus, Papa 87. a 1. Martii 705. ad 17. Octobris 707.

Joannes VIII. Romanus, Papa 109. a 14. Decembris 872. ad 15. Dec. 882.

Joannes IX. Tiburtinus, Papa 118. ab anno 898. circa menſem Julii, ad finem Julii 900. Vide XIV. Antipapam.

Joan-

Joannes X. Ravennas, Papa 125. a fine Aprilis 914. ad finem Junii 928.

Joannes XI. e Comitibus Tuſculanis, Papa 128. a fine Martii 931. ad initium Januarii 936.

Joannes XII. Romanus, Papa 133. a menſe Septembris 956. ad 14. Maii 964. Primus dicitur eorum, qui in ſua Conſecratione nomen mutarunt; vocabatur antea Octavianus. Vide XV. Antipapam.

Joannes XIII. Romanus, Papa 135. a 1. Octobris 965. ad 6. Septembris 972.

Joannes XIV. Papienſis, Papa 139. a menſe Julii 984. ad 20. Auguſti 985.

Joannes XV. Romanus, Papa 141. anno 985. electus ſolum, non conſecratus, paulo poſt electionem obiit.

Joannes XVI. Romanus, Papa 142. ab ineunte Decembri 985. ad ineuntem annum 996.

Joannes XVII. Romanus, Papa 145. anno 1003. poſt quinque menſes, & aliquot dies obiit 7. Decembris.

Joannes XVIII. Romanus, Papa 146. a 26. Decembris 1003. ad 18. Julii 1009.

Joannes XIX. ex Comitibus Tuſculanis frater Benedicti VIII. Papa 149. ab anno 1024. ad menſem Novemb. 1033.

Joannes XX. Uliſſiponenſis, Papa 189. a 15.

a 15. Septembris 1276. ad 16. Maii 1277. Hic dicitur vulgo Joannes XXI. quia ſub Gregorio V. unus Antipapa ſe Joannem XX. nominavit.

Joannes XXII. Gallus Diœceſis Cadurcenſis (*Cahors*,) Papa 198. a 7. Auguſti 1316. ad 4. Decembris 1334. coronatus Lugduni 7. Septembris 1316. Vide Antipapam XXIII.

Joannes XXIII. Neapolitanus, Papa 209. a 17. Maii 1410. ad 29. Maii 1415. quo depoſitus fuit a Concilio Conſtantienſi. Vide Antipapam XXXV.

S. Julius I. Romanus, Papa 36. a 6. Februarii 337. ad 12. Aprilis 352. Adverſus Arianos pro Fide Catholica plurimum laboravit, & S. Athanaſium, qui ad Sedem Apoſtolicam appellaverat, innocentem judicavit.

Julius II. Savonenſis, Papa 220. a 30. Octobris 1503. ad 21. Februarii 1513. Vide Concilium XVII. Generale.

Julius III. Etruſcus, Papa 225. ab 8. Februarii 1550. ad 23. Martii 1555. Continuationem Concilii Tridentini indixit ad 1. Maii 1551. Societatem JESU approbatam an. 1540. a Paulo III. confirmavit.

Lan-

L

Landus Sabinus, Papa 124. anno 913. verſus medium Octobris ad 914. verſus 26. Aprilis.

S. Leo I. Tuſcus cognomento Magnus, Papa 46. a 22. Septembris 440. ad 4. Novembris 461. Præfuit per Legatos Concilio Calcedonenſi Generali quarto. De Leone Magno ſic loquitur Trithemius. Fuit dictionis Eccleſiaſticæ Tullius, Sacræ Theologiæ Homerus, rationum Fidei Ariſtoteles, authoritatis Apoſtolicæ Petrus, & in Chriſtiano pulpito Paulus.

S. Leo II. Siculus, Papa 81. a 17. Auguſti 682. ad 3. Julii 683.

S. Leo III. Romanus, Papa 98. a 27. Decembris 795. ad 11. Junii 816.

S. Leo IV. Romanus, Papa 105. a 28. Januarii 847. ad 17. Julii 855.

Leo V. Ardeatinus, Papa 120. anno 903. Poſt duos circiter menſes expulſus eſt, & carceri traditus.

Leo VI. Romanus, Papa 126. a menſe Iunio 928. ad Februarium 929.

Leo VII. Romanus, Papa 129. ab ineunte Januario 936. ad 18. Julii 939.

(Leo VIII. adhuc Laicus electus eſt, & 6. Decembris 993. ordinatus contra Eccle-

Eccleſiæ Canones, vivente adhuc Joanne XII. ſed poſtea depoſitus in Concilio Romano 26. Februarii 964. ab eodem Joanne Papa legitimo.)

S. Leo IX. Franco-Germanus, Papa 154. a 2. Februarii 1049. ad 19. Aprilis 1054. Sedente ſancto hoc Pontifice incepit luctuoſum ſchiſma Græcorum.

Leo X. Florentinus; Papa 221. ab 11. Martii 1513. ad 2. Decembris 1521. Sub hoc Pontifice Lutherus a Religione Catholica defecit. 41. ejus propoſitiones a Leone X. damnatæ ſunt in globo. Vide Concilium XVII. Generale.

Leo XI. Florentinus, Papa 236. a 1. Aprilis 1609. ad 27. ejuſdem menſis & anni.

S. Liberius Romanus, Papa 37. a 22. Maii 352. ad 22. Novembris 366. Lapſum Liberii Papæ in Arianam hæreſim objiciunt omnes fere Novatores; verum Catholici eum ab hæreſi vindicant, & recentiores Theologi Juenninus, Vitaſſius &c. oſtendunt Formulam cui ſubſcripſit Liberius, non eſſe Arianam. Vide Antipapam II.

S. Linus Volaterranus in Etruria, Papa 2. ab anno 67. ad 23. Septembris

78. Templi Jeruſalem deſtructio contigit anno 70. ſub S. Lino.

S. Lucius I. Romanus, Papa 23. anno 252. ad 4. Martii 253.

Lucius II. Bononienſis, Papa 168. a 12. Martii 1144. ad 25. Februarii 1145.

Lucius III., Papa 173. a 1. Septembris 1181. ad 25. Novembris 1185.

M

S. MArcellinus I. Romanus, Papa 30. a 30. Junii 296. ad 24. Decembris 304. Quod narratur de lapſu S. Marcellini in idololatriam, fabulam eſſe ſuſpicatur a Donatiſtis confictam S. Auguſtinus libro de unico Baptiſmo, capite 16.

S. Marcellus I. Romanus, Papa 31. a 27. Junii 308. ad 16. Jan. 310. Vacaverat Sedes poſt S. Marcellinum pluſquam tres annos ob vim perſecutionis.

Marcellus II. Italus ex Monte Politiano, Cardinalis Bellarmini avunculus, Papa 226. a 9. Aprilis 1555. ad 30. ejuſdem menſis & anni.

S. Marcus Romanus, Papa 35. a 18. Januarii 336. ad 7. Octobris proxime ſequentis.

Marinus I. (ab aliis Martinus II. dictus) ex Galeſio Faliſcorum in Etruria, Papa

Papa 110. ab exeunte anno 882. ad menſem Majum 884,

Marinus II. (ſecundùm alios Martinus III.) Romanus, Papa 131. a menſe Decembris 942. ad Junium 946.

S. Martinus I. Tudertinus, Papa 75. a 5. Julii 649. ad 16. Septembris 655.

Martinus II. (ab aliis IV.) Gallus Patria Brienſis (*la Brie*,) Papa 191. a 22. Februarii 1281. ad 28. Martii 1285.

Martinus III. (communius V.) Columna Rom. Papa 210. ab 11. Nov. 1417. ad 20. Februarii 1431. Electus fuit a Concilio Generali Conſtantienſi. Vide Antipapas XXXV. XXXVI. & XXXVII.

N

S. NIcolaus I. Romanus, Papa 107. a 28. Aprilis 858. ad 13. Novembris 867.

Nicolaus II. Allobrox, Papa 157. a 28. Decembris 1058. ad 22. Julii 1061.

Nicolaus III. Romanus, Papa 190. a 25. Novembris 1277. ad 22. Auguſti 1280.

Nicolaus IV. Aſculanus, ex Ordine S. Franciſci, Papa 193. a 22. Februarii 1288. ad 4. Aprilis 1292.

Nicolaus V. Italus Sarzanenſis, Papa 212. a 6. Mart. 1447. ad 25. Mart. 1455.

P

S. PAſchalis I. Romanus, Papa 100. a 25. Januar. 817. ad 10. Februarii 824.

Paſchalis II. Romanus, Cluniacenſis Monachus, Papa 162. a 13. Auguſti 1099. ad 21. Januarii 1118. Ciſtercienſem Ordinem approbavit anno 1100. & Ordinem Fontis-Ebraldi (*de Fonte-vrault*,) anno 1106. Vide XXII. & tres ſequentes Antipapas.

S. Paulus I. Romanus, Papa 95. a 9. Maii 752. ad 28. Junii 767. Stephano III. fratri ſuo ſucceſſit. Vide X. Antipapam.

Paulus II. Venetus, Papa 215. a 28. Auguſti 1464. ad 26. Julii 1471.

Paulus III. Venetus, Papa 224. a 13. Octobris 1534. ad 10. Novembris 1549.

Paulus IV. Neapolitanus, Papa 227. a 23. Maii 1555. ad 18. Auguſti 1559. antea Epiſcopus Theatinus, unde nomen ſortiti ſunt Clerici Regulares dicti Theatini, quorum fuit Fundator cum S. Gaetano, & primus Superior.

Paulus V. Romanus, Papa 237. a 17. Maii 1605. ad 28. Januarii 1621. Interruptas Congregationes de Auxiliis reſumpſit anno 1605. & biennio poſt terminavit, RR. PP. Dominicanorum & Jeſui-

Jeſuitarum Scholis opiniones ſuas defendendi libertate relicta.

Pelagius I. Romanus, Papa 61. ab 11. Aprilis 555. ad 1. Martii 560.

Pelagius II. Romanus, Papa 64. a 30. Novembris 578. ad 8. Februarii 590.

S. PETRUS ab ipſo Chriſto JESU conſtitutus Caput viſibile Eccleſiæ, quam rexit 34. annos & paulo amplius, ab anno 33. ad 29. Junii 67. quo Martyr occubuit Romæ, ubi Sedem fixerat ab annis 24. menſibus 5. & diebus 12. Romanorum Pontificum nemo hactenus tamdiù Romanam ſedem tenuit.

S. Pius I. Aquilejenſis, Papa 11. anno 143. ad 11. Julii 157.

Pius II. Senenſis, Papa 214. a 19. Auguſti 1458. ad 14. Auguſti 1464.

Pius III. Senenſis, Papa 219. a 12. Septembris 1503. ad 18. Octobris ejuſdem anni.

Pius IV. Mediolanenſis, Papa 228. a 26. Decembris 1559. ad 9. Decembris 1565. Sub Pio IV. S. Caroli avunculo feliciter terminatum fuit Concilium Tridentinum anno 1560.

S. Pius V. Italus è Boſco prope Alexandriam, Dominicanus, Papa 229. a 7. Januarii 1566. ad 1. Maii 1572.

Damnavit 79. Propoſitiones Michaelis Baii Doctoris Lovanienſis.

S. Pontianus Romanus, Papa 19. a 22. Junii 230. ad 19. Novembris 235.

R

Romanus natione Galliſanus, Papa 116. verſus finem anni 897. Obiit Pontificatus ſui menſe tertio.

S

Sabinianus Tuſcus, Papa 66. a 13. Septembris 604. ad 22. Februarii 606.

S. Sergius I. Syrus, Papa 85. a 15. Decembris 687. ad 8. Septembris 701. Vide IX. Antipapam.

Sergius II. Romanus, Papa 104. a 10. Februarii 844. ad 27. Januarii 847.

Sergius III. Romanus, Papa 122. a menſe Junio 904. ad 911. ante finem Auguſti.

Sergius IV. Romanus, Papa 147. ab 11. Octobris 1009. ad 13. Julii 1012.

Severinus Romanus, Papa 72. poſt duos menſes, & dies aliquot obiit 1. Auguſti anno 640.

S. Simplicius Tiburtinus, Papa 48. a 25. Februarii 468. ad 2. Martii 483.

S. Siricius Romanus, Papa 39. a menſe Dec. 384. ad 26. Novembris 398.

Siſin-

Siſinnius Syrus, Papa 88. anno 708. poſt 20. dies obiit 6. Februarii.

S. Sixtus I. Romanus, Papa 8. ab anno 119. ad 6. Aprilis 129.

S. Sixtus II. Græcus, Papa 25. a 24. Auguſti 257. ad 6. Auguſti anni ſequentis. Sixti II. Archidiaconus fuit S. Laurentius.

S. Sixtus III. Romanus, Papa 45. ab ineunte Auguſto 432. ad 11. Aug. 440.

Sixtus IV. Savonenſis, Franciſcanus, Papa 216. a 25. Auguſti 1471. ad 13. Auguſti 1484. Ordinem Minimorum approbavit. Scripſit librum de Immaculata B. Mariæ Virginis Conceptione, & Feſtum ejus per totam Eccleſiam celebrari juſſit.

Sixtus V. Italus Picenus, Franciſcanus, Pa:231. a 24. April. 1585. ad 27. Aug. 1590. Laboravit, ut Vulgatam Bibliorum Sacrorum Editionem incredibili ſtudio ad nativam reduceret puritatem. Erecta in ejus honorem in Capitolio ſtatua hanc inſcriptionem continet ipſi valde honorificam: Sixto V. Pontifici Maximo, ob quietem publicam, compreſſa Sicariorum licentia, reſtitutam; Annonæ inopiam ſublevatam; Urbem ædificiis, viis, aquæductu illuſtratam S. P. Q. R.

S. Soter Fundanus e Campania, Papa 13. ab ineunte Majo 168. ad 177.

S. Stephanus I. Romanus, Papa 24. ab anno 253. ad 2. Auguſti 257. traditionem antiquam de non rebaptizandis iis, qui ab Hæreticis baptizati fuerant, ſervata forma Eccleſiæ conſueta, retineri juſſit contra S. Cyprianum aliter cum quibuſdam Africæ Conciliis opinantem.

Stephanus II. Romanus, Papa 93. electus anno 752. poſt quatuor dies obiit circa 20. Martii.

Stephanus III. Romanus, Papa 94. a 26. Martii 752. ad 24. Aprilis 757. Pipinum Regem Galliæ inauguravit 28. Julii 754. in Baſilica S. Dionyſii prope Pariſios.

Stephanus IV. Siculus, Papa 96. a 5. Auguſti 768. ad 1. Februarii 772. Vide XI. Antipapam.

Stephanus V. Romanus, Papa 99. a 22. Junii 816. ad 24. Januarii 817.

Stephanus VI. Romanus, Papa 112. a menſe Septembri 885. ad menſem Septembris 891.

Stephanus VII. Romanus, Papa 115. anno 896. ante menſem Auguſtum, ad 897. ante medium Octobris.

Stepha-

Stephanus VIII. Romanus, Papa 127. anno 929. ad 931. cum ſediſſet annis duobus, menſe uno, & diebus quindecim.

Stephanus IX. Germanus, Papa 130. anno 939. verſus finem Julii, ad 942. circa initium Decembris.

Stephanus X. Ducis Lotharingiæ filius, Papa 156. a 2. Auguſti 1057. ad 29. Martii 1058.

S. Sylverius Campanus, Papa 59. ab 8. Junii 536. ad 20. Junii 538. Vide Antipapam VII.

S. Sylveſter I. Romanus, Papa 34. a 31. Januarii 314. ad 31. Decembris 335. Præfuit Concilio primo Nicæno Generali per Legatos.

Sylveſter II. Gallus Aquitanus, Monachus Floriacenſis (Gall: *de Fleuri*, *ou Saint Benoit ſur Loire*,) dein Abbas Bobienſis, Papa 144. a 2. Aprilis 992. ad 12. Maii 1003.

S. Symmachus Sardus, Papa 52. a 22. Novembris 498. ad 19. Julii 514. Vide Antipapam V.

T

S. Telesphorus Græcus, Papa 9. anno 129. ad 5. Januarii 139. Theodorus I. Jeroſolymitanus, Papa 74. a

24. Novembris 642. ad 13. Maii 649.

Theodorus II. Papa 117. anno 898. Vixit tantum 20. dies in Pontificatu.

V

Valentinus Romanus, Papa 102. anno 827. Obiit circa initium Octobris quadrageſimo poſt exaltationem ſuam die.

S. Victor I. Afer, Papa 15. ab ineunte Junio 193. ad ineuntem annum 202.

Victor II. Bavarus, Papa 155. a 13. Aprilis 1055. ad 28. Julii 1057.

Victor III. Beneventanus, Papa 160. a 24. Maii 1086. ad 16. Septembris 1087. Vide XXII. Antipapam.

Vigilius Romanus, Papa 60. anno 538. ad menſem Januarium 555. primo Antipapa ſub Sylverio, poſtea legitimus Pontifex eo defuncto, Concilium quintum Generale tandem approbavit.

S. Vitalianus Campanus, Papa 77. a 30. Julii 657. ad 27. Januarii 672.

S. Urbanus I. Romanus, Papa 18. anno 223. ad 25. Maii 230.

Urbanus II. Gallus Diœceſis Rhemenſis, Papa 161. a 12. Martii 1088. ad 29. Julii 1095. Vide XXII. Antipapam.

Urbanus III. Mediolanenſis, Papa 174. a 1. Decembris 1185. ad 19. Octobris 1187.

Urbanus IV. Gallus Trecenſis, (Gall: *de Troyes en Champagne*,) Papa 184. a 29. Auguſti 1261. ad 2. Octobris 1264. Feſtum Corporis Chriſti inſtituit, & Ordinem Celeſtinorum approbavit.

Urbanus V. Gallus, Diœceſis Mimatenſis (*de Mende, dans le Gevaudan*,) Papa 202. a 28. Octobris 1362. ad 19. Decembris 1370.

Urbanus VI. Neapolitanus, Papa 204. a 9. Aprilis 1378. ad 15. Octobris 1389. Sub hoc Pontifice incepit magnum Schiſma Occidentale, quod annos fere 40. duravit uſque ad annum 1417. quo depoſitus fuit Benedictus XIII. Antipapa XXXV. Vide Antipapam XXXIV.

Urbanus VII. Romanus, Papa 232. a 15. Septembris 1590. ad 27. ejuſdem menſis, & anni.

Urbanus VIII. Florentinus, Papa 239. a 6. Auguſti 1623. ad 29. Julii 1644. Damnavit librum Janſenii (cui titulus, *Auguſtinus*,) anno 1641. 4. Martii.

Z

S. ZAcharias Græcus, Papa 92. a 30. Novembris 741. ad 14. Martii 752.

S. Zephyrinus Romanus, Papa 16. anno 202. ad 219. ineuntem.

S. Zoſimus Græcus, Papa 42. a 18. Martii 417. ad 26. Decembris 418. Pelagium, & Cœleſtium damnavit. Pelagiani poſtea a judicio Summi Pontificis appellaverunt ad Concilium Generale futurum: verum in Concilio Epheſino quod celebratum eſt anno 431. nequidem auditi ſunt, dicentibus Patribus Epheſinis, cauſam jam dudum finitam eſſe.

Tenet (me in Eccleſia Catholica) ab ipſa ſede Petri Apoſtoli, cui paſcendas Oves ſuas poſt Reſurrectionem Dominus commendavit, uſque ad præſentem Epiſcopatum ſucceſſio Sacerdotum. Tenet poſtremo ipſum Catholicæ nomen quod non ſine cauſa inter tam multas Hæreſes ſic iſta Eccleſia ſola obtinuit, ut cum omnes Hæretici ſe Catholicos dici velint, quærenti tamen peregrino alicui, ubi ad Catholicam conveniatur, nullus Hæreticorum vel Baſilicam ſuam, vel Domum audeat oſtendere. Sanctus Auguſtinus Libro contra Epiſtolam Fundamenti, capite quarto.

QUÆS

QVÆSITA NONNVLLA

Quot, & qui Pontifices coluntur ut Sancti in Eccleſia?

76. Pontifices Romanos colit Eccleſia ut Sanctos, ſcilicet 33. primos qui omnes ſub uno e decem Imperatoribus Paganis, videlicet Nerone, Domitiano, Trajano, & Adriano, Marco Aurelio, Severo, Maximino, Decio, Valeriano, Aureliano, Diocletiano, & Maximiano, ſanguinem fuderunt pro Chriſto: 4. qui poſtea ab Hæreticis paſſi ſunt, ſuntque Felix II. (ſecundum alios III.) Joannes I. Sylverius, & Martinus I., & 39. Confeſſores qui ſunt, Sylveſter I. Marcus, Julius I. Liberius, Damaſus I. Anaſtaſius I., & II. Innocentius I. Zoſimus, Bonifacius I., & IV. Cœleſtinus I., & V. Sixtus III. Leo I. II. III. IV., & IX. Hilarus, Simplicius, Felix III., & IV. Gelaſius I. Symmachus, Hormiſdas, Agapetus, Gregorius I. II. III. VII. Benedictus II. Zacharias, Paulus I. Paſchalis, Deusdedit, Agatho, Nicolaus I. Sergius I. Pius V.

Quot, & qui Pontifices inviti electi ſunt?

16. Numerantur. Clemens I. Bonifacius I. GregoriusI. IV., & VII. Benedictus

nedictus III. Nicolaus I. Adrianus II. Victor III. Gelaſius II. Honorius II. Innocentius III. Cœleſtinus V. qui poſtea, abdicavit, Nicolaus V. Pius V. Clemens XI. Benedictus XIII.

Quot, & qui juvenes ad Papatum aſſumpti?

8. Recenſet Guillelmus Burius, ſuntque Alexander I. ætate juvenis (quot annorum, Authores non narrant) ſed moribus ſenex. Joannes XI. anno ætatis ſuæ 20. Joannes XII. anno 16. Benedictus IX. anno 10. vel 12. vel ad ſummum 18. Innocentius III. anno 30. Gregorius XI. anno 35. Bonifacius IX. anno 30. aut 34. Leo X. anno 30. aut paulo plus. Ex iis omnibus ſolus Innocentius III. in Pontificatu 18. annos ſedit.

Qui menſem in Papatu non impleverunt?

Siſinnius ſedit dies 20. tantum, Stephanus II. tres. Valentinus 30. Bonifacius VI. 15. Theodorus II. 20. Damaſus II. 23. Cœleſtinus IV. 17. Pius III. 26. Marcellus II. 22. Urbanus VII. 12. Leo XI. 25. unus ipſo Electionis ſuæ die obiit, dictus per aliquot horas Gregorius XI. nepos Gregorii X.

Quot,

Quot, & qui Pontifices humili loco nati?

18. Numerantur ab eodem Burio S.Petrus.S.Dionyſius.Joannes XVII. Damaſus II. Adrianus IV. & VI. Urbanus IV. Nicolaus IV. S. Cœleſtinus V. Benedictus XI. Joannes XXII. Benedictus XII. Bonifacius IX. Alexander V. Nicolaus V. Sixtus IV., & V. S. Pius V. Pii V. tamen familia olim fuerat Bononiæ illuſtris.

Quot, & qui Pontifices optimæ notæ.

Præter 76. ſupra memoratos ſanctitate, quæ omnium eſt optima nota, multi adhuc fuere illuſtres Papæ, enumerare longius foret, inter hujus, & alterius ſæculi Pontifices præſertim eminent Benedictus XIII. Clemens XI. Innocentius XI., & XII. Alexander VII. Clemens VIII., & plures alii.

Quot, & qui Pontifices notæ non ita bonæ?

Undecim recenſentur a Burio, Sabinianus, Stephanus VII. Chriſtophorus, Sergius III. Joannes XII. Bonifacius VII. Sylveſter II. Benedictus IX. Joannes XXIII. Innocentius VIII. Alexander VI.

Ne cui autem Theologiæ Candidato ſcandalum pariat non ſat regularis Paparum

parum aliquorum vita, obſervet hæc diligenter. 1.° In tanto, id eſt 251. Pontificum numero, pauciſſimi, id eſt 11. tantum, pravis ſuis moribus Sedem Apoſtolicam dedecorarunt. 2.° Sacrum 12. Apoſtolorum, & juxta aliquos ſeptem Diaconorum Collegium ſuum habuit Judam, & Nicolaum; mirum ergo eſſe non debet, quod ſeptemdecim ſæculorum lapſu 11. Papæ male vixerint. 3.° Id mali permiſit Deus, ut oſtenderet Religionem Chriſtianam non in hominum ſanctitate, ſed in Dei promiſſis, ita fundatam eſſe, ut portæ inferi, (id eſt errores, hæreſes, ſchiſmata, vitiaque omnia) adverſus eam nunquam ſint prævaliture. 4.° Si illi Pontifices a priorum Pontificum ſanctitate deſciverunt, at fidem orthodoxam ſemper retinuere.

Utrum una ſit apud omnes numerandi Pontifices ratio?

Labbæus numerat tantum 237. Pontifices uſque ad Alexandrum VII. incluſive, juxta quam ſupputationem hactenus fuerunt tantum 246. Papæ; Burius 256. alii plures, alii pauciores, nos virum eruditiſſimum in Hiſtoria Paparum adhuc manuſcripta ſecuti, numera-

meramus 251. diſcrimen oritur ex iis qui ſortiti ſunt nomen Joannis, Felicis, Stephani, Bonifacii, Martini, Benedicti, Sylveſtri.

Legitimorum ſeriem Pontificum excipit Catalogus Antipaparum, qui ſic vocantur, vel quod ſine Canonica Electione ſedem invaſerint Apoſtolicam, vel quod alio legitimo vivente Pontifice Cathedram eandem tenere præſumpſerint.

IN-

INDEX ANTIPAPARUM CHRONOLOGICUS.

I. Antipapa Novatianus, circa annum 251. poſt electionem canonicam S. Cornelii, invidia motus ſe Epiſcopum Romanum ordinari fecit à tribus Epiſcopis, quos antea inebriaverat. Novatiano Romæ adjunxit ſe alter ſchiſmaticus Presbyter Carthaginenſis, & ex Africa expulſus, cui nomen Novatus. *Vide Indicem Heræſeon. Verbo Novatiani.*

II. Antipapa Felix II. ordinatus ab Arianis anno 355. quo tempore exilium pro Fide Nicæna Papa Liberius patiebatur. Liberio Romam reverſo anno 358. a Catholicis expulſus eſt Felix. Creditur Felix ab Arianorum partibus diſceſſiſſe: multa a quibus paſſus, ſancte obiit 22. Novembris anno 365. In Martyrologio Romano 29. Julii numeratur inter ſanctos Martyres, imo ab aliquibus inter legitimos Papas recenſetur.

III. Antipapa Urſinus, ſeu Urſicinus, Diaconus Eccleſiæ Romanæ, ægre ferens

rens, quod Sanctus Damaſus I. ſibi in Epiſcopatu Romano prælatus eſſet, electus eſt a quibuſdam ſeditioſis anno 366. & ab uno tantum Epiſcopo ordinatus. Hoc ſchiſma in ſeditionem illico mutatum eſt, & in Baſilica in quam cum ſuiſſe receperat Urſicinus, interfecti ſunt homines circiter 137. Poſtea Roma exire coactus, ſed in Urbem menſe Septembri anno 367. reverſus, menſe Decembri ejuſdem anni ab Imperatore Valentiniano expulſus eſt.

IV. Antipapa Eulalius, Eccleſiæ Romanæ Archidiaconus, a quibuſdam Presbyteris, & multis Laicis ſeditioſe electus eſt 28. Decembris anno 418. ſed poſtridie Sanctus Bonifacius I. a 70. Presbyteris, & 9. Epiſcopis in Urbe tunc præſentibus, & univerſa plebe unanimiter, & canonice electus eſt, ac Romam, unde exire coactus fuerat, rediit verſus finem Aprilis anno 419.

V. Antipapa Laurentius, Archidiaconus Tituli S. Praxedis, eodem die contra jus omne ordinatus, quo Sanctus Symmachus Eccleſiæ curam ſuſcepit, id eſt 22. Novembris 498. anno 500. Laurentius factus eſt Epiſcopus Nucerinus (*Nocera*) paulo poſt Romam rediit

rediit ſecreto. Schiſmatici ei adhærentes, rapinis, & cœdibus Urbem impleverunt, quorum furorem ad necem quæſitus vix effugere potuit S. Symmachus, qui pluribus poſtea in Conciliis legitimus Papa declaratus eſt.

VI. Antipapa Dioſcorus eodem tempore electus eſt a nonnullis, quo Bonifacius II. id eſt anno 530. ſed Dioſcori morte paulò poſt ſchiſma extinctum eſt.

VII. Antipapa Vigilius, loco Sancti Sylverii in exilium miſſi pro defenſione Concilii Chalcedonenſis, contra omnes æquitatis regulas electus eſt anno 537. Extincto tamen fame S. Sylverio in Inſula Palmaria canonice electus ſucceſſit Vigilius, qui poſtea Fidem Catholicam ſtrenuè propugnavit, quaſi mutatus in virum alterum.

VIII. Antipapa Joannes, Archipresbyter Eccleſiæ Romanæ, electus a Clero, & Petrus Presbyter electus ab exercitu anno 686. ſed poſtea Clerus conſentiente exercitu Cononem utrique ſubſtituit.

IX. Antipapa Paſchalis, Archidiaconus Eccleſiæ Romanæ, & Theodorus Archipresbyter, a variis electi ſunt anno

no 687. Sed utroque rejecto, Papa creatus eſt S. Sergius I. eodem anno Theodorus canonicæ Sergii electioni adhæſit; ſolus Paſchalis reſtitit; ſed poſtea a Sergio ob varia crimina depoſitus, & carceri traditus, in ſuo ſchiſmate pertinax obiit poſt quinque annos.

X. Antipapa Theophilactus Archidiaconus, ab aliquibus è Clero & populo electus, eo tempore quo a majori Cleri & populi parte eligebatur S. Paulus I. anno 757. ſed brevi extinctum fuit illud ſchiſma.

XI. Antipapa Conſtantinus, ex Laico intra ſex aut ſeptem dies Tonſura Clericali, ſacris Ordinibus & Epiſcopatu inſignitus, in Sedem Apoſtolicam vi intruſus, anno integro Pontificatum tenuit; ſed poſtea a Populo Romano ſede dejectus, oculis erutis Monaſterio includitur, & ejus loco Stephanus IV. coronatur anno 768. 3. Auguſti. Anno ſequenti, Conſtantinus in Concilio Romano damnatus, veniam ſchiſmatis quam ſupplex petierat, obtinuit; ſed poſtridie propter retractatam obedientiam, iterum condemnatus eſt.

XII. Antipapa Zinzinus, quædam ſuffragia obtinuerat: ſed ſchiſma præ-

ſentia ſua extinxit Lotharius, Eugeniuſque II. tanquam legitimus Papa agnitus eſt anno 824.

XIII. Antipapa Anaſtaſius III., qui adhuc Presbyter Cardinalis depoſitus fuerat anno 853. a S. Leone IV. inſurrexit adverſus Benedictum III. canonice electum anno 855. ſed a ſuis non multo poſt derelictus eſt, & ſchiſma finem accepit.

XIV. Antipapa Sergius, Presbyter Eccleſiæ Romanæ electus fuit ab aliquibus ante Joannem IX. ſed antequam ordinaretur, Roma expulſus eſt.

XV. Antipapa Leo VIII. vivente Joanne XII. electus adhuc Laicus 6. Decembris anno 963. ſed revocatus à Romanis Joannes coacto Concilio Leonem depoſuit.

XVI. Antipapa Bonifacius VII. invaſit Sedem Sancti Petri poſt mortem Benedicti VI. & Domni II. anno 974. Excommunicatus fuit a Benedicto VII. Joannem XIV. Benedicti VII. ſucceſſorem fame, aut veneno interfecit anno 985. Subita morte ipſe periit circa finem ejuſdem anni. Cadaver Antipapæ per plateas ignominioſe tractum, ictibus confoſſum, tandem a paucis Clericis

ricis ſepultum fuit. Bonifacium VII. ſupra inter legitimos Pontifices ſcripſimus 1. quia poſtea Papa CXCV. dictus eſt Bonifacius VIII. non VII. 2. quia in omnibus fere Paparum catalogis deſcriptus fuit.

XVII. Antipapa Joannes XVI. Epiſcopus Placentinus, vivente Gregorio V. vi & artibus Creſcentii Conſulis intruſus eſt anno 997. Anno ſequenti a nobilibus quibuſdam viris, abſciſſis lingua & naſo, oculiſque erutis, ſchiſmatis pœnas dedit.

XVIII. Antipapa Gregorius a Benedicto VIII. ſchiſmate ſe ſeparavit circa annum 1013. ſed authoritate Henrici Regis Germaniæ, qui Benedictum Romæ reſtituit, pax Eccleſiæ brevi reddita eſt.

XIX. Antipapa Sylveſter III. antea Joannes, Epiſcopus Sabinenſis anno 1044. a Romanis poſt expulſum Benedictum IX. electus, ſed poſt dies quinquaginta ipſe ſede expulſus eſt. Benedictus autem novam veritus ejectionem, Pontificatum vendidit Joanni Archipresbytero, cui cognomen Gratianus, qui dictus eſt Gregorius VI. Miſeris illis temporibus tres Papæ numerabantur, Benedictus IX. Sylveſter III. & Gregorius

gorius VI. omnes ſancta Sede indigni.

XX. Antipapa Benedictus X. antea Joannes, Epiſcopus Veliternus manu armata a nonnullis ſeditioſis intruſus anno 1058. In Schiſmate decem circiter menſes permanſit, poſtea ad Nicolai II. canonice electi pedes provolutus veniam obtinuit, ea lege ut ab Epiſcopalibus, & Sacerdotalibus Officiis maneret depoſitus.

XXI. Antipapa Honorius II. antea Cadolaus, Epiſcopus Parmenſis, paulo poſt canonicam electionem Alexandri II. anno 1061. factam, ab aliquot Epiſcopis & viris nobilibus Baſileæ Papa renuntiatur, congregato exercitu Romam petiit, bis victus Parmam ſe recepit, & anno 1067. venia a legitimo Papa obtenta obiit.

XXII. Antipapa Clemens III. antea Guitbertus, Archiepiſcopus Ravennæ vivente S. Gregorio VII. 25. Junii 1080. a 30. Epiſcopis, juſſu Henrici Imperatoris convocatis, intruſus; ſed a ſuis, poſt fugatum exercitum Longobardorum, qui contra Papam Gregorium VII. arma ſumpſerant, derelictus eſt anno 1084. & obiit circa annum 1100. ſedente Paſchali II.

XXIII. Antipapa Albertus circa annum 1100. ſucceſſit Clementi III. Antipapæ; ſed in ipſo die Electionis ſuæ ſchiſmaticæ à Catholicis in carcerem conjectus eſt.

XXIV. Antipapa Theodoricus eandem ſortem ſubiit, quam Albertus, tres circiter menſes poſt ſuam electionem.

XXV. Antipapa Sylveſter III. anteà dictus Maginulfus, electus circa annum 1102. Roma brevi expulſus fuit.

XXVI. Antipapa Gregorius VIII. anteà Bourdinus, Diœceſis Lemovicenſis, & Archiepiſcopus Bracarenſis (*Braga in Portogallo*) intruſus authoritate Imperatoris Henrici V. anno 1118. quem coronavit eodem anno 2. Junii. Anno 1121. Antipapa à Callixto II. in Monaſterio incluſus eſt, & paucos poſt annos ſedente Honorio II. obiit.

XXVII. Antipapa Anacletus II. dictus anteà Petrus Leonenſis, Cardinalis Presbyter Tituli S. Mariæ trans Tiberim, anteà Monachus Benedictinus Cluniacenſis, à quibuſdam Cardinalibus electus anno 1130. Ut contra Innocentium II. Schiſma protenderet, theſauros, & ſacra vaſa præcipuarum Romæ

Eccleſiarum furto ſuſtulit. Obiit anno 1138. menſe Januario.

XXVIII. Antipapa Victor IV. ſucceſſit anno 1138. Anacleto II. Ejus Pſeudo Papatus vix duos implevit menſes; namque a ſuis derelictus Victor verſus finem Maii Innocentio II. obedivit.

XXIX. Antipapa alter Victor IV. antea Octavianus, an. 1159. a tribus tantum Cardinalibus electus eſt authoritate Friderici Imperatoris, Alexandro III. Papæ infenſiſſimus tandem anno 1164. mortuus eſt 22. Aprilis.

XXX. Antipapa Paſchalis III. antea Guido, Cremenſis Cardinalis, Victori IV. ſtatim ſuffectus eſt a ſchiſmaticis 1. Auguſti 1167. Fridericum Imperatorem coronavit Romæ, ubi mortuus eſt 20. Septembris ſequentis anni.

XXXI. Antipapa Calixtus III. antea Joannes, deſignatus Epiſcopus Albanenſis, ſucceſſit Paſchali III. reconciliato Imperatore Friderico cum Alexandro III. Calixtus veniam petiit, & obtinuit anno 1178. 29. Auguſti.

XXXII. Antipapa Innocentius III. antea dictus Lando, a quibuſdam pertinacibus ſchiſmaticis Calixto III. ſubſtitutus eſt; ſed anno 1180. Alexandri III.

Papæ

Papæ juſſu comprehenſus, & incluſus fuit, ſicque funeſtum, ac diuturnum illud ſchiſma finem accepit.

XXXIII. Antipapa Nicolaus V. antea Petrus de Corbario, ex Ordine Sancti Franciſci, vivente Joanne XXII. intruſus anno 1328. Biennio elapſo Joanni Papæ traditus, & ab eo benigne exceptus, petitam abſolutionem obtinuit; ſed ne iterum turbas excitaret, in ipſo Palatio Papæ Avenione incarceratus obiit menſe Septembri anno 1333.

XXXIV. Antipapa Clemens VII. antea Robertus, ex Epiſcopo Cameracenſi Cardinalis factus a Gregorio XI. anno 1371. Frater erat Comitis Genevenſis, & idcirco dictus eſt Cardinalis Genevenſis. Electus eſt a Cardinalibus Gallis 20. Septembris anno 1378. ſedente Urbano VI. Obiit Avenione 16. Septembris 1394. regnante Bonifacio IX. Papa. A multis eo tempore, ut legitimus habitus fuit.

XXXV. Antipapa Benedictus XIII. antea Petrus de Luna Cardinalis Arragoniæ 28. Septembris 1394. Clementi VII. ſucceſſit; poſtea depoſitus a Concilio Coſtantienſi 26. Julii anno 1417. obiit in ſchiſmate pertinax 17. Novem-

bris anno 1424. Ultra annos 30. in Pſeudo-Papatu vixit, & ſex Pontificibus indefeſſus obſtitit, ſcilicet Bonifacio IX. Innocentio VII. Gregorio XII. Alexandro V. Joanni XXIII. Martino V., & duobus Conciliis Piſano, & Conſtantienſi.

XXXVI. Antipapa Clemens VIII. antea Ægidius Munionenſis, Canonicus Barcinonenſis, Benedicto XIII. ſucceſſit anno 1425. menſe Junio electus a tribus Cardinalibus.

XXXVII. Antipapa Benedictus XIV. viventi Clementi VIII. ſimoniace electo ſuffectus eſt ante 26. Junii 1426. ab uno Cardinali, qui priori Clementis electioni non interfuerat; ſed brevi ab ipſo Cardinali ſpretus, & derelictus eſt Clemens VIII. anno 1429. Martino V. legitimo Papæ ſe ſubjecit, & Epiſcopatum Majoricenſem obtinuit.

XXXVIII. Antipapa Felix V. antea Amedæus a Sabaudia, electus in Concilio Baſileenſi tunc ſchiſmatico 30. Octobris anno 1430. a Cardinali Arelatenſi, & coronatus Baſileæ 24. Julii 1440. poſtea Nicolao V. obedivit, a quo ita benigne exceptus fuit, ut Purpuram, Epiſcopatum Sabinenſem, & Decanatum Sacri Collegii obtinuerit. IN-

INDEX

PATRUM ET DOCTORUM.

Quorum eſt frequentior mentio in Scriptis Theologicis, & Canonicis.

A

ACHAJÆ Presbyteri ii ſunt, qui Martyrii S. Andreæ Apoſtoli, cujus ſe teſtes fuiſſe aſſerunt, Acta ſcriptis mandaverunt primo ſæculo. Hæc Acta a multis rejiciuntur tanquam ſpuria; ab aliis ut ſincera agnoſcuntur.

S. Ado Viennenſis, natus in Vaſtinio (*le Gatinois*,) verſus annum 800. educatus in Monaſterio Ferrarienſi, poſtea electus Abbas Prumienſis in Diœceſi Trevirenſi. Hinc Romam petiit, deinde Ravennam, poſtea Lugdunum, & a Rhemigio Lugdunenſi Archiepiſcopo præpoſitus Parochiæ S. Romani prope Viennam, anno 859. electus eſt, & conſecratus Archiepiſcopus Viennenſis. Obiit circa annum 875. Inter ejus Opera, præcipua ſunt Martyrologium, & Chronicon a mundo condito uſque ad annum 875. Martyrologium Adonis poſt Roſveidum Soc. Jeſu iterum edidit, & illuſtravit

ſtravit D. Dominicus Georgj Romæ 1745.

Agobardus Lugdunenſis Archiepiſcopus an.859. Ejus opera in unum collecta, & edita ſtudio Cl. Stephani Baluzii 1666. Vide Præludia ejus Editionis.

B. Albertus Magnus, Germanus natione, ordine Dominicanus, S. Thomæ Magiſter, Epiſcopus Ratiſponenſis, obiit anno 1280. Ejus Opera 21. Tomis in folio continentur, typis impreſſa Lugduni, anno 1651.

Alcuinus Anglus, Diaconus Eboracenſis (*York*,) a Carolo Magno vocatus, in Galliam venit verſus 790. & ab eo pluribus Abbatiis locupletatus ibi floruit ad annum 804. quo obiit die Pentecoſtes 19. Maii Turonibus (*Tours.*)

Alexander Halenſis, Anglus, ex Ordine S. Franciſci, Magiſter S. Bonaventuræ, plura ſcripſit Opera, ex quibus ſola ſupereſt Summa Theologica. Obiit Pariſiis 27. Auguſti 1245.

Algerus ex Leodienſi Scholaſtico Cluniacenſis Monachus an. 1130. Poſt Lanfrancum, & Guitmundum ſcripſit contra hæreſim Berengarii lib. tres: in quibus nonnulla correctione digna animadverſa ſunt.

Ama-

Amalarius Fortunatus Treverenſis Archiep. obiit an. 814. edito libro *de Sacro Baptiſmate*, qui falſo attribuebatur Alcuino, donec verum Authorem indicavit Jacobus Sirmondus in Notis ad *Theodulphi Aurelianenſis Opera*. Contra vero Ludovici Pii juſſu an. 827. conſcripti libri quatuor *de Divinis Officiis*, alias *Officiales* dicti, qui Amalario Epiſ. Trevirenſi tribuebantur, Amalii Diaconi Metenſis ſunt, ſive Amalarii: cum liber *de Ordine Antiphonarii*, ſit authoris qui a Ludovico Pio ſe miſſum ſcribit ad Gregorium IV. Pontificem, ad cujus tempora non pervenit Amalarius Trevirenſis. Ejuſdem Amalarii Metenſis eſt forte Forma Inſtitutionis Clericorum, & Sanctimonialium in Aquiſgranenſi Concilio probata an. 816.

S. Ambroſius, natus verſus 340. ordinatus die 7. Decembris 374. Archiepiſcopus Mediolanenſis, obiit an. 397. glorioſis pro Fide Catholica adverſus Arianos præcipue, & eximie perfunctus laboribus. De Eccleſia pulchre loquitur libro de Salomone capite 4. „ Etſi un-„ darum fluctibus, aut procellis ſæ-„ pe vexatur, nunquam poteſt ſuſtine-„ re naufragium, quia in arbore ejus,

 „ id

„ id eſt cruce, Chriſtus erigitur, in
„ puppi Pater reſidet gubernator, pro-
„ ram Paracletus ſervat Spiritus.

Amphilochius Iconienſis in Lycaonia Epiſcopus vivebat an. 392. ex Hyeronimo de Script. Eccl. c. 133. Opera illi a variis attributa, & Græce, & Latine Pariſiis edita ſunt 1644. Homilia in S. Deiparam, & Simeonem, aliæque adſcribuntur a quibuſdam alteri Amphilochio Epiſc. Sidenſi, qui interfuit Epheſino.

S. Anaſtaſius, Abbas, Diſcipulus S. Maximi, pro defenſione Fidei contra Monothelitas multa paſſus eſt. Exul obiit 24. Julii 664.

Anaſtaſius Apocriſiarius, id eſt Nuncius Eccleſiæ Romanæ, eadem ferme a Monothelitis paſſus eſt, quæ alter Anaſtaſius mox laudatus. In quodam caſtello concluſus fuit anno 666.

Anaſtaſius Bibliothecarius, Abbas, Romanus, floruit ſæculo IX. Interfuit Concilio Generali VIII. id eſt Cp. IV. Multa Acta collegit contra Monothelitas; alia etiam ſcripſit, & præcipue vitas RR. PP. & vixit ſub Pontificatu Joannis VIII. qui electus anno 872. obiit anno 882. Incertus eſt mortis Anaſtaſii annus.

Ana-

Anaſtaſius Nicænus circa annum 690.

Anaſtaſius Sinaita Patriarcha Antiochenus, ſive Theopolitanus an.561.

S. Andreas Cretenſis, natus Damaſci, Monachus Jeroſolymitanus, a Theodoro Patriarcha Jeroſolymitano miſſus fuit ad Concilium Generale VI. anno 680. ubi ſtrenue ſe geſſit adverſus Monothelitas. Poſtea ordinatus fuit Archiepiſcopus Cretæ,& obiit, juxta quoſdam, anno 720., juxta alios 723. Ejus Feſtum celebratur a Græcis 4.Julii. Celebres ſunt ejus Homiliæ.

Antegiſus Abbas Fontanellenſis IV. Libros Capitularium vulgavit 827. quos velut publicum legum Francicarum Codicem Regia autoritate probatum a Ludovico Pio, & a Carolo Calvo laudatum probat Stephanus Baluzius in Præf. ad Capitularia.

S. Anſelmus, natus circa an. 1033. Ordini S. Benedicti in Monaſterio Becenſi (Gall. *du Bec en Normandie*,) nomen dedit circa annum 1060. Prior Becenſis, Abbas S. Stephani Cadomenſis (*Caen*,) Archiepiſcopus Cantuarienſis in Anglia (*Cantorberi*,) ſucceſſive electus fuit. Obiit an. 1109. Multa ſunt, eaque eximia S. Anſelmi Opera.

Anſelmus Laudunenſis Eccleſiæ Scholaſticus, convenientes ex SS. PP. ſententias excerpens, totum vetus, ac novum Teſtamentum interlineari, & marginali Gloſſa illuſtravit, quæ cum Gloſſa ordinaria Hugonis a S. Caro, & Nicolai de Lira, aliorumque additamentis edi ſolet.

S. Antoninus, natus Florentiæ anno 1389. 16. annos natus Sancti Dominici inſtitutum amplexus, variiſque decoratus in ſuo Ordine dignitatibus. Archiepiſcopus Florentinus deſignatus fuit anno 1446. Obiit anno 1459. ab Adriano VI. in numerum Sanctorum relatus eſt an. 1528. Summam Theologicam, & Hiſtoricam, aliaque Opera ſcripſit.

S. Antonius, natus an. circiter 250. Abbas, Ægyptius, Anachoretarum Pater, obiit 356. ætatis 105. Vitam ejus ſcriptis commendavit S. Athanaſius. Miro fuit S. Antonius contra Arianos, cœteroſque Eccleſiæ hoſtes zelo, ut conſtat ex his ejus verbis. „ Schiſmaticorum quoque, & Hæreticorum venena vitate, meumque circa eos odium conſectamini, quia Chriſti ſunt inimici: ſcitis ipſi quod nullus mihi, nec pacificus quidem ſermo cum eis

„ ali-

„ aliquando fuerit, propter eorum
„ pravam voluntatem, & pertinax
„ contra Chriſtum bellum.

Antonius Monachus, & Abbas Ægyptius conſcripſit libros duos Sententiarum, ſive Capitum Theologicorum de virtutibus, & vitiis ex PP. collectorum: qui loci Meliſſæ, ſive Favi inſcribuntur. Ultimum e Patribus citat Joan. Damaſcenum, ut videatur vixiſſe non diu poſt viii. ſeculo, aut paulo poſt: quare alius eſt a S. Antonio vitæ Monaſticæ authore.

S. Antonius de Padua, natus Uliſſipone (*Lisbona*,) anno 1195. relicto Inſtituto Canonicorum Regularium, quod amplexus fuerat, Ordinem S. Franciſci adhuc viventis ingreſſus eſt. Obiit Paduæ (unde cognomen accepit) 13. Junii 1231. annos natus 36. Scriptis, Sermonibus, & frequentibus miraculis multos ad Fidem, & bonos mores convertit.

Aquila, & Theodotion, ambo ex Paganis Chriſtiani, & poſtea Judæi, ob translatam in Græcum Scripturam Sacram Veteris Teſtamenti celebres. Primus Synope in Ponto natus, Verſionem ſuam aggreſſus eſt circa annum 150. Al-

ter circa annum 180. Accuratior eſt Theodotion, quàm Aquila. His adjungimus Symmachum genere Samaritanum, qui ad Judæos, deinde ad Ebionitas defecit: novam Veteris Teſtamenti translationem Græcam condidit. Floruit circa annum 201.

Arnobius, Africanus, Philoſophus, ex Pagano Chriſtianus, ſcripſit contra Gentiles circa annum 304.

Arnobius, Junior vixit ſæculo V. circa annum 460. Presbyter fuit. Quaſdam opiniones Diſcipulorum S. Auguſtini impugnavit, & Presbyteris Maſſilienſibus ſe adjunxit.

S. Athanaſius, intrepidus Fidei defenſor, contra Arianos, alioſque ſui temporis Hæreticos, cum S. Alexandro Patriarcha Alexandrino, cujus erat Diaconus, interfuit Concilio Nicæno. Patriarcha Alexandrinus conſecratus fuit circa 326. Obiit 2. Maii 373. poſt confirmatam plurimis Operibus Eccleſiæ Doctrinam.

Athenagoras, Athenienſis, Philoſophus Chriſtianus, Apologiam pro Chriſtianis circa annum 165. Græce ſcriptam obtulit Imperatoribus.

S. Auguſtinus, natus Tagaſtæ anno

354.

354. converſus anno 387. Presbyter anno 391. Epiſcopus anno 395. obiit anno 430. quo indictum fuit Concilium Epheſinum ad quod convocatus fuerat. Summi vir ingenii, & Catholicæ Fidei zelator indefeſſus, omnes hæreticos debellavit Scriptis, ſed præſertim Manichæos, Arianos, Donatiſtas, Pelagianos, & Semipelagianos. Certa quædam ſunt effata Sancti Doctoris, quæ juniorum, imò & ſeniorum Theologorum mentibus utinam eſſent altè infixa! Nolle (inquit *Libro de Vtilitate credendi*) Eccleſiæ primas dare, vel ſummæ impietatis eſt, vel præcipitis arrogantiæ. Et *libro contra Epiſtolam Manichæi*: Evangelio non crederem, niſi Eccleſiæ Catholicæ me moveret authoritas.

Avitus (Sextus Alcimus Ecdicius) conſecratus fuit poſt patrem ſuum Iſicium Archiepiſcopus Viennenſis, ſexto ineunte ſæculo; nobilitate generis, vitæ ſanctitate, Doctrina celeberrimus. Præfuit Concilio Epaonenſi anno 517. & obiit anno 523.

B

S: BArnabas, de quo in Actis Apoſtolorum, S. Pauli ſocius, Epiſtolam ſcripſit ſatis prolixam a Clemente

te Alexandrino, & aliis antiquis citatam. Ut genuinum S. Barnabæ Opus nunc a nonnullis Criticis exiſtimatur.

S. Baſilius (Magnus dictus) Cæſareæ in Cappadocia Epiſcopus, anno 370. obiit anno 378. Plurima quæ ad nos pervenere tanti Doctoris Scripta ſummam pietatem, profundam ſcientiam, conſummatiſſimam eloquentiam oſtendunt. Pro veritate orthodoxa firmiſſimus, graves toto vitæ ſuæ curſu lites exercuit cum Eunomianis, Sabellianis, Arianis, aliiſque Hæreticis, a quibus multa paſſus eſt.

Baſilius Seleucienſis an. 382.

Beda, cognomento Venerabilis, natus in Anglia anno 672. ſeptennis puer commiſſus eſt curæ Benedictinorum, in quorum Inſtituto crevit, & conſenuit. Obiit anno 735. Summam doctrinæ & pietatis poſt ſe famam reliquit. Extant plurima Ven. Bedæ Scripta, inter quæ principem locum tenet *Hiſtoria Eccleſiaſtica* Gentis Anglorum a primo Julii Cæſaris in Britanniam adventu ad annum 731.

S. Benedictus Abbas, Italus, natus Nurſiæ in Provincia Umbriæ circa annum 480. Roma, quo bonis litteris erudien-

diendus miſſus erat, in Eremum Sublacenſem ſeceſſit anno 494. Relicto Sublaco anno 528. montem Caſſinum petiit, ubi circa annum 543. obiit. Scripſit Regulam Monachorum, quorum Caput, & veluti Patriarcha in Occidente merito dicitur.

Benedictus Levita an. 861.

S. Bernardinus Senenſis, a frequenti Urbis Senenſis incolatu ſic appellatus, ex Ordine S. Franciſci, obiit an. 1444. 20. Maii, quo Feſtum ejus colitur, 61. aut 63. ætatis anno. Sanctorum catalogo adſcriptus eſt a Nicolao V. an. 1450. Concionator fuit ſermone potens, & opere.

S. Bernardus, primus Claravallenſis Abbas, natus eſt anno 1090. in caſtro Fontanis (*Fontaine,*) prope Divionem. Obiit anno 1153. natus annos 63. poſt fundata in variis terræ regnis, & provinciis 160. Monaſteria. Fuit S. Bernardus ſæculi ſui decus ſingulare, Paparum, Epiſcoporum, Regum, Principum doctrina, ſanctitate, miraculis quaſi Magiſter, & Oraculum, Hæreticorum Abælardi, Petri Bruſii, & Henrici ejus diſcipuli quaſi flagellum.

Berno Augienſis Abbas ad an. 1014.

ad

ad 1045. diverſus a Bernone Cluniacenſi Abbate I. qui Hincmari Senioris Auditor fuerat. Ejus eſt liber *de Officio Miſſæ*, ſive de rebus ad Miſſæ Officium pertinentibus.

Bibliotheca Patrum eſt collectio plurimorum Operum a ſanctis Patribus, aliiſque Scriptoribus Eccleſiaſticis compoſitorum. Plures diverſis temporibus prodierunt ejuſmodi Bibliothecæ. Omnium copioſiſſima edita eſt Lugduni anno 1677. viginti ſeptem Voluminibus in folio.

Bibliotheca Orientalis ex MSS. præcipue Vaticanis edita eſt noviſſime per Cl. Aſſemanni.

Boetius (Anicius Manlius Torquatus Severinus) vir nobilis & doctus, poſt geſtum Conſulatum anno 510.ſub Theodorico Italiæ Rege, ejus juſſu in carcerem Papiæ conjectus capite damnatus fuit anno 524.Inter Opera ejus Philoſophica celebres ſunt de Conſolatione Philoſophiæ libri quinque ſoluta, & ſtricta oratione ſcripti. Opus etiam Theologicum vulgavit adverſus Eutichen, & Neſtorium de duabus Naturis, & una Perſona Chriſti, & aliud de Trinitate.

S. Bonaventura natus eſt in Etruria an-

anno 1221. Ordinem Fratrum Minorum ingreſſus anno 1243. Doctor Pariſienſis anno 1255. totius Ordinis ſui Miniſter Generalis anno 1256. Epiſcopus Albanenſis, & Cardinalis anno 1272. Interfuit Concilio Œcumenico Lugdunenſi II. an. 1274., ſed paucis poſt primam ſeſſionem diebus obiit 14. Julii, a Sixto IV. canonizatus an. 1482., a Sixto V. Doctor Eccleſiæ declaratus an. 1588. S. Bonaventura fuit morum ſuavitate Deo, hominibuſque amabilis, & Luthero ipſo teſte, vir præſtantiſſimus. Ejus Operum octo tomis in folio contentorum lectionem commendat Gerſo, tanquam maxime idoneam, & menti illuſtrandæ, & cordi ad pietatem accendendo.

S. Bonifacius Anglus, & Moguntinus, Archiepiſcopus a Friſiis Paganis cæſus 754. Epiſtolas ſcripſit ad Gregorium II., & III., & Zachariam Pontifices, atque ad Proceres Francorum, quæ collectæ ſunt a Nicolao Serario.

S. Bruno, Patria Colonienſis, Canonicus Rhemenſis, & ſcholarum Magiſter, Sacrum Carthuſianorum Ordinem fundavit anno 1084. Obiit anno 1101. 6. Octobris. In Cœlitum album relatus a Leone X. anno 1514. Multa ei a quì-

quibuſdam tribuebantur Opera, quæ ſancto Brunoni Aſtenſi Epiſcopo Signienſi vindicanda ſunt. Duæ tantum Epiſtolæ ex Eremo Calabriæ ab ipſo ſcriptæ creduntur; una ad Radulfum Viridem, Eccleſiæ Rhemenſis Præpoſitum exhortatoria ad fugiendum mundum; altera ad ſuos Majoris Carthuſiæ incolas.

Burchardus Vormatienſis Epiſcopus Magnum illud Canonum volumen edidit collaborante ſibi in hoc Magiſterio ſuo Olberto Abbate, ait Sigebertus in Chronico ad an. 1008. Ut haberent Juniores Clerici ejus Diœceſeos, unde jura Canonica, & præſertim Pænitentiarum formas admodum confuſas diſcerent, inquit idem Burch. in Epiſt. Præfationis loco.

C

S. CÆſarius, primum Monachus, & Abbas Lirinenſis, poſtea Archiepiſcopus Arelatenſis anno 502. obiit anno 543. aut 544. Præfuit multis Conciliis in Gallia celebratis, & ipſi Concilio Arauſicano II. (*Orange*) Fuit illuſtris pietate, & doctrina, appellatur a doctis Benedictinis in nova ſua Hiſtoria Galliæ Litteraria *Auguſtinus Galliarum*, propter propugnatam ab ipſo Sancti Auguſtini Doctrinam. Cajus,

Cajus, Presbyter Romanus, vivebat ſub Pontificatu Victoris I. & Zephirini, id eſt deſinente ſeculo II., & III. ineunte. Plura Opera ſcripſit, quorum aliqua tantum ſuperſunt fragmenta apud Euſebium, & Photium.

Canones Apoſtolici, dicti vulgo Canones Apoſtolorum, 85. numerantur; ſed 35. poſteriores, peritorum omnium judicio, apocryphos eſſe certum eſt; nunquam enim ab Eccleſia Romana fuerunt recepti; & revera Canon 6. ſtatuens pœnam depoſitionis, aut excommunicationis in eos, qui die Sabbati jejunant, ab Eccleſiæ univerſalis uſu abhorret: Canon 85. a Scripturis Canonicis (quibus falſo annumerat tertium librum Machabæorum) ablegat libros Judith, Tobiæ, Sapientiæ, Eccleſiaſtici, ſicut, & Epiſtolam S. Judæ, & Apocalypſim S. Joannis. Nunc Critici cum Albaſpinæo, Cabaſſutio, &c. exiſtimant 50. priores non eſſe genuinum Apoſtolorum opus, ſed tamen eſſe valde antiquos agnoſcunt, & collectos ex pluribus Conciliis ante Synodum Nicænam celebratis a viris Apoſtolicis, id eſt ætatis Apoſtolorum ſupparibus.

Carolus Magnus, Franciæ Rex anno 768.

768. Romæ Occidentis Imperator conſecratus 25. Decembris anni 800. obiit anno 814. 28. Januarii ætatis anno 72. nondum completo. In Tractatu de Incarnatione, ubi de cultu ſacrarum Imaginum, citantur Libri Carolini, quos fatentur nunc omnes pœne Critici juſſu Caroli Magni fuiſſe ſcriptos.

Caſſianus. Vide Joannes Caſſianus.

Caſſiodorus (Magnus Aurelius Senator) natus in Lucania circa annum 470. poſt geſta cum laude varia reipublicæ munia, Conſul creatus eſt anno 514. Sæculo nuntium miſit annos natus fere ſeptuaginta; monaſterium in extremis Calabriæ finibus a ſe ædificatum rexit; ſtudio ac pietati vacans, in ſenectute bona obiit anno ætatis pluſquam 93.

S. Chromatius Aquilejenſis, alias Romahanus Epiſc. quem *ſui temporis Epiſcoporum doctiſſimum, & Sanctiſſimum* vocat S. Hyeron. Præf. in LL. Paralip. Homilias aliquot ſcripſit circa an. 400., quarum tres cum fragmentis aliarum ſuperſunt in Bibliotheca PP. At Epiſtolæ ſub nomine Chromatii, & Heliodori ad Hyeronimum, & hujus Reſponſio, in qua agitur, de Nativ. B. Virg. & de Martyrologio, quæ inter opera S. Hyeron.

ron. relatæ habentur, ſuppoſititiæ ſunt, ut Baronius probat.

S. Chryſoſtomus (Joannes) ſic dictus ob eximiam, & vere auream, qua in publico perorabat, eloquentiam; natus eſt Antiochiæ circa annum 354. Diaconus Eccleſiæ Antiochenæ anno 381. Presbyter anno 386. Patriarcha C. P. anno 398. obiit in exilio anno 407. In Sancto Eccleſiæ Doctore exquiſita fuit rerum Divinarum peritia, dicendi, & ſcribendi ſumma facilitas: Judæos, Gentiles, Arianos &c. docte admodum confutavit.

Edidit Græce, & Latine Tomis XIII. ejus opera Bernardus de Montfaucon Pariſiis 1718.; & ad Codices M. SS. emendavit.

Clemens Alexandrinus, Præsbyter, & Scholæ Alexandrinæ Præfectus obiit circa annum 220. Plura ſcripſit volumina, plena, inquit S. Hyeronimus *de Scriptoribus capite octavo*, eruditionis, & eloquentiæ tam de Scripturis divinis quam de ſæcularis litteraturæ inſtrumento.

S. Clemens I. Papa IV. S. Pauli comes, & adjutor, de quo ad Philippenſes 4. v. 3. Martyr occubuit anno 100.

13. Novembris. Scripſit duas ad Corinthios Epiſtolas, quarum prima fere integra ad nos pervenit; alterius unum ſupereſt fragmentum. Luculentum ex initio hujus ſecundæ Epiſtolæ habetur Divinitatis Chriſti argumentum, his verbis: Fratres, ità nos ſentire oportet de Jeſu Chriſto tanquam de Deo, tanquam de Judice vivorum, ac mortuorum.

Conſtantinus Magnus I. Imperator. Chriſtianus, natus eſt anno 272. anno 306. Imperator, Anno 312. Crucis è Cœlo rutilantis aſpectu roboratus Tyrannum Maxentium devicit, & primus tantæ victoriæ fructus fuit ejus converſio ad Fidem. Anno 325. Concilio Nicæno I. præſens adfuit, ejuſque decretorum ſemper fuit tenaciſſimus, licet Euſebii Nicomedienſis artibus deceptus, ea quandoque fecerit, quæ Arianis favere viderentur. Obiit anno 337. ætatis ſuæ *66.* Multas ſcripſit Orationes, & Epiſtolas.

Conſtitutiones Apoſtolicæ non ſunt Opus Apoſtolorum, ſed Authoris tertii aut quarti ſæculi, qui ſe Clementem, Apoſtolorum diſcipulum falſo jactitat. Legendum opus Jo: Baptiſtæ Cotelerii Sor-

Sorbonici, cui Titulus: *SS. PP. qui temporibus Apoſtolicis floruerunt, Barnabæ, Clementis, Hermæ, Ignatii, Polycarpi, Opera edita, & inedita vera, & ſuppoſititia,& cæt. ex M.SS. Codicibus cum verſionibus, notiſ. & novis acceſſionibus in Edit. Antuerpienſi* 1698.

Sanctus Cyprianus Carthaginenſis a Cæcilio Presbytero (cujus deinceps nomen aſſumpſit) ætate jam provecta baptizatus circa an.246. Presbyter circa finem anni 247. & Epiſcopus Carthaginenſis anno ſequenti ordinatus eſt; Obiit Martyr 14. Septembris anno 258. Aſſidue Scripta Tertnlliani Magiſtri ſui evolvebat, & ipſe pluribus Operibus, quæ Sanctus Hyeronimus vocat ſole clariora, Eccleſiam ditavit.

S. Cypriani Opera edidit accurate Iacobus Pamelius 1568. Eadem edita Amſtelodami an.1700.recognita,& illuſtrata a Joanne Fello, qui ſe Oxonienſem Epiſcopum dicit cum Annalibus Cyprianicis Joannis Pearſonii, & Diſſertationibus Cyprianicis Henrici Dodvvelli. Tandem edita Pariſiis cura Stephani Baluzii, & per Maurinum Monachum abſoluta 1726.

S. Cyrillus Alexandriæ natus, & ejuſ-

ejuſdem urbis Patriarcha, anno 412. obiit anno 444. Concilio Epheſino Generali III. anno 431. præfuit nomine S. Cæleſtini I. Papæ. Hæreticos omnes, Novatianos imprimis, & Neſtorianos indefeſſo ſtudio, & mirabili ſucceſſu impugnavit. Ejus Opera magno ſemper in pretio habuere Catholici.

S. Cyrillus Jeroſolymitanus, primum Catecheſeon Magiſter, deinde Epiſcopus Jeroſolymitanus anno 350. adfuit Concilio C.P. Generali II. anno 381. Editionem, Græco-Latinam, curavit Auguſtinus Touttèe, Maurinus Pariſiis 1720. Inter ejus opera celebres ſunt Catecheſes Myſtagogicæ ab eo adhuc adoleſcente, & ex tempore Jeroſolymis prolatæ ad erudiendos tum accedentes ad Baptiſmum, tum recens Baptizatos; in iis Catholica doctrina de præſentia reali, & ſubſtantiali Corporis, & Sanguinis Chriſti in Euchariſtia evidenter adſtruitur; & inde eſt quod Novatores noſtri eas Cyrillo abrogare nituntur: Ipſi tribuendas aperte demonſtrat ipſe Caſaubonus, Calviniſta celebris.

De-

D

DEcretales ſeu Epiſtolæ Paparum trium priorum ſæculorum collectæ ab Iſidoro Mercatore verſus finem VIII. ſæculi, nunc ab omnibus fere Criticis etiam Catholicis rejiciuntur tanquam ſuppoſitæ, nec unquam a Pontificibus, quorum nomine inſcribuntur, compoſitæ. Excipienda tamen eſt prima Epiſtola Sancti Clementis I. Papæ ad Corinthios, quæ ad nos uſque pervenit cum fragmento ſecundæ.

Decretum Eugenii IV. Summi Pontificis ad Armenos continet compendioſas Inſtructiones datas Armenis circa Sacramenta, & Dogmata definita contra Eutychetem, & Monothelitas, quorum erroribus antea adhærebant. Decretum Eugenii datum fuit in publica Seſſione Synodali celebrata in Eccleſia majori Florentiæ anno 1439. 23. Decembris. Eſt & Decretum aliud ejuſdem Papæ pro inſtructione Jacobitarum.

Didymus, Alexandriæ natus anno circiter 309. utriuſque oculi uſu quinquennis puer licet orbatus, in omni eruditionis genere excelluit. Totam Scripturam Commentariis, & Dogmata plurima in Operibus ſuis expoſuerat. Obiit

 nona-

nonagenarius circa finem ſæculi quarti. Pauciſſima ejus ſcripta ſuperſunt. Diſcipulos habuit S.Hyeronimum, & Rufinum. Adverſus omnes Hæreticos, præſertim Arianos validiſſime diſputavit.

S.Dionyſius Alexandrinus, Diſcipulus Origenis, Presbyter factus ſcholam Catechiſticam tenuit. Epiſcopus Alexandriæ ordinatus anno 247. Obiit circa annum 265. Vocatus ad Synodum Antiochenam, per litteras ſententiam ſuam indicavit de Paulo Samoſateno, quem ne ſalutatione quidem dignatus eſt. Accuſatus fuit apud Sanctum Dionyſium Papam, quod ſcribens adverſus Sabellium, in errorem oppoſitum impegiſſet, dicendo Filium Dei eſſe creaturam; Litteris Apologeticis ab hoc errore ſe purgavit.

S.Dionyſius Areopagita, id eſt Areopagi Senator, a S. Paulo Apoſtolo ad Fidem converſus Athenis circa annum 50. Chriſti. Utrum in Gallias venerit; utrum Pariſienſis Epiſcopus fuerit, & in Monte-Martyrum prope Pariſios Martyr obierit; utrum author fuerit Operum, quæ ſub ejus nomine vulgata ſunt, ampla eſt diſputandi, ſcribendique materies. Sententia nunc commu-

nis

nis Gallorum, & Pariſienſium eſt cum Sirmondo, & Launojo, S. Dionyſium Areopagitam eſſe omnino diſtinctum a S. Dionyſio Pariſienſi. Græcolatina editio operum, quæ ſub ejus nomine recepta ſunt, cum Scholiis Maximi Monachi, & Georgii Pachimeræ Paraphraſi prodiit Antuérpiæ 1634. ſtudio Balthaſſaris Corderii e Soc. Jeſu: cæterum eos libros poſt Hypatium Epheſinum Epiſcopum in Collatione Conſtantinopoli inter Catholicos, & Severianos habita an. 532. Cajetanus, & Valla, & Eraſmus, & plurimi alii negant eſſe S.Dyoniſii, quod nulla mentio eorum librorum fiat ab Euſebio, a S. Hyeronimo, aliiſve ánte S. Gregorium Magnum ſæculo VI. Alias etiam addunt rationes: quibus Defenſores reſpondent cum Natali Alexandro & aliis. A Dyoniſio Alexandrino ſcripta fuiſſe quædam Scholia in Areopagitæ Opera teſtatur Maximus Monachus, niſi Dyoniſium Rhetorem confundit cum Alexandrino. Eumdem a Cyrillo memorari Liberatus in Breviario, & a Chriſoſtomo dictum eſſe *Volucrem Cœli* Anaſtaſius Bibliothecarius annotavit. Prodiit an. 1603. Coloniæ Gerardi Voſſii ſtudio ad Calcem Tomi 3.

 Ope-

Operum S. Ephrem, Sermo S.Jo; Chriſoſtomi antea parum cognitus, in quo leguntur ea verba, quæ Anaſtaſius memorat. Photius in Bibliocheca ait ſe legiſſe librum Theodori Præsbyteri, quo demonſtrabat genuina eſſeOpera S.Dyoniſii: Gregorius M. Hom.24. in Evang. hunc vocat Antiquum, & Venerabilem Patrem.

Dionyſius Carthuſianus natione Germanus, Diœceſis Leodienſis (*Liege*,) obiit in Carthuſia Ruræ-mundæ in Belgio (*Ruremonde*,) anno 1471 ætatis 69. profeſſionis 48. vir morum ſanctitate, & eruditione clarus; ſcripſit in omnes utriuſque Teſtamenti, & Magiſtri Sententiarum libros. Numero Opuſculorum parem fere habuit neminem inter Latinos.

Dionyſius Exiguus a puſilla corporis ſtatura, ſed doctrina, & ſanctitate magnus, natione Scytha, profeſſione Monachus, & Abbas Romanus, obiit circa annum 550. aut aliquanto ultra, ſed ante annum 556. Primus annos ab Incarnatione Chriſti ſupputavit. Opera ejus duo præcipua fuerunt, Codex Canonum Eccleſiaſticorum, & Collectio Decretorum Pontificum Romanorum a Siricio ad Anaſtaſium II. Di-

Diptycha erant Tabulæ Eccleſiaſticæ continentes nomina præcipue orthodoxorum Epiſcoporum, ſive mortuorum, ſive vivorum, quæ recitabantur inter Miſſarum Solemnia. *Tria Diptychorum genera diſtinguit Card. Bona l. 2. Rer. Liturgic. c.* 12.

S. Dominicus, Hiſpanus, ex Canonico Regulari Eccleſiæ Oxomenſis, Ordinis FF. Prædicatorum Author 1215., qui Ordo approbatus fuit ab Honorio III. anno 1216. *ex Nat. Alexand.* S. Dominici ingenium, & virtus maxime enituit in refellendis Mahumetanorum, & Albigenſium Hæreticorum erroribus. Bononiæ obiit 4. Auguſti anno 1221. & relatus in numerum Sanctorum a Gregorio IX. *De Scriptis S.Dom.Vid.Nat.Alexand.*

E

S. ELigius, patria Lemovicenſis, profeſſione Aurifaber, Dagoberto I. Francorum Regi familiaris, & poſtea Noviomenſis (*Noyon*) Epiſcopus anno *646.* obiit circa annum *663.* Alii aliter ejus annos computant; dicunt Epiſcopum fuiſſe anno *640.*, & obiiſſe anno *659.* Conciones quaſdam, & Homilias ad populum habuit, quarum aliquæ ſuperſunt.

Ennodius (Marcus Felix) Epiſcopus Ticinenſis ab an. 490. ad 521. libellum *Apologeticum* edidit pro Symmacho, & quarta Synodo Romana ſub eodem contra Schiſmaticos calumniatores; Liber is ſcriptus an. 503., & approbatus in V. Synodo laudatur ſub nomine Symmachi. Epiſtolarum præterea libros novem ſcripſit, & varia opuſcula edita a doctiſſimo P. Sirmondo, & inſerta Tom. IX. Biblioth. PP. Ed. Lugd.

S. Ephrem, Diaconus Edeſſenæ Eccleſiæ in Syria, obiit circa annum 378. in Epiſcopum electus, ſtatim in forum procurrit, & ſimulata dementia ordinationi ſe ſubtraxit. Hæreticos vehementer deteſtatus eſt, eorumque fraudes mira dexteritate ſæpe detexuit, & refutavit. Ejus Opera, quæ pene omnia aſcetica ſunt, tanto olim in honore habita fuerunt, ut poſt Scripturam Sacram publice in quibuſdam Eccleſiis legerentur. Editionem cum accuratiſſima verſione Operum S.Ephrem curarunt ab anno 1732. Petrus Benedicti Soc. Jeſu, tum D. Joſeph Aſſemanni.

S. Epiphanius, Salaminæ in Cypro Epiſcopus circa annum 378. obiit circa annum 402. nonagenario major. Multa ſcri-

ſcripſit, ſed præcipue adverſus hæreſes octoginta. Panarium inſigne illud Opus veluti præſentiſſimum adverſus omnes hæreſes continet pharmacum: ſcripſit etiam Ancoratum, quod eſt veluti completa Fidei expoſitio ad continendos in fide homines idonea, inſtar anchoræ.

Evagrius, Epiphaniæ, quæ eſt urbs Syriæ, natus circa annum 537. quadriennis Grammaticorum ſcholas, poſtea Antiochiæ forum frequentavit: unde *Scholaſticus* dictus eſt. Ejus mortis annus incertus. Scripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſex libris contentam ab anno 431. quo damnatá eſt hæreſis Neſtorii, uſque ad annum 594.

S. Eucherius ex Monacho Lirinenſi factus eſt Epiſcopus Lugdunenſis anno 434. obiit circa annum 454. Antequam in ſolitudinem ſecederet, matrimonium inierat, ex quo duos habuit filios, Salonium, & Veranium Epiſcopatus dignitatem poſtea adeptos. Eximium, & continua lectione dignum Opuſculum compoſuit de Contemptu mundi. Sermones ejus eloquentiſſimi paſſim in Breviariis novis leguntur. Alium fuiſſe etiam Eucherium, Lugdunenſem item Epiſcopum, VI. ſæculo quidam autumant, ſed immerito.

Euſebius, Emiſſenus in Syria Epiſcopus, floruit anno 341. & obiit circa annum 360. Arianæ fuit, juxta S.Hieronymum, ſignifer Factionis. Scripſit multas, ſed breves Homilias: quæ tamen hactenus ſub Euſebii Emiſſeni nomine vulgatæ ſunt, non ipſi, ſed partim S. Eucherio Lugdunenſi, partim nonnullis aliis tribuendæ ſunt.

Euſebius Pamphili, ſic dictus ab arctiſſima ejus cum S. Pamphilo Martyre amicitia; natus eſt circa an. 270. Fuit Epiſcopus Cæſarienſis anno, circiter 315. anno 325. interfuit Concilio Nicæno, in quo ad Imperatorem Conſtantinum panegerym habuit. Obiit circa annum 340. multa ſcripſit Opera (præſertim Hiſtoriam Eccleſiaſticam) per quæ de Eccleſia, & Eruditis omnibus bene meritus fuiſſet, niſi aliunde Arianis aperte faviſſet.

S. Euſebius, Vercellenſis Epiſcopus, natione Sardus, miſſus eſt a Liberio Papa ad Conſtantium Imperatorem tunc in Gallia degentem an. 354. a quo obtinuit, ut Epiſcoporum cœtus celebraretur. Obiit circa annum 370. & colitur ut Martyr in Eccleſia Romana d: 16. Decembris, & revera ab Arianis exilium, fa-

famem, ſitim, verbera, aliaque diverſa ſupplicia perpeſſus eſt. Extant nonnullæ ejus Epiſtolæ, quæ robur Apoſtolicum, & religionem ejus ſapiunt.

F

FAcundus, Hermianenſis in Africa Epiſcopus, floruit anno 540. Obiit poſt annum 550. Fuit acerrimus trium Capitulorum defenſor, in quo ſane erravit: nam ab univerſa Eccleſia in Concilio Cp. II. Generali V. damnata ſunt anno 553.

Fauſtus, ex Britannia Aremorica oriundus (*Baſſe Bretagne*,) Presbyter, & Monachus Lirinenſis, poſtea Epiſcopus Regienſis (*Riez en Provence*,) obiit fere centenarius circa annum 484. Præſul pius, & doctus, cujus feſtum celebratur die 16. Januarii in Eccleſia Regienſi. Lucidum Prædeſtinatianum ab errore revocavit per Epiſtolam, quam primo Synodus Arelatenſis undecim, deinde Lugdunenſis 27. Epiſcoporum, ſubſcriptionibus ſuis confirmarunt. Illarum Synodorum impulſu ſcripſit libros de Gratia, & libero Arbitrio. Fauſtum multi Semipelagianum fuiſſe credunt, imò aliqui cum ma-

la fide, & pertinaci animo erraſſe dicunt.

Ferrandus Diaconus Carthaginenſis S.Fulgentii Ruſpenſis, cujus vitam ſcripſit diſcipulus. Claruit anno 553. uſque ad 550. quo circiter mortuus eſſe creditur. Scripſit multas Epiſtolas, & ex iis aliquas in gratiam trium Capitulorum.

S.Flavianus Patriarcha Cp. conſecratus anno 447. obiit anno 450. a Dioſcoro, Chryſaphio, aliiſque Eutychianis plurimis affectus ſuppliciis.

Flodoardus, Rhemenſis Canonicus, & Culmiſiacenſis Parochus, deinde Monachus, ſcripſit Chronicon ab an. 917. ad 966. quod mutilum fere quatuor primis annis prodiit primum opera Pet.Pithæi, adjecta aliquot annorum Appendice. Scripſit & Hiſtoriam Antiſtitum Rhemenſis Eccleſiæ libris IV. comprehenſam ad an.948., quæ Sirmondo primum curante typis mandata eſt. Plura eum ſcripſiſſe de Vitis Sanctorum metricè teſtis eſt *Joannes Bunderius*, qui vivebat an. 1550. in Indice MSS. Codicum Belgii ap. Nat. Alex. ſæc.X. cap.3. ar.39. Obiit an.966.

Florus, *Magiſter* dictus, Diaconus Lugdunenſis, floruit anno 837. Præclara

ra eruditione tantum ſibi nomen comparavit, ut ab Eccleſia Lugdunenſi electus ſit ad refellendum Joannis Scoti Erigenæ errorem de *Præſcientia, & Prædeſtin. & Lib. Arbit.* Scripſit *De Actione Miſſarum*: & Collectanea in S. Pauli Epiſtolas juxta Sirmondum. Ignotus eſt Mortis annus.

S. Franciſcus Aſſiſias natus anno 1182. circa annum 1210. ex Wadingo, Ordinem Fratrum Minorum fundavit approbatum poſtea in Concilio Lateranenſi IV. anno 1215. Obiit 4. Octobris 1226. Sanctorum Catalogo adſcriptus eſt anno 1228. a Gregorio IX. ejus Opera in unum volumen collecta ſunt cum Operibus Sancti Antonii de Padua.

Freculfus Monachus Ord. S. Benedicti, deinde Ep. Lexovienſis ſcripſit Chronicon a Mundi exordio ad an. circiter 600. Chriſti. Obiit circa an. Ch. 850.

S. Fulbertus, Carnotenſis (*Chartres*) Epiſcopus ab anno circiter 1007. uſque ad annum 1028. quo obiit. Præſul liberalibus artibus valde excultus, ſanctitate, & devotione erga beatam Virginem Mariam inſignis.

S. Fulgentius natus eſt in Africa circa annum 467. Ruſpenſis Epiſcopus anno

508. obiit circa an. 533. Scripſit adverſus Arianos, quorum invidia, jubente Thraſimundo rege Wandalorum, exul ejectus eſt in Sardiniam inſulam, ſed poſtea revocatus decreto Hilderici an. 523. a ſuis honorifice exceptus eſt. Vocatus etiam fuit ſæculi ſui *Auguſtinus* ob defenſam ſancti Doctoris adverſus Semipelagianos doctrinam.

G

S. Gaudentius Sancto Philaſtrio in Epiſcopatu Brixienſi ſucceſſit, a S. Ambroſio ordinatus circa an. 387. anno 405. a Synodo Romana, & Honorio Imperatore miſſus eſt cum aliis ad Arcadium Imperatorem Sancto Chryſoſtomo ſubinfenſum, ut eum pacatiorem redderet. Incertus eſt ejus mortis annus, qui fuit, ſecundum aliquos, 410. ſecundum alios 427. Scripſit vitam S. Philaſtrii, & multos Sermones ſeu Tractatus de variis argumentis.

Gelaſius Cyzicenus an. 475., & Gennadius Conſtantinopolitanus Patriarcha an. 458.

Gennadius, Maſſilienſis Presbyter, non autem Epiſcopus, ut quidam cenſuerunt, vixit uſque ad finem ſœculi quinti, & forte nonniſi ſequentis ſæculi

li initio obiit. De Scriptoribus Eccleſiaſticis librum unum, alium de Dogmatibus Eccleſiaſticis compoſuit. Semipelagianiſmi accuſari ſolet.

S. Germanus, Antiſſiodorenſis (*Auxerre*,) Epiſcopus, Floruit IV., & V. ſæculo. Anno 429. a Gallicanis Epiſcopis miſſus eſt cum S. Lupo Trecenſi Epiſcopo in Angliam ad refellendos,, & convertendos Pelagianos. Iterum poſtea ad Anglos eadem de cauſa reverſus, Fidem Ortodoxam miraculis confirmavit, & poſt abſolutam miſſionem profectus in Italiam obiit Ravennæ circa annum 448. 31. Julii.

S. Germanus, Patriacha Cp. ab an. 715. ad annum 730. quo ab impio Imperatore Leone Iſaurico Inconoclaſta e ſede ſua pulſus eſt nonagenario major; vixiſſe tamen creditur uſque ad annum circiter 740.

Gerſo, vide Joannes Gerſo.

Gratianus, Italus Benedictinus floruit uſque ad annum 1151. Decreta Canonica collegit, & ea ſimul conciliare nititur. Inſcribitur ejus opus *Concordia diſcordantium Canonum*: Citatur ſemper ſub nomine *Decreti*.

Goffridus Vindocinenſis Abbas, & Car-

Cardinalis S.Priſcæ ab Urbano II. vixit ad an. 1130. Multa perpeſſus pro Romana Eccleſia. Scripſit libros 5. Epiſtolarum, Opuſcula 8., Sermones 51.

S. Gregorius Magnus vixit ad an. 604. Ejus Epiſtolarum *Regiſtrum*, ſeu *Regeſtum* conſtat XII. libris. Heterodoxi, atque inprimis Jameſius in Vindiciis Gregorianis, aliquot eius Epiſtolas ipſi abjudicant, ac præcipue 54. l. 7. de Diſciplina circa Lapſos, quam tamen eruditi cum Nat. Alexandro ab antiquis temporibus interpolatam concedunt, 64. l. 7., & 10. l. 11., & 32. l. 12., quam etiam deformatam concedit Nat. Alex. apud quem vide reſponſiones Catholicorum: *Privilegium S. Medardi* multos habet impugnatores cum Launoyo: alii tamquam legitimum tuentur cum Roberto Quatrimario, & Joanne Mabillonio in Apologeticis contra Launoyum. Scripſit Moralia in Job, Librum Paſtoralem, Homilias in Ezechielem, & in Evangelia: Libros Dialogorum, communi auctorum, & Codicum MSS. conſenſu, quidquid plures Heterodoxi, & nonnulli Catholici dubitaverint. Commentarios in Libros Regum, in VII. Pſalm. Pænitentiales, in Cantica negat eſſe S. Gregorii

gorii Magni Nat. Alexander. in ſæc. VI. cap. IV. art. XVI. Ubi de Antiphonario, & Sacramentario ejus novis deinde acceſſionibus aucto.

Sanctus Gregorius, dictus *Nazianzenus*, quia natus eſt prope Nazianzum, & Nazianzenæ Eccleſiæ curam aliquamdiu, ſublevandi patris ſui illius urbis Epiſcopi cauſa, ſuſcepit. Fuit Epiſcopus Sazimorum in Cappadocia, poſtea Cp. electus, & confirmatus a Concilio Cp. I. anno 381., quo tempore Epiſcopatu ſe lubens pacis cauſa abdicavit, & in patriam ſuam reverſus in ſenectute bona quievit circa annum 390. 9. Maii ætatis circiter 65. S. Baſilio fuit amicitia conjunctiſſimus, omni ſcientiarum genere præcellens, in Theologia ſummus: unde Antonomaſtice dicitur *Teologus*.

S. Gregorius Neocæſarienſis *Thaumaturgus* dictus a dono miraculorum, quo maxime pollebat, fuit Origenis diſcipulus circa annum 254., & exacto ſub tanto Magiſtro quinquennio Neocæſarienſis Epiſcopus ordinatus eſt. Septemdecim tantum Chriſtianos intrans reperit, & moriens totidem tantum Gentiles reliquit. Obiit circa annum 265.

Sanctus Gregorius Nyſſenus D. Baſilii Ma-

Magni, S. Petri Sebaſtæ Præſulis, Sanctæ Macrinæ Abbatiſſæ frater ipſe ſanctiſſimus, anno circiter 370. Nyſſæ in Cappadocia Epiſcopus conſtitutus fuit. Ob Fidem Nicænam acerrime propugnatam a Valente Imperatore Ariano in exilium miſſus, exul octo annos in variis locis erravit. Sedi ſuæ poſtea reſtitutus anno 381. Concilio II. Generali interfuit, & vixit uſque ad annum 394. Vocatus eſt a VII. Synodo œcumenica, *Pater Patrum*.

Sanctus Gregorius Turonenſis natus eſt apud Avernos anno 544. ab avunculo Gallo Epiſcopo Avernenſi (*Clermont en Auvergne*,) bonis litteris inſtitutus, Turones petiit ubi primum Diaconus, deinde an. 573. Archiepiſcopus, tandem anno 595. obiit. Scripſit Hiſtoriæ, ſive Annalium Francorum libros 10., & alia quædam Opera de Miraculis plurimorum SS. Martyrum, Confeſſorum, & S. Martini.

H

Halitgarius Cameracenſis Ep. anno 823.

Haymo Epiſc. Halberſtadienſis circa annum 840.

Herardus Turonenſis anno 859.

S.Her-

S. Hermas Pauli Apoſtoli diſcipulus, de quo mentio habetur cap. 16. Epiſtolæ ad Romanos verſu 14. dicitur obiiſſe anno 80. Scripſit Opuſcula ſub nomine *Paſtoris*, quæ magno in pretio habita ſunt primis Eccleſiæ temporibus.

Heſichius, ſive Iſicius Ep. Salonitanus in Dalmatia V. ſæc. tempore Zoſimi, & S. Auguſtini, quorum extant ad eum Epiſtolæ.

Heſychius Patriarcha Hjeroſolimitanus tempore Gregorii Magni, ut conſtat ex Ep. 40. L.

Neuter videtur auctor ſeptem librorum explanationum in Leviticum, ſed intermedius quidam Heſychius Presbyter Hyeroſolimitanus, quem exeunte ſæc. V. probabilibus argumentis conjicit Labbeus ſcripſiſſe Græce, licet opus a ſemibarbaro aliquo deinde verſum ſit, qui in quibuſdam priſcis codicibus *Presbyter Salonitanus* dicatur.

S. Hieronymus natus eſt Stridone in confinio Dalmatiæ, & Pannoniæ circa annum 329. Presbyter anno 378. Ordinatus a Paulino Antiocheno, obiit valde ſenex anno 420. Multos habuit variis temporibus, & in vario ſcientiarum genere Magiſtros, Gregorium Theologum,

gum, Apollinarium Laodicenum, Paulinum Antiochenum, Didymum Alexandrinum. Varios Hæreticos feliciter confutavit, inprimis Vigilantium, Helvidium, Jovinianum, Luciferianos, Pelagianos, Origeniſtas. A S. Proſpero dicitur Hebræo ſimul, & Graio, Latioque venuſtus eloquio, morum exemplum, mundique Magiſter.

Celebres ſunt recentiores Editiones Operum S. Hyer. *Maurina*, & *Veronenſis*, quæ majori eruditorum plauſu videtur excepta.

S. Hilarius Arelatenſis, primum Lirinenſis Monachus ſub S. Honorato, tum ejuſdem in Arelatenſi Epiſcopatu ſucceſſor anno 429. obiit anno 454. juxta Morerium anno 449. S. Hilarium vivum S. Leo I. Papa graviter excepit falſis contra eum accuſationibus deceptus: ſed re melius cognita mortuum debitis laudibus honoravit.

Hilarius, Diaconus Eccleſiæ Romanæ, una cum S. Euſebio Vercellenſi, aliiſque ejectus in exilium anno 355. incidit in Luciferianum ſchiſma, ac Rebaptizantium hæreſim: vocatus idcirco a S. Hieronymo Deucalion orbis. Videtur eſſe author Commentarii in omnes S. Pau-

li Epiſtolas, quod inter opera S. Ambroſii habetur, & idcirco vocatur *Ambroſiaſter*, id eſt Pſeudo Ambroſius.

S. Hilarius, Laicus, ſcripſit Epiſtolam ad S. Auguſtinum contra eos, qui tanti Doctoris doctrinæ circa Gratiam adverſabantur. Falſo hujus Epiſtolæ authorem aliqui fecerunt Sanctum Hilarium Arelatenſem.

S. Hilarius, Pictavienſis Epiſcopus ante annum 355., in exilium miſſus eſt anno 356., revocatus ab exilio anno 360., obiit circa annum 368. Ab omnibus Sanctis Patribus coætaneis, & recentioribus impenſe laudatus eſt; a S. Hieronymo vocatur eloquentiæ Rhodanus. Ejus zelo conſervata in Galliis Fides Catholica, Arianæ factionis adverſarius conſtans eam viva voce, ſcriptis, frequentibuſque Synodis debellavit.

Hincmarus, Benedictinus, Rhemenſis Archiepiſcopus anno 845. obiit anno 882. In pluribus Conciliis contra Gotheſcalcum Monachum (Ordinis etiam S. Benedicti) Prædeſtinatianum, primas partes habuit. Plura ſcripſit edita Pariſiis Studio P. Sirmondi. Ipſius Epiſtolæ Hiſtoriam ejus temporis, & utram-

tramque politiam illuſtrant: Plures habuit Controverſias cum Hincmaro Juniore Ep. Laudunenſi, cujus erat Avunculus.

S. Hippolytus, S. Irenæi Lugdunenſis diſcipulus, incertæ hucuſque ſedis Epiſcopus, in Italia Martyr obiit circa annum 230. Plura ſcripſit, quorum ſuperſunt quædam fragmenta tantum cum Cyclo Paſchali.

Honorius, Auguſtodunenſis Presbyter, & Scholaſticus, floruit circa annum 1120. Inter Opera plura ſcripſit ſeriem Romanorum Pontificum a S. Petro ad Innocentium II. anno 1130. electum; dedit, & Catalogum hæreſeon.

Hugo a S. Victore, aut Victorinus, natione Saxo, Canonicus Regularis in cœnobio S. Victoris Pariſienſis, obiit circa annum 1140. cognominari ſolitus, *alter Auguſtinus*, vel *lingua Auguſtini*.

Hugo Carenſis, ſive de Sancto Caro Delphinas ex valle Barchinonetæ ad Ebredunum, ex Ordine S. Dominici omnium primus Cardinalis factus ab Innocentio IV. circa medium ſæculi decimi tertii. *Concordantias Bibliorum* primus excogitavit, pieque obiit Lugduni,

ni, ſepultus in Templo FF. Prædicatorum anno 1262.

I

S. Ildephonſus Ep. Toletanus ab an. 658. ad 667. ſcripſit lib. de Virginitate S. Marci, & ſer. de S. Maria, quem Nierembergius edidit. Reliqua Opera ſub ejus nomine Pariſiis excuſa pro ſuppoſititiis habet Joannes Poza.

Idiota diu incognitus manſit. Is eſt Raymundus Jordanus, primum Præpoſitus anno 1381. Ucetienſis (*Uſes*) deinde Abbas Cellenſis. Sapientis illius Idiotæ Opera miram ſpirant pietatem.

S. Ignatius primum S. Petri Diſcipulus, deinde ejus in Sede Antiochena poſt Evodium ſucceſſor anno 70. uſque ad annum 107. aut 108. quo Martyr obiit Romæ ſub Trajano. Septem Epiſtolas ad Smyrnenſes, ad S. Policarpum, ad Epheſios, ad Magneſianos, ad Philadelphios, ad Trallenſes, ad Romanos tanquam genuinum S. Ignatii opus agnoſcunt eruditi. Ex iis Epiſtolis multa Fidei dogmata, inprimis Chriſti Divinitas, ejus in Euchariſtia præſentia realis mire confirmantur, ex iis inquam non ſecundum vulgatas Editiones, ſed ſecun-

cundum Editionem Uſſerii ex MSS. Anglicanis, & Voſſii ex Cod. Medicæo. Uſſerius corruptelas omnes miniatis literis diſtinguit a verbis S.Ignatii.

Joachim, Abbas Ordinis Ciſtercienſis, ex Calabria oriundus, floruit XII. ſæculo, & ineunte XIII. obiit. Ejus liber contra quaſdam Magiſtri Sententiarum opiniones damnatus eſt in Concilio Lateranenſi IV. ſed intacta fuit Joachimi perſona, quia vivus Opera ſua judicio Sedis Apoſtolicæ ſubjecerat.

Joannes Caſſianus, natione Scytha, in Bethleemitico Cœnobio educatus a pueritia, Ægypti Monaſteria peragravit, & cum SS. Patribus frequentia de rebus Aſceticis habuit colloquia, unde Collationes ejus prodierunt. Conſtantinopolim profectus, a Sancto Chryſoſtomo magiſtro ſuo Diaconus ordinatus, ab Innocentio I. Presbyter factus poſt captam ab Alarico Romam, Maſſiliam venit anno circiter 410. Duo Monaſteria ibi fundavit. Obiit anno 448. juxta Labbeum, & juxta alios an. 435. Multa Opera tum aſcetica, tum polemica adverſus Neſtorianos compoſuit.

S. Joannes Climacus, ſic dictus ab Opere, cui Græce titulus eſt *Climax*, ſeu

Sca-

Scala, obiit valde ſenex poſt tranſactos in Monaſterio montis Sinai annos *60.* circa finem ſæculi VI., & juxta alios anno *606.*

S. Joannes, Damaſcenus a patria dictus, floruit ſæculo VIII., ſub cujus medium obiit. Pro cultu ſacrarum Imaginum ſtrenue decertavit contra Imperatores Leonem Iſauricum, Conſtantinum Copronymum, & alios Inconoclaſtas. Multa Opera Theologica ſcripſit contra Eutichianos, & Neſtorianos.

Joannes Duns Scotus. Vide infra Scotus.

Joannes Gerſo Gallus Diœceſis Rhemenſis natus anno 1363. Doctor Pariſienſis anno 1392., & paulo poſt Cancellarius Univerſitatis. Anno 1414. interfuit Concilio Coſtantienſi Legatus Regis Galliæ, & Provinciæ Senonenſis. Concilio finito Pariſios reverti prohibitus Lugdunum ſe recepit, ubi reliquum vitæ tempus libris conſcribendis, & parvulis cathechiſandis in Æde Divi Pauli inſumpſit. Obiit anno 1429. menſe Julio, & in Eccleſia Sancti Laurentii ſepultus eſt. Mira fuit pietate affectus erga Divum Joſephum Beatiſſimæ Virginis Sponſum.

Joan-

Jonas, Aurelianenſis Epiſcopus, IX. ſæculo inter Epiſcopos celeberrimus, ſcripſit Apologeticum contra Claudium Taurinenſem Epiſcopum Iconoclaſtam. Obiit anno 843.

Joſephus, genere Hebræus, dignitate Sacerdos, claruit anno Chriſti 67. non ſolum apud ſuos, ſed etiam apud Romanos, ita ut referente Euſebio, in urbe Roma ſtatua donaretur, ejuſque libri propria manu Titi ſubſcripti in Bibliotheca publica fuerint collocati. Legitur præclarum de Jeſu Chriſto teſtimonium *capite* 4. *l.* 18. *Antiquitatum Judaicarum*. An illud teſtimonium ſit Joſephi diſputatur; longe probabilius eſt eſſe genuinum celeberrimi hujus Hiſtorici fœtum. Obiit Joſephus circa finem primi ſæculi.

S. Irenæus, S. Polycarpi primo diſcipulus, deinde Lugdunenſis Presbyter, ac tandem poſt S. Pothinum Epiſcopus anno 178. Obiit Martyr paulo poſt annum 200., & forte ante annum 202. Scripſit Græce multa Opera, præcipue quinque libros adverſus Hæreſes.

S. Iſidorus, Hiſpanus, ſucceſſit in Epiſcopatu Hiſpalenſi S. Leandro fratri ſuo circa annum 595. Obiit anno 636.

3. Apri-

3. Aprilis. Præfuit pluribus Conciliis, & ipſi Toletano IV. Nationali. Vocatur a Concilio Toletano VIII. Eccleſiæ Catholicæ noviſſimum Decus ... & in ſæculorum fine doctiſſimus.

S. Iſidorus Peluſiota ex vicina Peluſio urbe, dictus etiam Iſidorus Presbyter, diſcipulus S. Chryſoſtomi, Monachus ſanctitate, & eruditione inſignis, claruit anno circiter 412. uſque annum circiter 440. Superſunt authoris illius bismille, & duodecim Epiſtolæ, breves quidem, ſed ſacra eruditione refertæ.

Julianus Pomerius, in Mauritania Africæ natus, & Arelatæ in Gallia Presbyter ordinatus, exeunte ſæculo V., & VI. ineunte floruit. Scripſit de Vita contemplativa, libros tres, qui S. Proſpero tribuebantur olim, ſed falſo.

Juſtinianus Imperator ab anno 527. uſque ad 565. ſcripſit plurima ad rem Eccleſiaſticam ſpectantia: Sæviit adverſus Neſtorianos, & Eutychianos. Indixit Concilium V. Œcumenicum, in quo damnationem trium Capitulorum petiit, & obtinuit. Notæ ſunt etiam *Inſtitutiones* Juſtiniani de Rebus Civilibus.

S. Juſtinus, Philoſophus, ad fidem

 Chri-

Chriſti converſus circa annum 133. obiit Martyr circa ann. 165. Inter alia ſcripta duas Apologias pro Chriſtianis compoſuit, primam circa annum 140., alteram paulo ante mortem. In omnibus editionibus Apologia quæ primo loco ponitur, eſt reipſa ſecunda; & ea quæ ſecundo loco ponitur, eſt reipſa prima.

Juvencus, Presbyter Hiſpanus, carmine latino vitam Chriſti quatuor libris deſcripſit circa annum 330.

S. Ivo Epiſcopus Carnotenſis, obiit 1115. ex Carnotenſi Martyrologio. Scripſit Collectionem Decretorum, quæ *Decretum Yvonis* dicitur, & ut plurimi putant, etiam breviorem aliam, quæ Pannormia inſcribitur. Præterea Epiſtolas 287., quæ Promptuarium ſunt Eccleſiaſticæ Diſciplinæ: Item ſerm.24. & Chronicon Breve de Regibus Francorum: Chronicon alterum a Nino, ad Ludovicum Pium, non Yvonis, ut nonnulli ſcripſere, ſed Hugonis Floriacenſis, ex duobus MSS. optimæ notæ in Bibliotheca Regalis Abbatiæ S. Victoris ad Muros Pariſienſes.

L

Lactantius Firmianus, ſic dictus forte a Firmo Agri Piceni Urbe, fuit Arnobii diſcipulus. Obiit valde ſenex circa annum 325. aut 330. Ob ſingularem eloquentiam *Cicero Chriſtianus* appellatur. Dicitur a S. Hyeronimo, in ſuperſtitionibus Gentilium refellendis ſolidior, quam in Religionis Chriſtianæ dogmatibus confirmandis.

Lanfrancus natione Italus, ex Monacho factus eſt Prior Beccenſis, poſtea Abbas S. Stephani Cadomenſis, & tandem Cantuarienſis Archiepiſcopus, & Angliæ Primas. Ab anno 1070. uſque ad 1089. quo obiit, acerrime diſputavit contra Berengarium, eumque ita convicit, ut librum ſuum in ignem conjecerit. Vide Indicem hæreticorum V. Berengariani.

S. Leo Pont. Max. obiit an. 461. ſcripſit plures Epiſtolas, ac Sermones, de quibus, V. Natalem Alex. alioſque ab eo citatos. Epiſtolam de Chorepiſcoporum privilegiis jamdudum rejecerant Morinus, ac Sirmondus. Legatur Joſephus Antelmius in Diſſertationibus Criticis De veris Operibus SS. PP., Leonis Magni, & Proſperi Aquitan,

contra Diſſertationes Queſnelli in Editione Operum S. Leonis, quam ipſe curavit.

Leo ſextus Orientis Imperator, cognomento *Sapiens*: Patre Baſilio Imperatore ſic jubente coronatus eſt a S. Ignatio Patriarcha C. P. coram Anaſtaſio Bibliothecario anno 870. Poſt varia fortunæ diſcrimina, mortuo patre, potitus Imperio invaſorem Photium abjecit. Plura, & eximia conſcripſit Opera præcipue Orationes, & Epiſtolam inſignem ad Regem Saracenorum, de Veritate Chriſtianæ Fidei, in qua aperte docet proceſſionem Spiritus S. a Patre, & Filio.

Leontius Byzantinus, ex Advocato Monachus in Laura S. Sabæ prope Hyeroſolimam, floruit ſæc.VI., ſub Juſtino Juniore, & Tiberio. Scripſit Librum *de ſectis Hæreticorum, ac Synodo Chalcedonenſi, in X. Actiones diſtinctum. Tres libros adverſus Eutychianos, & Neſtorianos, Duos adverſus fraudes Apollinariſtarum, item Solutiones argumentorum Severi &c.*

Liberatus Eccleſiæ Carthag. Diaconus unus de Affricanis Trium Capitulorum defenſoribus, Libellum ſcripſit de Hæreſi

reſi Neſtoriana, & Eutychiana, cui *Breviarii* nomen indidit, poſt annum 564. Lege Præfationem Viri Eruditi *P. Garnerii* Soc. Ieſu, in Liberati *Breviarium*, quod emendatiſſimum edidit, & Notis elegantibus illuſtravit.

Liber Diurnus Rom. Pontif. in lucem editus anno 1680, ex Antiquiſſimo Codice a P. Garnerio Soc. Jeſu cum notis, & Diſſert. Is probat Scriptum fuiſſe, *Librum Diurnum*, ſæc. VIII. ſub annum 714.

Liturgiæ ſunt Rituales libri authoritate publica Eccleſiarum ſcripti, earumque uſu comprobati, quibus preces, & ritus ad conſecrandam, & adminiſtrandam Euchariſtiam continentur. Plures vulgantur ſub nomine ſanctorum, Petri, Matthæi, & Marci, ſed oſtendunt critici non eſſe eorum Opus genuinum. Liturgia S. Jacobi dicta, eſt illis antiquior, ejuſque authorem credunt S. Jacobum fratrem Domini, Cardinales Bellarminus, & Bona; excipiunt tamen quaſdam Orationes, quæ poſtea additæ fuerunt. Aliæ multæ ſunt Liturgiæ, ut SS. Baſilii Cæſarienſis, Cyrilli Alexandrini, Gregorii Theologi, Chryſoſtomi, &c.

Lucianus, Presbyter Antiochenſis, in Scripturæ Sacræ, cujus peculiarem Editionem adornavit, ſtudio verſatiſſimus, pro fide Chriſtiana Martyr obiit ſub Maximino anno 312. ineunte. Accuſatur a multis tamquam hæreſeos Arianæ præcurſor: huic accuſationi locum dedere præcipui Arianiſmi fautores, qui S. Luciani fuerant diſcipuli. Ab hac labe eum excuſat Baronius ad annum 311. Colitur ut Martyr 16. Januarii. Eximium illud de S. Luciano narratur, quod carcere concluſus, cum propter vincula, & plagas loco ſe movere non poſſet, ſymbola Euchariſtiæ ſupra pectus ſuum ab adſtantibus concaptivis poni juſſerit, & ſic ſacrificium peregerit, cui tum ipſe, tum adſtantes participaverunt.

Lupus Abbas Ferrarienſis, ſive S. Petri ad Ferrarias Diœceſis Senonenſis diſcipulus Rabani Mauri, idemque cum *Servato Lupo* obiit circa ann. 83. Extat ejus liber Epiſtolarum, ſive de Tribus Quæſtionibus, nimirum de lib. Arbitrio, de Prædeſtinatione Bonorum, & Malorum, & de Redemptione Sanguinis Chriſti.

Luitprandus, ex Ticinenſi Diacono Ep. Cre-

Cremonenſis ſub Othone Imp, ſæc. X. Scripſit Rerum ſuo tempore Geſtarum Lib.5. Sextus liber ab alio additus. Liber de Pontificum Rom. Geſtis a S. Petro ad Formoſum, qui ſub ejus nomine una cum Anaſt. Bibliothecarii Pontificali, & Abbonis Floriacenſis Epitome de Vitis eorumdem Pontificum opera Jo: Buſæi prodiit, ſuſpectus eſt Voſſio, ac potius tribuitur Monacho Germano ſub annum 895.

M

S. Maximus, Abbas, & Martyr, celeberrimam habuit an. 645. Diſputationem cum Pyrrho Monothelita Expatriarcha Cp. Poſt abſciſſionem manus, & linguæ, obiit in exilio anno 662.

S. Maximus, Taurinenſis Epiſcopus, (*Torino*) floruit V. ſæc. Obiit valde ſenex poſt annum 465., ſed utrum ad annum 470. pervenerit, aut etiam 476. ut aliqui credunt, incertum eſt. Plures egregie, & eleganti ſtylo Homilias conſcripſit, quarum nonnullæ diu SS. Ambroſio, & Auguſtino ſunt attributæ.

Melito, Sardenſis Epiſcopus (*Sardi in Aſia*,) anno 170. pro Chriſtianis Libellum Apologeticum Antonino Im-

peratori obtulit, ex quo quædam fragmenta Euſebius conſervavit.

Metaphraſtes Vide *Simeon*.

Micrologi Liber eſt de Eccleſiaſticis Obſervationibus circa annum 1085. compoſitus, ut evincit Gregorii VII., & Anſelmi Lucenſis, velut hominum coetaneorum mentio: quis author fuerit, non ſatis compertum. Bernoni Augienſi adſcribit Claudius Spencæus. At Guidoni Abbati S. Crucis Avellanæ Notarum Muſicarum Repertori Poſſevinus, quos refellit Theophilus Raynaudus.

Minutius Felix, natione Afer, profeſſione Cauſidicus, Romæ floruit circa annum 220. Scripſit elegantem Dialogum, cui nomen *Octavius*, inter Paganum accuſantem, & Chriſtianum vindicem, patronumque Chriſtianorum. In hoc Dialogo Gentilium cultum, Deorumque proſapiam ingenioſe ſugillat.

Moſchus (Joannes) ſub initium ſæc. VII. Auctor Prati Spiritualis, ut conſtat, ex Epiſtola ad Sophronium libro præfixa, & ex Photio in Bibliotheca, ubi hæc addit: *Multorum, Magnorumque Virorum, res præclare geſtas aggregavit, quas partim oculis ipſe ſpectavit,*

vit, partim recenti tunc auditione didicit .... Cæterum ex his omnibus induſtrius quiſque, & Dei amans fructum capiens, numquam hujus ſcripti nimiam prolixitatem accuſabit. Hic liber a VII. Synodo Act. IV., & a S. Jo: Damaſceno Or. I. de Imaginibus laudatur ſub Sophroni Hieroſolymorum Archiep. nomine: Hujus erroris occaſio fuit, quod Moſchus Sophronio diſcipulo Pratum Spirituale dedicaverit; quod teſtatur tum Epiſtola præfixa, tum Photius. Vide Nat. Alex. in Sæc. VII. Cap. IV. art. III.

N

Nicephorus Callixtus, Monachus, floruit anno 1333. Scripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam, ex præcedentium Scriptorum monumentis, Euſebii ſcilicet, Socratis, Sozomeni, Teodoreti, & Evagrii. Opus Nicephori cum delectu, & acri judicio legendum monent viri eruditi, quia multas fabulas continet, ex incertis, & dubiæ fidei Authoribus collectas.

S. Nilus, primum Cp. Gubernator; & B. Joannis Chryſoſtomi diſcipulus, in deſerto Sinai ſolitariam vitam elegit. A Photio *vir divinus* appellatur, multa-

que egregia volumina edidiſſe dicitur. Circa annum 420. mortuus eſt, ejuſque memoriam colit Eccleſia die 12. Novembris. Catalogum operum ejus vide ap. Labbeum de Script. Eccl.

O

B. ODo, Cluniacenſis, Muſicus, & Archicantor Eccleſiæ S. Martini Turonenſis, poſtea Monachus, ac Cluniacenſis ſecundus Abbas ab anno 927., uſque ad annum 942., quo obiit Turonis. Plura ſcripſit Opera, quæ reperiuntur in Bibliotheca Patrum.

Odo, Cameracenſis, primum Scholaſticus Aurelianenſis, dein Abbas S. Martini Tornacenſis, demum Epiſcopus Cameracenſis anno circiter 1105. obiit anno 1113. in Monaſterio Aquicinctino (*Anchin*,) propè Duacum quò ſeceſſerat poſt ſuam, a Sede Cameracenſi expulſionem ab Henrico IV. Imperatore, à quo inveſtituram Epiſcopalem accipere noluerat. Ejus Opuſcula habentur in Bibliotheca Patrum.

Œcumenius vixiſſe dicitur poſt annum 1000., ſunt tamen qui ad annum 800., aut 900. revocent. Magnam Novi Teſtamenti partem, ex Veterum ſcriptis, præcipuè Sancti Chryſoſtomi, cujus brevia-

viator eſt, claré, dilucidè, & conciſè explicavit; undè vocatur ſæpè *Scholiaſtes Græcus*.

S. Optatus, Milevitanus in Numidia Epiſcopus, acerrimus Donatiſtarum impugnator, claruit circa annum 368. Scripſit contra Parmenianum Donatiſtam, Epiſcopum de Schiſmate Donatiſtarum libros ſeptem, quibus totius ſchiſmatis originem, & progreſſum aperit, ſchiſmaticorum fraudes, ac mendacia refellit, doctrinamque Eccleſiæ tuetur non modeſtè minùs, quàm doctè, & acutè.

Ordo Romanus eſt Liber de Divinis Officiis, & Miniſteriis per totius anni circulum, ſcriptus circa annum 730. ejus author penitùs ignoratur; non malè tamen conjicitur fuiſſe aliquem ex præcipuis Romanæ Eccleſiæ Clericis.

Origenes, natus Alexandriæ circa annum 185. filius Leonidæ Martyris, diſcipulus S. Clementis Alexandrini, ejuſque ſucceſſor in Præfectura Scholæ Alexadrinæ, Presbyter ordinatus eſt anno ætatis ſuæ 42. Obiit circa annum 252. Celebris fuit Origenes doctrina, amore caſtitatis, Fidei in carceribus, & tormentis confeſſione; propter errores tamen benè multos, qui in ejus Libris

legebantur, ſive ab ipſo conſcripti; ſive ab aliis inſerti variis in locis condemnatus eſt. Innumera ſcripſit volumina, quorum pars magna ad nos uſque non pervenit: ſuperſunt adhuc multa, inter quæ libri contra Celſum plurimi fiunt.

Oſius Cordubenſis in Hiſpania Epiſcopus præfuit Concilio Niceno, anno 325. nomine S. Sylveſtri Papæ. Vocatus eſt *Pater Epiſcoporum, & Conciliorum*, quibus benè multis præfuerat. Annos 100. natus exilio, ærumnis, plagis, & mortis metu lapſus eſt, & Syrmienſi ſecundæ Formulæ Arianæ ſubſcripſit; ſed inſtante morte, ait S. Athanaſius, (*in Ep. ad ſolitarios*) vim ſibi illatam quaſi Teſtamento declaravit, & Arianam hæreſim anathemate feriit.

Otho Friſingenſis Leopoldi Marchionis Auſtriæ filius, Conradi III. Imperatoris frater, Monachus Ciſtercienſis, Abbas Morimundenſis, deindè Epiſcopus Friſingenſis ſanctiſſimè obiit in monaſterio Morimundenſi anno 1158. Scripſit Chronicorum libros ſeptem ab initio mundi ad ſua uſque tempora, ideſt ad annum 1146.

B. Pa-

P

B. Papias, Hierapolitanus Epiſcopus in Phrygia, S.Joannis Apoſtoli Diſcipulus, & S. Polycarpi ſodalis, ex malè intellectisScripturæ quibuſdam textibus finxit mille annorum regnum, in quoBeati poſt reſurrectionem corporum cum Chriſto corporaliter regnarent. V. Indicem Hæreticorum V. Millenarii.

Paſchaſius, Diaconus Eccleſiæ Romanæ, floruit ab anno 492. ad 512. Olim ipſi tribuebantur lectiſſimi, & luculenti libri *de Spiritu Sancto*, quos eruditi Critici nunc tribuunt Fauſto Regienſi.

Paſchaſius Radbertus, Gallus, natus eſt circa annum 786. Monaſticum habitum induit in Monaſterio Corbejenſi cui præfectus eſt anno 844. Copiosè ſcripſit de veritate Corporis, & Sanguinis Domini in Euchariſtia. Obiit anno 851. 26. Aprilis. De eo multa in Tractatu de Euchariſtia, ubi demonſtratur non potuiſſe Paſchaſium introducere novum de præſentia reali dogma, ut fingunt Albertinus, Claudius, Laroquanus, Baſnagius, & alii Miniſtri Calviniſtæ.

S. Pacianus Epiſcopus Barcinonenſis (*Barcellona*) floruit circa annum 370. Obiit admodum ſenex ſub Theodoſio ver-

verſus annum 390. Nonnulla ſcripſit Opuſcula de Baptiſmo, ad pœnitentiam Paræneſim, id eſt exhortationem. Inter ejus Opera maximè commendantur Epiſtolæ contra Novatianos; Ob caſtitatem, & eloquentiam à S. Hieronymo collaudatur.

S. Paulinus Nolanus, patria Burdigalenſis, natus circa annum 354. Presbyter anno 393. Nolæ in Campania Epiſcopus circa annum 410. obiit anno 431. 22. Junii. Clariſſimorum ſui temporis virorum ſcilicet Ambroſii, Auguſtini, Hieronymi &c. elogiis, præcipuè ob inſignem in pauperes miſericordiam, nobilitatus eſt.

Petrus Bleſenſis (*Blois*) floruit ab anno 1160. ad 1200. Ex Canonico Bituricenſi, Bathonienſis in Anglia, poſteà Londinenſis Archidiaconus, & Archiepiſcopi Cantuarienſis Cancellarius, & ipſius Regis Procancellarius, Alexandri III. Papæ nomine ad Sultanum Iconii ſcripſit Epiſtolam de Inſtitutione Fidei.

Petrus Cluniacenſis Abbas, qui & Petrus Venerabilis an. 1123.

Petrus Comeſtor, ſive Manducator Decanus primum S.Petri Trecenſis,deinde

de Pariſienſis Eccleſiæ, & Accademæ Cancellarius, ac tandem ap. S. Victiorem Canonicus Regularis, qui *Author Hiſtoriæ Scholaſticæ*, ſive enarrationis Hiſtoricorum voluminum S. Scripturæ: fuit Gratiani, & Petri Lombardi temporibus, iis tamen Junior., ſive ſub finem ſæc. XII.

S. Petrus, *Chryſologus* ob eloquentiam dictus, Epiſcopus Ravennæ in Italia ordinatus paulò poſt annum 430., obiit circà annum 450. Multi ſuperſunt Sermones ejus, & brevis, ſed luculenta ad Eutychen hæreſiarcham Epiſtola.

S.Petrus Damiani(ſic dictus à Damiano fratre ſuo, quem ſemper patris loco veneratus eſt) ex Monacho Benedictino Epiſcopus Oſtienſis, & Cardinalis; multis pro Eccleſia Romana, & Cleri reformatione legationibus, ac laboribus perfunctus glorioſè obiit anno 1072. ætatis 66. præclaram virtutis,ac doctrinæ famam conſecutus.

Petrus, natione Lombardus, vulgo dictus *Magiſter Sententiarum*, floruit ab anno 1141. Epiſcopus Pariſienſis anno 1159. creatus eſt. Obiit anno 1164. 20. Julii. Sententiarum Libros quatuor Commentariis illuſtrarunt

runt poſteà innumerabiles Theologi.

S. Philaſtrius, Brixienſis Epiſcopus, obiit circa annum 390. S. Ambroſio maximè familiaris fuit. Scripſit librum de Hæreſibus, qui Catholicæ veritatis amorem undequaque ſpirat. Auxentio Mediolanenſi Arianorum Duci animosè reſtitit invictus Fidei Nicænæ defenſor.

Philo, Judæus Alexandrinus de genere ſacerdotali; claruit anno 40. Variam, ac multiplicem Sacrorum Voluminum expoſitionem edidit; ſed, relicto litterali ſenſu, allegoricum præcipuè ſectatus eſt.

Photius S. Tharaſii Patriarchæ Conſtantinopolitani ex ſorore Nepos, ſchiſmatis quidem auctor fuit, ſed doctrina claruit non vulgari: *Bibliothecam* imprimis reliquit, qua libros a ſe lectos recenſuit, cenſorium de iiſdem judicium tulit, multorum excerpta, & fragmenta transmiſit ad poſteros: opus hoc ſcripſit, cum Legatus in Aſſyria eſſet. Ipſum Græcè, & latine edidit Andreas Schottus Soc. Jeſu. Compoſuit *Nomocanonem* ex Canonibus Apoſtolicis, & Conciliorum collatis cum Legibus Imperatorum Romanorum. Scripſit *Epitomen* VII. Conciliorum œcumenico-

nicorum, *Tractatum de Voluntatibus in Chriſto*, *Diſſertationes de Divinitate*, & *Incarnatione Chriſti* ab Henrico Caniſio Tom. V. Antiquæ lectionis editas: *Commentarium in Epiſtolas Pauli*, ex quo multa in catenam ſuam derivavit Œcumenius, ut Andreas Schottus in Præf. obſervat. *Epiſtolas* ſcripſit 248. quas e MSS. Cod. Bodlejano cum auctario quinque aliarum ejuſdem de *Rebus in Jure Orientalium dubiis*, edidit Richardus Montacutius ex Proteſtantibus: *Sermonem* ejuſdem in *Nativitatem B. Mariæ* edidit Combefiſius Tom. 1. Auctarii Bibliothecæ PP. Græco-latinæ. Inter Photii Epiſtolas eminet, quam ſcripſit ad Michaelem Bulgarorum Regem *de Officio Principis*.

S. Phæbadius, Aginnenſis Epiſcopus in Gallia, anno 359. interfuit Concilio Ariminenſi, ubi pro Fide Nicæna egregiè decertavit. Præfuit anno 384. Concilio Cæſar-Auguſtano contra Priſcillianiſtas. Vivebat adhuc anno 392. quo S. Hyeronimus texebat Catalogum Scriptorum Eccleſiaſticorum, in quo, capite 108. hæc leguntur: *Phæbadius Aginni Galliarum Epiſcopus edidit contra Arianos librum; vivit uſque hodiè decrepita ſenectute.* S. Po-

S. Polycarpus à S. Joanne Magiſtro ſuo Smyrnenſis Epiſcopus creatus. Valdè probabiliter conjicitur eum eſſe Angelum Smyrnæ, de quo tam præclara habet S. Joannes Apocalypſis capite ſecundo. Sexaginta, & ampliùs annos Smyrnenſem Eccleſiam rexiſſe S. Polycarpum certum eſt: at quo anno Martyr S. obierit non planè conſtat: Alii cum Euſebio dicunt obiiſſe anno 167. alii 169. alii 175. quidam verò 147.

S. Proſper, patrià Aquitanus, non Epiſcopus, ut diù creditum eſt) ſed laicus, & aliquandiù S. Leoni I. Papæ ab Epiſtolis, ſeu Secretarius, obiit circà annum 460. Multa edidit Opera contra Pelagianos, tùm ſtricta, tùm ſolutà oratione. Doctrinæ S. Auguſtini addictiſſimus fuit, & ad S. Præſulem ſcripſit contra Gallos, qui S. Doctoris circa gratiam, & prædeſtinationem ſententiæ adverſabantur.

Prudentius Hiſpanus Poeta, Laicus, natus Cæſar-Auguſtæ circa annum 348.; floruit ab anno 405. uſque ad obitum; cujus annus ignoratur. Superſunt ejus Opera Poetica plurima, inter quæ principem locum tenet liber de *Coronis*, in quo plurimorum Martyrum deſcribit certamina, & victorias. Ra-

R

Rabanus Maurus, Alcuini Diſcipulus, Monachus, & poſteà Abbas Fuldenſis, tandem Moguntinus Archiepiſcopus anno 877. anno ſequenti collecta Moguntiæ Synodo Gotheſcalcum præſentem invictis argumentis confutatum ad Hincmarum Rhemenſem carceri includendum remiſit; ejuſdem errores paulò poſt variis Opuſculis ſtrenuè oppugnavit. Obiit vir ſanctiſſimus, & doctiſſimus anno 856. 4. Februarii.

Ratramnus, Corbejenſis Monachus, poſteà Abbas Orbacenſis, obiit versùs annum 870. Scripſit Librum de Corpore, & Sanguine Domini adverſus Paſchaſium Radbertum; ſed in eo non negat præſentiam realem Corporis Chriſti in Euchariſtia; ut fuſiùs demonſtrari ſolet in Tractatu de Euchariſtia. Ratramnus fuit ex iis, qui errore facti perſonæ Gotheſcalci faverunt, non autem ejus erroribus. Juſſu Epiſcoporum Gallicanorum reſpondit objectionibus Græcorum miſſis à Nicolao I. anno 867. ad dictos Epiſcopos.

Raymundus Lullus, de quo ingens apud Criticos eſt controverſia, obiiſſe dicitur anno ætatis 80. anno 1315.

S. Ray-

S. Raymundus de Pennafort, Barcinone natus annorum 45. ordinem FF. Prædicatorum ingreſſus *Scripſit Summam Caſuum Conſcientiæ, qui ſolent in Foro Pœnitentiæ occurrere, Magnæ doctrinæ, atque auctoritatis, & tam Confeſſariis, quam Confitentibus valde utilem, ac neceſſariam, inquit Clemens VIII. in Bulla Canoniz.* Scriptam antequam Romam à Gregorio IX. vocaretur, ex veteri MS. probat Diago ap. Nat. Alex.; qui ex aliis Monumentis putat colligi eam fuiſſe ſcriptam, aut perpolitam Romæ poſt Decretales Greg. IX. quas trium annorum ſpatio collegit: Addit ſcripſiſſe *de Ratione viſitandæ Diœceſeos, Modum juſte negotiandi pro Mercatoribus*, denique *de Bello, ac Duello*. Ob anno æt. penè 100. Ch. 1275.

Regino Prumienſis in Diœceſi Trevirenſi Abbas electus an. 945., verum potentia æmulorum dejectus. Edidit Chronicon in duos Libros diſtinctum ab Adventu Domini ad 908. Appendix pertingit ad an. 967. Ejus Tractatus de Diſciplinis Eccleſiaſticis, ac Religione Chriſtiana juſſu Ratbodi Trevirenſis Archiepiſcopi exaratus, atque in 90. ferme Capitula diviſus, teſte Trithemio collectio eſt Canonum. S. Re-

S. Remigius, Lugdunenſis Archiepiſcopus ordinatus anno 853. præfuit Concilio III. Valentino anno 855., & variis Epiſcoporum Conventibus, Tullenſi, Lingonenſi, obiit 28. Octobris anno 875. Nomine Eccleſiæ Lugdunenſis reſpondiſſe fertur tribus Epiſtolis, quas Hincmarus, Pardulus Laudunenſis, & Rabanus miſerant ad Amolonem, cui Remigius ſucceſſerat; aliudque opus ſcripſiſſe contrà Capitula Cariſiaca (*de Quierzi*) quibus confirmatur damnatio Gotheſcalci; verùm hos libros nec Eccleſiæ Lugd. nec B. Remigio tribuendos eſſe ſatis perſpicuè contendunt duo authores moderni, Honoratus ſcilicet a S. Maria Carmelita Diſcalceatus eruditiſſimus, & Joannes B. Ducheſne S. Jeſu in libro gallico, cui titulus le *Predeſtinatianiſme*.

S. Remigius Rhemenſis, in pago Laudunenſi quaſi miraculosè ex vetulis jam parentibus natus anno 471. 22. ætatis ſuæ anno, Rhemenſis Epiſcopus conſtitutus eſt; Clodovæum Francorum Regem ad Fidem converſum baptizavit ipſa nocte Natalis Domini, anno 496. Obiit anno ætatis 96. Epiſcopatus 74.

Richardus S. Victoris, natione Scotus,

tus, Monaſterii Victorini Pariſienſis Canonicus Regularis obiit anno 1173. vir, inquit Sixtus Senenſis, honeſtate converſationis, & eruditionis doctrina conſpicuus; ſcripſit præcipue de aſceticis.

Robertus de Sorbona à natali vico (*Sorbon*) dictus, S. Ludovici Galliæ regis Pœnitentiarius, aut ſaltem Sacellanus, Canonicus primùm Sveſſionenſis, deindè Pariſienſis florebat anno 1252. quo Collegii Sorbonici fundamenta jecit. Obiit circa annum 1273.

Rufinus, Aquilejenſis Presbyter, S. Hieronymi primùm amicus, deindè adverſarius, Origenis Apologiſta, varios Græcorum libros latinè tranſtulit, nempè Joſephi Antiquitates Judaicas, Bellum Judaicum, & duos libros contrà Appionem, Hiſtoriam Euſebii, Recognitiones S. Clementis &c. Scripſit etiam ipſe plura Opera.

Rupertus Abbas Tuitienſis in Diœceſi Colonienſi obiit 1135. Plurium Operum Author, in quibus ſunt Commentariorum de Sanctiſſima Trinitate, & operibus ejus libri 42. De Victoria Verbi Dei libri 13.: De Divinis Officiis libri 12. de quorum authoritate diu eſt dubitatum,

tum, præterea in multos S. Scripturæ libros Commentaria. Notatur, quod circa myſterium Euchariſtiæ non recte ſcripſerit, ſignificans panem aſſumi a Verbo Divino, quemadmodum aſſumpta eſt Humanitas.

S

Salvianus, Maſſilienſis Presbyter (non vero Epiſcopus, ut aliquando creditum eſt (claruit ab an. 440. uſque ad annum 495. ante quem non obiit. Eximia ſunt ejus Opera de Providentia Dei, & adverſus avaritiam.

Scotus (Joannes Duns Hibernus) ex Ordine S. Franciſci Doctor Pariſ. Subtilis dictus. Immaculatæ Conceptionis Beatiſſimæ Virginis defenſor inclytus: floruit maxime XIV. ſæculo. Obiit Coloniæ die 8. Novemb. anno 1308. natus annos 43. aut ſecundum alios 34. tantum: tam brevi ſpatio innumera fere ingenii ſui monumenta reliquit. Non eſt confundendus doctor Subtilis cum altero Joanne Scoto Erigena ſeu Hiberno, qui IX. ſæculo vixit, & cujus ſcripta craſſis, ac fœdis ſcatent erroribus.

Sedulius Presbyter in Italia Philoſophiam, & Poeſim didiciſſe legitur, in Achaja de Jeſu Ch. ſcripſiſſe. Extat *Paſcha-*

ſchale Carmen de Chriſti miraculis, & Paſchale opus ſoluta oratione circa anno Ch.430. Utriuſque operis meminit cum laude Gelaſius Papa in Can. Sancta Romana diſt.5. ſunt & alia ejuſdem *Carmina* tomo 8. Bibliothecæ PP. Pariſienſis 1624. Aliud opus *Collectionum* contendit Labbe ipſius fuiſſe, ſed Collectaneum ſeu expoſitionem in omnes Ep. Pauli eſſe alterius Sedulii Epiſcopi Scoti qui poſt an.700. vixit.

Severus Sulpitius Presbyter Aginnenſis SS. Phæbadio, Auguſtino, Hieronymo, Paulino familiaris, S. Martini diſcipulus, cujus vitam ſcripſit. Hiſtoriam Sacram compoſuit, eamque ab initio mundi ad annum 400. perduxit, quo maxime tempore floruit. Sub finem vitæ a Pelagianis deceptus eſt, ſed culpam agnoſcens, quam loquendo contraxerat, ſilentio expiavit.

Sidonius Apollinaris natus eſt Lugduni anno 435. Variis in ſeculo Præfecturæ, & Senatoriæ dignitatis perfunctus honoribus, anno 472. Epiſcopus Arvernorum (*Clermont in Auvergne*) conſecratus eſt. Obiit circa ann. 487. vir in divinis Scripturis doctus, & in diſciplinis ſæcularium litterarum ſuo tem-

tempore omnium opinione eruditiſſimus. Scripſit tam metro, quam ſoluta oratione multa præclara Opuſcula.

Simeon Metaphraſtes floruit ab anno 950. aut ulterius præſertim ſub Conſtantino Phorphyrogenito: fuit Imperatoribus a ſecretis, & intimis conſiliis, ac Summus Logotheta: Scripſit Vitas Sanctorum, ut Bellarminus quidem ſcribit, *Multis additis ex proprio ingenio, non ut res geſtæ fuerunt, ſed ut geri potuerunt: addit multa Colloquia, ſive dialogos Martyrum cum Perſecutoribus, aliquas etiam converſiones adſtantium Paganorum in tanto numero, ut incredibiles videantur; denique Miracula plurima, & maxima, in everſione Templorum, & Idolorum, & in occiſione perſecutorum, quorum nulla eſt mentio apud veteres Hiſtoricos*. Diſplicet hæc cenſura Bollando in Præf. generali ad Vitas SS. §.3. Aſſerit gratis dici Colloquia conficta, etſi forte explicatius propoſita; cum tot, tantæque Provinciæ tantillo tempore ad Chriſtum converſæ ſint, id factum non eſſe ſinè magnis Miraculis: Vid. loc. cit.

Stephanus Edvenſis, ſive Auguſtodunenſis Epiſcopus an. 1112.

Strabus Walafridus Abbatiæ Fuldenſis Monachus, & deinde Abbas Divitis, ſeu Majoris Augiæ ad Rhenum ex Rabani Mauri Operibus Librorum Sacrorum expoſitionem decerpſit, atque ex illis, aliiſque nonnullis circa annum 840. Gloſſam compoſuit, quæ *Ordinaria* dicitur, & *Magiſtralis*; quæ a poſterioribus deinde aucta, & ornata eſt, præcipue ab Anſelmo Laudunenſi, adiectis PP. Sententiis. Alteri quidem Strabo Fuldenſi Monacho hoc Opus adſcribunt Trithemius, Sixtus Senenſis, Poſſevinus, Bellarminus; Caniſius tamen, & Voſſius Fuldenſem Strabum eumdem faciunt cum hoc Strabo Augienſi Abbate. Scripſit etiam Librum de *Divinis Officiis*, ſive *Exordiis Rer. Eccleſiaſticarum*.

Socrates natus Cp. circà annum 380. Hiſtoriam Eccleſiæ ſcripſit, eamque à Conſtantini Imperatoris primordiis uſque ad annum 439. perduxit; accuratum eſſe hoc Opus animadvertit Valeſius. Novatianis paulò faventior fuit Socrates, ſed eorum dogmati non conſenſit.

Sophronius Epiſc. Hyeroſolymitanus an. 636.

Sozomenus, patria Palæſtinus, profeſſio-

feſſione Cauſidicus, Hiſtoriam Eccleſiaſticam elucubravit annos 115. complectentem ab anno 324. ad annum 440. quo eam dedicavit Theodoſio Juniori. Vincit Socratem coævum Hiſtoricum ſermonis elegantià, ſed à Socrate vincitur judicii maturitate.

Symmachus. Vide V. Aquila.

T

TErtullianus (Quintus Septimius Florens) Africanus Carthaginenſis natus ex ethnicis parentibus paulò poſt medium II. ſeculi, ad fidem converſus circà annum 185., Presbyter factus circà 192. Specioſis Montaniſtarum jejuniis, & vigiliis deceptus, illorum ſectam amplexus eſt. Obiit valdè ſenex circà annum 220. Multa ſcripſit Opera ſale, & acumine plena: Ejus Apologeticus adversùs Gentes, & Liber de *Præſcriptionibus hæreticorum* ſingularem laudem merentur.

Theodoretus, natione Syrus natus eſt circa annum 386., Cyri Epiſcopus creatus anno circiter 420. obiit anno 457. aut 458. ſeptuagenario major. Fuit condiſcipulus Joannis Antiocheni, & Neſtorii; S. Cyrilli Anathematiſmos tanquam hæreſes impugnavit. Concilio

lio Epheſino noluit vocatus intereſſe; ſed cum Joanne Patriarcha Antiocheno, aliiſque Orientalibus Epiſcopis in conſeſſum clandeſtinum abiit. In Calcedonenſi Concilio tandem anathema dixit clarè Neſtorio; nec alià conditione à Patribus Concilii potuit ſuſcipi: ejus tamen ſcripta adverſus Cyrillum damnata ſunt in Concilio V. Generali. Scripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam ab anno 322. ad annum 427. perductam, multoſque Commentarios in Sacram Scripturam.

Theodorus Cantuarienſis Epiſ. an. 697.

Theodorus Studites Abbas circa annum 810.

Theodotion, Vide V. Aquila.

Theodulfus, natione Italus, Abbas Floriacenſis (Gall: *Benoît ſur Loire, Dioceſe d'Orleans*) poſteà Epiſcopus Aurelianenſis antè annum 794. conſecratus. Carolo Magno ob virtutem, & eruditionem carus, & familiaris. Circa annum 810. accuſatus conjurationis cum Bernardo Italiæ Rege adversùs Ludovicum Pium Bernardi patruum, in Monaſterium Andegavenſe detruſus fuit, ſed paulò poſt comperta ejus innocentia Rex è carcere liberatum, Aureliam remiſit. Obiit circa annum 821.

Theo-

Theophilactus, Archiepiſcopus Acridæ in Bulgaria, in lectione Operum S. Chryſoſtomi verſatiſſimus, floruit circa annum 1071. Obiit versùs finem ſæculi XI. Multis Commentariis Scripturam Sacram explicavit, grandioribus S. Chryſoſtomi voluminibus velut in epitomen redactis. Non benè ſenſit de Proceſſione Spiritus Sancti à Filio.

Theophilus Alexandrinus an. 385.

S. Thomas Aquinas natus anno 1224. Anno 1241. Ordinis S. Dominici habitum induit. Anno 1255. Doctor Pariſienſis. Poſt recuſatum Archiepiſcopatum Neapolitanum à Clemente IV. oblatum, vocatus anno 1274. à Gregorio X. ad Concilium Lugdunenſe, in itinere obiit 7. Martii ætatis anno 50. Nota eſt omnibus S. Thomæ eruditio, ſubtilitas, fœcunditas ingenii cum ſanctitate, caſtitate, & modeſtia incomparabili.

Thomas Valdenſis, Anglus, Carmelita, obiit Rothomagi (*Rouen*) 3. Novembris anno 1430. Adverſus Huſſitas, Wiclefiſtas, & alios ſui temporis Hæreticos exactiſſimè diſſeruit Thomas Valdenſis Ordinis ſui, & Theologiæ eximium decus.

V

VEnantius (Honorius Clementianus Fortunatus) gente Italus, poſt ſibi ſanatos ope S. Martini oculos Turones, poſtea Pictavium petiit, & hujus urbis Epiſcopus conſecratus eſt. Ob raras ingenii dotes, & eximiam Rhetoricæ, ac Poetices ſcientiam celebris fuit. Sanatus fuit à S. Martino antè annum 560. In vivis adhuc erat anno 600. Ignoratur ejus Ordinationis, & mortis annus.

S. Vincentius Lirinenſis Monachus, & Presbyter, S. Lupi Trecenſis Epiſcopi, ut quidam autumant, frater, anno 434. ſcripſit Opuſculum egregium, cui titulus *Commonitorium adverſus Hæreſes*.

Victor Tununenſis, ſeu Tononenſis in Affrica Epiſcopus, Trium Capitulorum acerrimus propugnator, eaque de cauſa in Ægyptum deportatus jubente Juſtiniano, ac tandem Conſtantinopolim tranſlatus, & Monaſterio incluſus obiit circa an. 566. Ex Chronico, quod ab initio Mundi ad initia Juſtini Junioris exaraverat, teſte Iſidoro Hiſpalenſi cap. 25. de Script. Eccl. ſupereſt tantum poſtrema pars; quæ ab an. 444. in quo deſierat Proſper, ad an. 565. pertinet:

tinet: quodChronicon continuavit Joannes ex Biclarienſi Abbate Gerundenſis in Hiſpania Epiſcopus ad an. 590.

Uſuardus, natione Gallus, S. Germani Pariſienſis Monachus Benedictinus, floruit IX. ſæculo. Circa annum 870. ſcripſit Martyrologium, quo Romana Eccleſia, ac permultæ aliæ utuntur.

Y

S. YVo, patrià Bellovacenſis (*Beauvais en Picardie*) Epiſcopus Carnotenſis ordinatus anno 1093. obiit anno 1115. aut ſequenti, 23. Decembris. Præceptorem habuit Lanfrancum, de quo ſuprà. Plura egregiè conſcripſit, Sermones nimirum 22., Epiſtolas 287. Chronicon de Regibus Francorum, & Canonum Collectionem, vulgò *Decretum Yvonis* appellatam. Ejus feſtum celebrat Eccleſia Carnotenſis: Canonici verò Lateranenſes illud etiam celebrant ex licentià S. Pii V. Papæ.

Z

ZOnaras (Joannes) Græcus, floruit initio XII. ſæculi. Aula Imperiali abdicata, in qua honorificentiſſimè verſatus fuerat, inſignia munera obeundo, inter Monachos Baſilianos cooptatus eſt. Plures edidit Tractatus, &

præcipuè Annales Scripſit ab Orbe Condito ad an. 1118. Alexii Comneni fatalem. Commentarios etiam exaravit in Canones Apoſtolorum, & SS. Conciliorum, nec non in Epiſtolas Canonicas SS. PP. Dionyſii, & Petri Alexandrinorum, Gregorii Thaumaturgi, & Baſilii. Canonum porro, & reliquarum Epiſtolarum Canonicarum expoſitionem eamdem eſſe cum illa, quam Theodorus Balſamon affert, Viri eruditi jamdiu obſervarunt. Uter ab altero mutuatus ſit, uter altero prior fuerit non ſatis conſtat.

Collatas inter ſe Majorum ſententias lector conſulat eorum, qui diverſis licet temporibus, & locis, in unius tamen Eccleſiæ Catholicæ communione, ac Fide permanentes Magiſtri probabiles extiterunt; & quidquid non unus aut duo tantùm, ſed omnes pariter uno eodemque conſenſu apertè, frequenter, perſeveranter tenuiſſe, ſcripſiſſe, docuiſſe cognoverit; id ſibi quoque intelligat abſque ulla dubitatione credendum

Neceſſe eſt omnibus Catholicis, qui ſeſe Eccleſiæ legitimos filios probare ſtudent, ut Sanctorum Patrum Fidei inhæreant, adglutinentur, immoriantur: pro-

prophanas verò novitates deteſtentur, horreſcant, perſequantur. *Concilio enim Epheſino divinitùs placuit, nihil aliud poſteris credendum decernere, niſi quod ſacra ſibi conſentiens Sanctorum Patrum tenuiſſet antiquitas.* Vincentius Lirinenſis in Commonitorio.

INDEX
HÆRETICORUM,
Aliorumque ab Eccleſia damnatorum.

A

ABaelardus (Petrus) natus anno 1079. in Diœceſi Nannetenſi (*Nantes en Bretagne*) anno 1115. Pariſiis Theologiam docuit. Caſtitas ejus, & fides triſte naufragium paſſæ ſunt: caſtitas quidem, dùm Heloiſſam Virginem Fulberti Canonici Pariſienſis neptem, quam in diſcipulam acceperat, defloravit. Fides autém, dùm de Trinitate, & de Chriſto perversè ſenſit: Hæc de eo S. Bernardus *Ep.* 192. *ad Guidonem Cardinalem*. Cùm de Trinitate loquitur, ſapit Arium: cum de Gratia, Pelagium; cum de perſona Chriſti, ſapit Neſtorium. Ab eodem S. Bernardo convictus in Concilio Senonenſi anno 1140. damnatus eſt. Obiit 21. Aprilis an. 1142. ætatis 63. feliciter pœnitens, & Monachus Cluniacenſis.

Acaciani ab Acacio Eutychiano, qui Cp. Eccleſiæ præfectus eſt ab an. 471.

ad

ad annum 488. quo obiit. Damnatus eſt à S. Felice II. qui juxta alios III. dicitur.

Acæmetæ, Monachi Scythiæ, dicti Acæmetæ, id eſt Inſomnes, quia in plures turmas diviſi, alii aliis ſuccedentes, diu noctuque Dei laudes canebant. Ii Eutychianis favebant *ait Baronius*, & Concilio Calcedonenſi occultè opponebantur: dicebant quippè inſufficientem fuiſſe illius Concilii definitionem, & ei addi oportere hanc propoſitionem: *Unus de Trinitate crucifixus eſt carne*. Subdolum erat Monachorum conſilium; hac enim propoſitione intelligebant Divinitatem paſſam in carne. Iis obſtitit S. Hormiſdas Papa an. 519., vetuitque ne quid adderetur Concilio Calcedonenſi. *Scythiæ Monachos defendit Nat. Alex.*

Acephali, id eſt ſine Capite, circa finem 5. ſæculi Calcedonenſe Concilium impugnabant, & duas in Chriſto naturas eſſe cum Eutychete, & Dioſcoro negabant. Dicti ſunt Acephali, quia, ut ajunt aliqui, cum eſſent numero multi, nec conſtaret quis factionis caput eſſet, ſine capite fuere vocati: aut quia, ut alii volunt, receſſerant à ſuo Patriarcha Alexandrino ſtante pro Concilio Calcedonenſi. Acephalos prote-

 gebat

gebat Anaſtaſius Imperator, à cujus communione receſſit S. Symmachus Papa circa annum 504.

Adamitæ, nefandi hæretici 2. ſæculo, qui Adamum innocentem imitati, nudi ambulabant, ſicque in ſuis Eccleſiis, ſive ſpeluncis, ſacra peragebant; ſuam Eccleſiam Paradiſum, & ſeipſos Adam, & Evam eſſe ſomniantes, nuptias, & matrimonium exhorrebant. Hanc ſectam renovarunt alii impuri homines ſæculo 15. authore Picardo natione Belga.

Adiaphoriſtæ, id eſt Indifferentes; ſunt Hæretici è Lutheranorum *& cæt.* grege, qui Eccleſiæ cæremonias, Conciliorum conſtitutiones, imò, & Sacramenta ad ſalutem indifferentia dicebant, ita ut illis uti, vel non uti poſſent ſine peccato Fideles ſinguli pro bono pacis. Damnantur à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 7. *Can.* 4. *de Sacramentis in genere*.

Adrumetini; fuerunt Monachi degentes Adrumeti in Africa, qui lecta S. Auguſtini Epiſtola ad Sixtum falſo crediderunt Gratiam ita à S. Auguſtino prædicari, ut tolleret libertatem, & correctionis neceſſitatem: quod in Monaſte-

naſterio peperit diſſidium. S. Auguſtinus duobus libris, uno de Gratia, & libero Arbitrio, altero de Correptione, & Gratia, utrumque dogma neceſſitatis gratiæ, & libertatis ita explicuit, ut finitus ſit error Adrumetinorum, qui nec contumaces in errore, adeoque nec Hæretici dicendi ſunt.

Aeriani Hæretici 4.° ſæculo ſic dicti ab Aerio, qui cum eſſet Presbyter, inquit S. Auguſtinus *Lib.de Hæreſ. cap.*53. doluiſſe fertur, quod Epiſcopus non eſſet ordinatus: Arianam hæreſim amplexus eſt, cui de ſuo plura addidit dogmata erronea, quæ avide ſectati ſunt recentiores hæretici; imprimis æqualitatem Presbyterorum cum Epiſcopis, & inutilitatem precum, ac ſacrificiorum pro defunctis.

Agnoetæ, ſic dicti ab ignorantia quam in Chriſto fuiſſe putabant, Eutychianæ hæreſi addicti unam in Chriſto tantum naturam agnoſcebant ex duabus compoſitam; ex quo errore alium inferebant, ſcilicet Chriſtum abſolute ignorare, etiam ut Deum, judicii diem. Dicti ſunt etiam Themiſtiani à Themiſtio Alexandrino Diacono, qui hunc errorem propugnavit circa annum 520.

Agri-

Agrippiniani dicti ab Agrippino Carthaginenſi Epiſcopo, qui circa an. 220. cenſebat ab hæreticis validum non poſſe conferri baptiſma. Vide V. Rebaptizantes.

Albigenſes iidem ſunt qui Henriciani, & Petrobuſiani, de quibus infra; renovarunt errores Manichæorum, & dicti ſunt Albigenſes ab urbe Albigenſi in qua ut, & in aliis Occitaniæ locis domicilium fixerant. Damnati ſunt in Concilio Lateranenſi Tertio,& Quarto.

Anabaptiſtæ, ſic dicti quod parvulis rationis uſu carentibus baptiſmum denegarent tanquam iis inutilem, & adultos in infantia baptizatos rebaptizarent. Authorem habent Nicolaum Storkium, qui à Luthero,cui primum adhæſerat deficiens, in innumeros alios errores prolapſus eſt. Anabaptiſtæ in duodecim ad minus ſectas diviſi ſunt, quæ vel ab authoribus ſuis vel à locis in qu.bus vivebant, vel à vitæ inſtituto varia traxere nomina. Orti ſunt XVI. ſæculo, & etiamnum aliqui reperiuntur in Anglia, & alibi

Anomæi,ſive Anomi vel Anomiani à voce Græca *anomojos*, id eſt, *diſſimilis*, Filium Patri diſſimilem aſſerebant.

Duos habuere duces, Ætium, & Eunomium. Hic natione Cappadox, & Arii diſcipulus; ille Syrus, & Diaconus Eccleſiæ Antiochenſis circa medium IV. ſæculi eo dementiæ venerunt, ut ſpretis aliis legis divinæ mandatis aſſererent ſufficere ſolam cognitionem Dei, quem à ſe comprehendi impie, & ſuperbe blaſphemabant.

Antinomi ſunt Lutherani quidam; qui docebant Legem Dei prorſus inutilem eſſe viris Evangelicis; unde ab Hoſio Cardinali dicti ſunt Antinomi, id eſt Contrarii Legi Divinæ.

Antidicomarianitæ, ſeu Beatæ Mariæ Virginis adverſarii dicuntur tum ii, qui Neſtorianam hæreſim renovantes Beatam Mariam negant Dei-param, aut cum Helvidio, & Joviniano perpetuam ejus virginitatem rejiciunt. Etiam tales monſtrorum feras ſecta Lutherana produxit.

Antropomorphitæ aſſeruerunt Deum præditum eſſe forma corporea, & humana, noſtriſque ſimilia habere membra. Aliquando appellantur Audæani, ſive Audiani ab Audæo Hæreſiarcha, quem damnavit Concilium Antiochenum anno 341.

Apel-

Apellitæ vel Apelliano dicti ab Apelle hæretico Marcionis diſcipulo, qui impiis ſui magiſtri dogmatibus addebat Chriſtum carnem ſuam non de matre, ſed ex elementis accepiſſe, eamque reſurgendo mundo reddidiſſe, & ita ſine carne in cœlum aſcendiſſe. Sic errorem Apellitarum exponunt S. Epiphanius *hæreſ.* 44., & S. Auguſtinus *lib. de hæreſ. c.* 23. Vixit Apelles II. ſæculo.

Apollinariſtæ dicti ab Apollinari Laodicæno Epiſcopo, qui initio docuit Chriſtum corpus ſumpſiſſe ex Maria; ſed ſine anima; deinde quaſi ſe emendans dixit (non ſine novo errore) ſumpſiſſe quidem animam, ſed quæ mente careret, Verbumque Divinum ei fuiſſe loco mentis ſeu intellectus. Damnata fuit illa hæreſis in variis Conciliis Alexandrino anno 362. ſub S. Athanaſio; Romano anno 373. præſide S. Damaſo Papa; & tandem in Concilio II. Generali anno 381.

Aquarii ab aqua, qua ſola utebantur ſine vino in conſecratione Calicis. Hos refellit Sanctus Cyprianus *Epiſt.* 63. *ad Cæcilium*.

Arabici, teſte S. Auguſtino, animas cum corporibus mori dicebant: Graſſaban-

bantur in Arabia, ſed brevi correcti fuerunt ab Origene.

Archontici orti ſunt in Palæſtina circa medium II. ſæculi, docebantque hanc univerſam mundi molem non à Deo, ſed ab Archangelis ſeu Angelorum principibus conditam eſſe; hujus hæreſis primus author fuiſſe creditur Simon Magus.

Ariani ducem agnoſcunt Arium Alexandriæ Presbyterum, qui IV. ſæculo ineunte aſſeruit Verbum non eſſe conſubſtantiale Patri, ac proinde Chriſtum eſſe purum hominem, & omni ſenſu minorem Patre. Hæc hæreſis damnata eſt primum ab Alexandro Patriarcha Alexandrino anno 315., & poſtea à Concilio Nicæno I. Œcumenico. Norunt omnes Arium, dum à ſuis ſectatoribus quaſi triumphans Conſtantinopolim duceretur, miſera morte periiſſe, animam nefanda hæreſi infectam exhalando cum viſceribus anno 336. ſub Sancto Marco Papa.

Arminiani V. Gomariſtæ.

B

BArdeſenitæ, ſic dicti a Bardeſene Edeſſeno, vivente circa medium II. ſæculi, qui ait Sanctus Auguſtinus *Lib.*

Lib. de hæreſ. c.33. in doctrina Chriſti prius extitiſſe perhibetur inſignis, quamvis poſtea per omnia in Valentini lapſus hæreſim, addens de ſuo, ut fato adſcriberet actiones, & converſationes hominum. Bardeſenes ergo hominem tenebat non libere, ſed neceſſario operari.

Baſilidiani, dicti a Baſilide Antiocheno, de quo Sanctus Ignatius, qui obiit circa annnm 107. ſic loquitur Ep. ad Trallenſes: *Fugite Baſilidem, & totam collectionem malignitatis ejus*. Fuit Menandri diſcipulus, & Saturnini ſocius, de quibus ſuo loco. Inter alias ineptas impietates, aſſerebat Baſilides Chriſtum non fuiſſe vere crucifixum, ſed Simonem Cyrenæum cruci ferendæ angariatum vere ejus loco paſſum, & mortuum fuiſſe.

Beguardi, & Beguinæ erant nonnulli utriuſque ſexus hæretici damnati in pluribus Conciliis, ſed præcipue in Vienneſi Generali anno 1311. Docebant inter alia 1.° hominem in hac præſenti vita talem perfectionis gradum aſſequi poſſe, ut reddatur impeccabilis, nec amplius valeat in gratia proficere, nec teneatur orare, jejunare, &c. 2.° hominem in hac vita finalem beatitudinem

nem ita perfecte aſſequi poſſe, ut habent Sancti in cœlo, nec indigere Sanctos lumine gloriæ ad videndum Deum. Iiſdem erroribus imbuti erant Fratricelli, ſic dicti a duobus apoſtatis ex Ordine Fratrum Minorum.

Berengarius, patria Turonenſis, Archidiaconus Andegavenſis, impie docuit anno 1035. Corpus Chriſti non eſſe realiter præſens in Euchariſtia. Decem Concilia adverſus illum Hæreſiarcham ad vomitum ſæpius revertentem poſt ejuratam hæreſim congregata ſunt ab anno 1050. ad 1079., quatuor Romæ ſub Sancto Leone IX. anno 1050. ſub Nicolao II. an. 1059. ſub Sancto Gregorio VII. anno 1078. & 1079. Alia celebrata ſunt Vercellis ſub Leone IX. anno 1050. aut 1053. Pariſiis an. 1050. Florentiæ anno 1055. Turonis eodem anno 1055. Rotomagi anno 1063. Pictavii anno 1075. &c. tandem Catholicus, & pœnitens obiiſſe creditur Berengarius anno 1088.

C

CAjaniſtæ, ſive Cajani, vel Caini, ſic deſcribuntur a S. Epiph. *hær.* 38. Cum tenebrarum ſint amatores, & Malefactorum imitatores, ipſum Abel odio ha-

habent, Cain vero diligunt, & Judæ laudem tribuunt &c. Idcirco autem laudabant Judam, quia cum præſciret, quantum profutura eſſet mors Chriſti omnibus hominibus, ipſum Judæis tradiderat. Vigere cœperunt circa medium II. ſæculi.

Calviniſtæ a Joanne Calvino Noviodunenſi (*Noyon*,) qui circa annum 1550. variis hæreſibus Galliam, & Sabaudiam infecit. Nihil fere in ſancta Religione reliquit incorruptum; docuit inter alia Chriſti Corpus non eſſe in Euchariſtia realiter præſens, & ſubſtantialiter; Mandata Dei eſſe hominibus impoſſibilia &c.

Carpocratiani a Carpocrate impiiſſimo, & impuriſſimo hæretico, qui negabat Reſurrectionem, omne crimen putabat imperatum, multa alia dictis, & factis tradebat impura, & ſacrilega, quæ ignorare melius eſt, quam refellere.

Cathari, id eſt puri, & mundi, iiſdem fere temporibus orti, & erroribus infecti ac Novatiani, quorum erroribus addebant ſe ſine peccato eſſe, unde omittebant hanc orationis dominicæ petitionem, *dimitte nobis debita noſtra*. Docebant etiam parvulos baptiſmo non

non indigere, quia ſine peccato quoque unt.

Cataphrygæ, V. Montaniſtæ.

Cathariſtæ, id eſt mundatores, ſive purificatores, ſic dicti ob immundas, dictuque horrendas purificationes, quas exercebant in ſuis conventibus, & ſacrificiis. Illi erant de ſecta Manichæorum, orti circa annum 279.

Cerdoniani ſecuti ſunt Cerdonem magum, & hæreticum duos admittentem Deos, unum bonum, alterum malum. Vetus Teſtamentum rejiciebat; mortuorum reſurrectionem negabat; docebatque Chriſtum Dominum, neque ex Maria Virgine natum, neque veram aſſumpſiſſe carnem, nec vere mortuum, aut paſſum, ſed ſimulate tantum. Cerdo poſt abjuratos ſæpius errores a Sancto Hygino Papa ad pœnitentiam admiſſus eſt, ſed relapſus ab eodem extra Eccleſiam pulſus; tandem facti pœnitens a Sancto Pio I. Hygini ſucceſſore reconciliatus obiit, dum quos ſeduxerat, ad ſaniorem mentem reducere conaretur.

Cerinthiani dicti a Cerintho hæretico Simonis Magi diſcipulo, qui teſte Sancto Auguſtino *Lib. de hæreſ. cap.8.* Chri-

Chriſtum purum hominem fuiſſe, eumque nondum reſurrexiſſe, ſed aliquando reſurrecturum aſſerebat. Fuit etiam unus ac præcipuus ex iis, qui dicebant *Act. cap.* 15. circumciſionem eſſe neceſſariam.

Cœleſtiani dicti a Cœleſtio Monacho Pelagii diſcipulo, Gratiæ interioris neceſſitatem ad omnes, & ſingulos pietatis Chriſtianæ actus negabant. Vide V. Pelagiani.

Collyridiani ſanctiſſimam Virginem Mariam ut Deam colebant, Collyridemque (unde Collyridiani) ſive placentam illi per miniſterium mulierum ſacrificantes offerebant. Vivebant illi Quarto deſinente Sæculo.

D

DOnatiſtæ a Donato Epiſcopo loci, cui nomen a *Caſis nigris* in Numidia. Schiſmatici fuerunt, & hæretici circa annum 312. Dicebant ſolos bonos, non vero peccatores eſſe membra Eccleſiæ, & Sacramenta non modo ab hæreticis, ſed etiam a malis miniſtris collata eſſe iteranda: unde rebaptizabant catholicos ad ſuam ſectam transfugientes, addebantque totam Eccleſiam periiſſe ob crimina Cœciliani Epiſcopi Car-

Carthaginenſis, quem dicebant illegitime ordinatum ab Epiſcopis Librorum ſacrorum in perſecutione traditoribus. Hunc etiam Cœcilianum accuſabant avaritiæ ob negatam SS. Confeſſoribus in carcere detentis pecuniam, dum eſſet Archidiaconus Eccleſiæ Carthaginenſis, & ideo bonorum Eccleſiaſticorum œconomus. Damnati ſunt in Synodo Romana, 2. Octobr. anno 313. ſub S. Melchiade Papa, & Cœcilianus innocens declaratus. Iterum damnati ſunt in Concilio Arelatenſi anno 314. menſe Auguſto ſub S. Sylveſtro Papa.

E

Ebionitæ ab Ebione ſceleſtiſſimo hæreſiarcha primi ſæculi, qui inter alios impuriſſimos errores, docebat Chriſtum eſſe purum hominem, natum non ex Virgine, ſed ex viro, & fœmina. Ad Ebionis impia dogmata refellenda S. Joannes dicitur à S. Hieronymo Evangelium ſuum ſcripſiſſe. Alii narrant S. Joannem id ſcripſiſſe occaſione Cerinthi. Quidquid ſit, eoſdem fere errores tradebant Cerinthus, & Ebion.

Elipandus. V. Felix.

Encratitæ. V. Tatiani.

Enthuſiaſtæ erant Phanatici, qui ob exta-

extaſes, & raptus ſibi, ut ajebant, familiares, Enthuſiaſtæ, ſeu numine afflati dicti ſunt. Vocati ſunt etiam Euchitæ, id eſt orantes, quia ſolam orationem ſibi ſufficere credentes, bona alia opera, & Sacramenta tanquam inutilia negligebant.

Dicti ſunt quoque Meſſaliani. Ortum duxerunt à quibuſdam Monachis in Meſopotamia paulo poſt medium IV. ſæculi. In variis Conciliis, & tandem in Epheſino generali III. damnati fuere anno 431.

Evangelici ſunt hæretici, qui Lutheranam doctrinam ſub nomine novi Evangelii vel ex toto, vel ex parte ſectati ſunt, & in tres claſſes, Anabaptiſtarum, Confeſſioniſtarum, & Sacramentariorum poſtea diviſi ſunt.

Eunomiani erant Ariani, qui adhærebant Eunomio (de quo ſupra V. Anomæi) à voce Græca *Anomoios*, id eſt diſſimilis, quia Filium Patri æterno diſſimilem blaſphemabant. Damnati ſunt in Concilio Conſtantinopolitano I. Gen. II. anno 381.

Eutychiani ab Eutyche Cœnobii Cp. Archimandrita ſeu Præpoſito, aſſerebant unicam eſſe in Chriſto naturam. Et

Et ex duabus in ipſo unam coaluiſſe: Damnati ſunt à Concilio Chalcedonenſi generali IV. anno 451.

F

FElix Epiſcopus Urgellitanus, cum Elipando Archiepiſcopo Toletano propugnavit Chriſtum ut homo eſt, eſſe filium adoptivum. Hic error, qui Neſtorianiſmum renovabat damnatus eſt anno 792. in Synodo Ratisbonenſi. Romæ errores abjuravit coram Adriano I. ſed relapſus, in Concilio Francofordienſi anno 794. iterum damnatus eſt. Depoſitus ab Epiſcopatu, & convictus ab Alcuino, errorem iterum, ſed ficte ejuravit Lugdunum relegatus, 15. adhuc annos vixit, ſecreto errorem, quem videbatur depoſuiſſe, diſſeminans.

Flagellantes nomen acceperunt à flagellis nodoſis, quibus ſe ipſos lacerabant. Dicebant ab adventu ſuæ ſectæ Chriſti Evangelium ceſſaſſe, & Baptiſmum aquæ in Baptiſmum ſanguinis eſſe mutatum. Vagari cœperant per Galliam, & Germaniam circà annum 1270.

Fratricelli, vide V. Beguardi, & Beguinæ.

G

GNoſtici, id eſt ſcientes: de iis S.Auguſtinus *Lib. de hæreſ.cap.* 5. Gnoſtici, *inquit*, propter excellentiam ſcientiæ ſic ſe appellatos eſſe, vel appellari debuiſſe gloriantur, cum ſint ſuperioribus omnibus vaniores, atque turpiores, & cum ab aliis, atque aliis per diverſas terrarum partes aliter, atque aliter nuncupentur, nonnulli eos etiam Borboritas vocant, quaſi cœnoſos, propter nimiam turpitudinem, quam in ſuis myſteriis exercere dicuntur. Vixerunt primo ſæculo, & deinceps multi alii hæretici Gnoſticorum nomen ambierunt.

Gomariſtæ à FranciſcoGomaro Theologiæ Profeſſore barbaræ Calvini circa prædeſtinationem ſententiæ addictiſſimo. Is Generalibus Hollandiæ Ordinibus denuntiavit tanquam hæreticum Jacobum Arminium collegam ſuum in Academia Leydenſi. Suos Gomarus, ſuos & Arminius habuit protectores. Mortuo Arminio anno 1609. libellum ſupplicem (*une Remontrance*) Ordinibus exibuere Arminiani, dicti idcirco *Remonſtrantes*. Hunc libellum impugnarunt Gomariſtæ,ea de cauſa vocati *Contra-*

tra-

tra-remonſtrantes. Ut lis mota componeretur, Calviniſtæ morem Eccleſiæ Romanæ, quem toties ſpreverant, imitati, Synodum Dordracenam anno 1618. celebraverunt, in qua victi fuere Remonſtrantes. Nihilominus multi Calviniſtæ poſtea, rejecta ſynodo, Gomariſtas deſeruerunt, adeo ut jam duriora ſyſtemata Calvini à diſcipulis ubique pœne, ſi Scholam Genevenſem exceperis, deſerantur.

Gotheſcalchus, vide Prædeſtinatiani.

Græci Schiſmatici ii ſunt, qui jam dudum ab Eccleſia Romana deplorando Schiſmate defecerunt. Tentata fuit ſæpius eorum unio Romanorum Pontificum zelo, & Benevolentia in univerſam Græcorum Nationem magnis in Eccleſias meritis illuſtrem, & aliquando obtenta, ut in Concilio Florentino Generali, ſed brevi poſtea iterum ſciſſa. Schiſmati hæreſes nonnullas addiderunt, negando Spiritum Sanctum procedere a Filio, & Romanum Pontificem eſſe totius Eccleſiæ Catholicæ Caput. Incœpit ſchiſma Græcorum anno circiter 860. ſub Photio pſeudo Patriacha Conſtantinopolitano. *Nulla publica Fidei Confeſſione impugnata fuere,* (a Græcis)

quæ in Synodo Florentina ſtatuta, & definita fuerant: Error eſt igitur aliquorum perſonalis, non Eccleſiæ totius Græcæ, inquit Tournely de Trinitate quæſt. VI. art 3. Quare Romani Pontifices nullo Decreto publice a ſua Communione nominatim ſepararunt Græcam Eccleſiam; quod maxime tenere debent Latini cum Græcis in Oriente verſantes, ne noxiis diſcordiis unionem reddant difficiliorem.

H

HEnriciani orti ſunt a quodam Henrico Toloſano, Monacho Apoſtata, qui initio duodecimi ſæculi docuit Miſſæ Sacrificium nihil eſſe, preces pro defunctis nihil prodeſſe, Baptiſma ſine fide parvulis eſſe inutile.

Huſſitæ vocati a Joanne Hus Bohemo, qui adjuncto ſibi Hieronymo Pragenſi Valdenſium, & Viclefiſtarum errores renovavit, initio ſæculi XV. Magiſtri ſui Joannis Hus erroribus alios addiderunt Huſſitæ. V. G. Communionem ſub ſpecie etiam vini neceſſariam eſſe laicis omnibus propugnabant. Damnatus fuit uterque ille Doctor hæreticus a Concilio Conſtantienſi, & brachio ſæculari traditus vivus uterque combuſtus eſt.

Jaco-

I

JAcobitæ, ſic dicti a Jacobo natione Syro, viro obſcuro prorſus, & ob ſummam tenuitatem *Zanzalo* vocato. Is circa annum 535. hæreſeos Eutychetis propagator fuit, & author ſectæ Armeniorum, quæ fuit hæreſeon omnium velut ſentina: Armenii enim male de Trinitate, & Chriſto ſentiebant, & idem quod Ariani, & Apollinariſtæ.

Janſeniani a Janſenio Epiſcopo Yprenſi, cujus librum cui titulus, *Auguſtinus*, catholicum eſſe exiſtimant, utpote continentem ipſam S. Auguſtini doctrinam circa Gratiam,& liberum Arbitrium, in eoque ajunt non reperiri errores quinque famoſarum propoſitionum. Aliter judicavit Innocentius X., & poſt eum Alexander VII. Utriuſque Pontificis Conſtitutiones approbavit Clem.XI.cum Eccleſia univerſa. Janſeniani dicunt Janſeniſmum merum eſſe phantaſma. Hæc propoſitio damnata eſt a Clero Gallicano in Comitiis anni 1700.Janſeniſmi author in Gallia fuit Abbas Sancyranus: promotores varii ſuo quique tempore, inter quos præcipuus fuit Quenellius, apud Batavos defunctus anno 1729.

Iconoclaſtæ, ſive Iconomachi, id eſt

ſacrarum Imaginum fractores, & hoſtes infenſi, Eccleſiam vexaverunt octavo ineunte ſæculo. Damnati ſunt a Concilio II. Niceno, generali VII. anno 787. Horum errores renovaverunt Valdenſes, Wicleſiſtæ, Huſſitæ, Calviniſtæ, &c.

Illuminati. vide V. Quietiſtæ.

Joviniani a Joviniano Religioſo Mediolanenſi apoſtata, nuptias cœlibatui æquabant; Chriſtum ex Virgine natum negabant; jejunium, aliaſque corporis macerationes nihil prodeſſe; ſanctos omnes in cœlo æquali gloria donatos affirmabant.

Judæi a SS. Auguſtino, & Thoma reponuntur inter Hæreticos, quia Vetus Teſtamentum admittentes Chriſtianæ Fidei in figura ſuſceptæ omnino renituntur. In hoc præſertim errant, quod Chriſtum Filium Dei, verumque Meſſiam eſſe negent.

L

Libertini, ſic dicti ob effrænem, quam prædicabant, & ſequebantur, tum credendi, tum vivendi libertatem. Vocati ſunt etiam Quintiniſtæ a Joanne Quintino, qui erat natione Picardus, & profeſſione Sartor. Illi Scripturas ride-

debant; Myſteria fere omnia rejiciebant; omnia omnibus licita eſſe volebant; omnia a Deo fieri dicebant; ipſa etiam peccata, aut potius peccatum nihil eſſe, niſi inanem quandam opinionem. Graſſari cœperunt in Hollandia, & Brabantia XVI. ineunte ſæculo. Nefandæ hujus libertatis amatores ſunt multi noſtris temporibus omnis Religionis, aut potius nullius ſectatores.

Luciferiani a Lucifero Calaritano (*Cagliari*) in Sardinia Epiſcopo auſterioris ſpiritus viro, qui indigne ferens Epiſcopos Arimini lapſos, & poſtea pœnitentes ſedibus ſuis reſtitui, ſchiſma fecit anno 362. Satis probabile eſt Luciferianos ſchiſmati ſuo nullam hæreſim addidiſſe.

Lutherani a Martino Luthero Saxone, Monacho Ordinis Eremitarum S. Auguſtini. Is anno 1517. apoſtata factus, ex apoſtata hæreticus, & hæreſiarcha Eccleſiam devaſtavit, & Imperium Germanicum. Suos diſcipulos dici voluit *Evangelicos*, id eſt Evangelii, ut ajebat, per Catholicos corrupti, & a ſe reſtituti ſectatores. Hi in plures ſectas diviſi ſunt poſtea; ex ea enim impia radice pullularunt rami non

minus impii, Anabaptiſtæ, Sacramentarii, & Confeſſioniſtæ, qui Confeſſioni Auguſtanæ (*Ausbourg*) adhærere ſe proteſtantur, & quia error diu conſtans eſſe nequit, varii acceptis a Luthero dogmatibus ſua adjecere commenta, unde apud Lutheranos dici poſſunt tot eſſe ſenſus, quot capita.

M

MAcedoniani a Macedonio, Patriarcha Conſtantinopolitano, qui primo Arianus, poſtea Semi-Arianus, tandem clare, & aperte in Spiritum Sanctum blaſphemavit, dicens eum eſſe meram creaturam. Damnati ſunt a Concilio Conſtantinopolitano I. Gen. II. anno 381.

Manichæi a Mane Perſa, III. ſæculo Eccleſiam infeſtarunt, Duos Deos, unum bonum, & boni authorem, alterum malum, & mali cauſam agnoſcebant; ex quo inferebant, 1.o Creaturas eſſe malas, & immundas; 2.o illicitas eſſe nuptias; 3.o Veterem Legem, & Vetus Teſtamentum rejiciebant, admittebant Metempſycoſim, ſeu tranſitum animarum de corpore in aliud corpus. Chriſtum aſſerebant nec verum hominem fuiſſe, ſed phantaſticum, nec de Virgine natum. Mar-

Marcionitæ, quibus nomen dedit Marcion vir corruptæ virginis reus, & idcirco a patre ſuo Epiſcopo de Eccleſia ejectus, Cerdonianos errores ſectatus eſt, alioſque multos de ſuo adjecit. Tres Deos admittebat, unum inviſibilem, viſibilem alterum mundi creatorem, & tertium, Diabolum mali authorem. Novus ille hæreſiarcha errores ſuos diſſeminavit circa annum 142.

Maſſaliani. vide V. Enthuſiaſtæ.

Maſſilienſes ab urbe Maſſilia (*Marſeille*) vocati, erant quidam Presbyteri in ea commorantes, partim idem cum Pelagianis, partim ab iis diverſa ſentientes. Dicti ſunt etiam Semipelagiani: in eo præſertim errabant, quod gratiæ interioris prævenientis neceſſitatem ad initium fidei, ſeu ſalutis negarent. Eos refellit S. Auguſtinus circa annum 430. *Libris de Præd. SS., & de Dono Perſeverantiæ*.

Melchiſedechiani dicebant Melchiſedechum non fuiſſe hominem purum, ſed Dei virtutem aliquam Chriſto majorem. S. Epiphanius hæreſi 55. putat illos a Theodoto quodam, qui vivebat circa annum 196. prodiiſſe.

Meletiani ſchiſmatici, a Meletio Ly-

copolis in Ægypto Epiſcopo, qui convictus ſacrificii idolis oblati in perſecutione Maximi, depoſitus fuit a S. Petro Alexandrino Patriarcha. A Judicis ſui communione Meletius ſe ſubduxit, & ſchiſmatico Arius hæreſiarcha ſe adjunxit. Damnati ſunt Meletiani in Concilio Nicæno generali I. anno 325.

Menandriani a Menandro Simonis Magi diſcipulo impudentiſſimæ ſuperbiæ viro, qui ſe mundi ſalvatorem jactabat, eoſque ſolos ſalvari poſſe, qui in ſuo eſſent nomine baptizati. Confutatus eſt a S. Ignatio Martyre, qui obiit circa annum 107.

Millenarii ex male intellecto quodam Apocalypſis loco cap. 20. inferebant poſt reſurrectionem generalem Chriſtum per mille annos regnaturum, ſanctoſque cum Chriſto corporaliter victuros. Ita Papias Hierapol. circa annum 130., & alii. Turpes quidam hæretici (ex quorum numero non fuerunt Papias, & hi de quibus modo) dicebant Sanctos toto illo mille annorum ſpatio omnibus voluptatibus carnis fruituros.

Monophyſitæ iidem ſunt, qui Eutychiani, ſic dicti quod unam in Chriſto natu-

naturam tantum admitterent: μονος unus, & φυσις natura. Vide Eutychiani.

Monothelitæ unicam in Chriſto voluntatem agnoſcebant. Præcipuos duces habuerunt Sergium Conſtantinopolitanum, Cyrum Alexandrinum, Macarium Antiochenum Patriarchas, Pyrrum, & Paulum Sergii ſucceſſores, & Theodorum Pharanitanum. Damnati ſunt a Concilio VI. generali anno 680.

Montaniſtæ à Montano, qui circa annum 180. cum duabus ſociis Priſcilla, & Maximilla, quas a viris ſuis abduxerat, diſſeminavit errores multos: imprimis ſibi, non Apoſtolis, conceſſam plenitudinem Spiritus Sancti; non eſſe baptizandum in nomine SS. Trinitatis; fœminas ſacris initiari poſſe Ordinibus, &c. In Montaniſtarum errores incidit aliquando Tertullianus, quos antea confutaverat. Montaniſtæ dicti ſunt Cataphryges, quod hæreſis illius authores ex Phrygia orti eſſent, ejuſque ſectatores ibi maxime verſarentur.

N

NAzaræi ii forte ſunt, de quibus *Act.* 15. *v.* 1. quidam deſcendentes de Judæa docebant fratres, quia niſi circumcidamini ſecundum morem Moyſi,

non poteſtis ſalvari. Summa erroris eorum erat Veterem Legem unà cum nova ſervandam eſſe.

Neſtoriani a Neſtorio Patriarcha Conſtantinopolitano, qui duas in Chriſto perſonas admiſit, & B. V. Mariam negavit eſſe Dei Matrem. Damnatus fuit a Concilio Epheſino Generali III. anno 431., & obiit in exilio.

Nicolaitæ nomen habent a Nicolao, uno de ſeptem primis Eccleſiæ Diaconis, quem tamen talis ſectæ impuriſſimę falſo authorem fingunt. Eo zelotypiæ erga conjugem ſuam accuſato, eamque velut purgandi ſe cauſa deſerere volente, dixerunt qui ejus ſe diſcipulos jactitabant licitum eſſe, ut quiſque ea uteretur, qua vellet fœmina. De hæreticis illis in Apocalypſi c. 2. dicitur *ſed hoc habes, quod odiſti facta Nicolaitarum quæ, & ego odi*. Hos etiam increpat S. Petrus in ſecundæ Epiſtolæ ſuæ cap. 2. v. 15. ſub nomine ſectatorum Balaam.

Noetiani a Noeto Epheſi oriundo, viro ad inſaniam uſque deliro, qui ſe Moyſem, & fratrem ſuum, Aaronem eſſe dixit aut Eliam: novas de Deo, & Chriſto opiniones in vulgus projecit, & Sabellio diſcipulo ſuo communicavit. Vide V. Sabelliani.

No-

Novatiani a Novatiano Eccleſiæ Romanæ Presbytero, authore primi in Eccleſia Catholica Schiſmatis, & primo Antipapa. Schiſmati hæreſim addidit, negando Eccleſiam habere poteſtatem remittendi omnia peccata. Se Catharos, id eſt puros idcirco nominabant. Damnati ſunt a S. Cornelio Papa circa medium ſæculi III.

O

OPhitæ, id eſt Serpentini II. ſæculo, quia ſerpentem illum, qui primos decepit parentes Chriſtum eſſe dicebant, & de cœlo deſcendiſſe, ſcientiamque boni attuliſſe.

Origeniſtæ ab Origene, de quo inter Patres ſuo loco egimus; dicebant animas hominum ante ſuam cum corporibus unionem ſubſiſtere, & corporibus tanquam carcere concludi in pœnam præcedentium peccatorum, non ſemper duratura reproborum ſupplicia, &c. Nonnulli dubitant utrum horum omnium errorum parens, & author fuerit Origenes; ſuſpicantur illi a diſcipulis Origenis tanti Magiſtri ſcriptis ſparſim additos fuiſſe. Quidquid ſit, hoc certum Opera Origenis proſcripta ab

ab Anaſtaſio I. Papa circa annum 400.; & a 5.º Concilio Generali anno 553.

P

Paſchaſitæ celebrant Paſcha decima quarta luna menſis Martii quacumque die occurrente. Dicuntur etiam Quartodecimani. Orta fuit contentio de die Paſchæ celebratione circa annum 154. aucta circa 182., & tandem quæ a S. Victore I. damnata fuerat Paſchaſitarum praxis, eadem iterum fuit proſcripta a Concilio Nicæno I. anno 325.

Paulianiſtæ a Paulo Samoſateno Epiſcopo Antiocheno, qui teſte S. Auguſtino *Lib. de Hæreſ. cap.*44. dixit Chriſtum fuiſſe purum hominem. Damnatus eſt in Synodo Antiochena anno circiter 270. celebrata.

Pelagiani Duce Pelagio Britanno profeſſione Monacho, divinæ gratiæ interioris neceſſitatem negabant, ut & peccati originalis exiſtentiam: Varia contra eos celebrata fuere Concilia, imo & in Concilio Epheſino Generali III. damnata eſt illa hæreſis.

Petrobruſiani XII. ſæculo ſequebantur errores cujuſdam Petri Bruiſii natione Galli Occitani vel Delphinatis, quos recenſuimus ubi de Henricianis. Bruiſium

ſium illum incendio vivum periiſſe in villa S. Ægidii Diœceſis Nemauſenſis anno circiter 1126. teſtatur Petrus Venerabilis Cluniacenſis.

Phariſæi, quos acriter ſæpe reprehendit Chriſtus Traditiones ſuas humanas Legis divinæ mandatis præferebant. Vide cap. 15. apud S. Matthæum v. 3.

Photius. Vide Græci.

Photiniani a Photino Eccleſiæ Sirmienſis Epiſcopo, & Pauli Samoſateni diſcipulo. Is damnatus fuit in Mediolanenſi Synodo anno 347., & Epiſcopali dignitate privatus in Sirmienſi Concilio anno 351.

Præadamitæ poſt authorem Anonymum, qui anno 1655. librum compoſuit cui titulus, *Præadamitæ*, ſive Exercitatio ſuper verſus 12. 13. 14. cap. 5. Ep. ad Rom. dicunt Adamum non fuiſſe primum hominem à Deo creatum, ſed ante eum alios extitiſſe homines.

Prædeſtinatiani ſunt hæretici, qui dicebant bona opera nihil prodeſſe damnandis, nec mala nocere prædeſtinatis; alios ita prædeſtinatos eſſe ad vitam ut perire non poſſint; alios ad mortem ita conditos, ut ſalvari nequeant. Iſta hæreſis, quæ initio paucos ha-

habuit ſectatores hinc inde diſperſos, renovata fuit a Lucido quodam Presbytero circa annum 475., & paulo poſt ab eodem ejurata, ſuadente Fauſto Regienſi, & damnata in duobus Conciliis, uno Arelatenſi, altero Lugdunenſi. Sæculo IX. a Gotheſcalco Monacho Benedictino illa hæreſis exſuſcitata eſt, jamdiu ante ſopita, & noſtris fere temporibus a Luthero, & Calvino fuit propagata.

Priſcillianiſtæ orti ſunt circa annum 381. a Priſcilliano Hiſpano, Abulenſi Epiſcopo; cum Manichæis duos admittebant Deos, cum Sabellio Trinitatem perſonarum in Deo negabant. Ut hos, & alios errores ſecurius occultarent, & occultando diffunderent, dicebant perjurium eſſe licitum, juxta illud tritum, & vulgatum in illa perdita ſecta: *jura, perjura, ſecretum prodere noli*.

Proteſtantes. Horum nomine vulgo intelligimus ſectatores Lutheri, & Calvini: proprie tamen ii ſoli Lutherani dici debent Proteſtantes, qui anno 1529. proteſtati ſunt in Germania contra Decretum, quo tollebatur libera cuique Religionis optio, & Catholicæ profeſſio præcipiebatur.

Quar-

Q

QUartodecimani. Vide Paſchaſitæ.

Quietiſtæ ſunt falſi quidam Myſtici, ſuperiori ſæculo exorti. Dicunt animam perfectam, & Deo totaliter unitam nihil debere operari, neque velle, neque petere, neque gratias agere, ſed mere paſſive ſe habere, & in abſoluta permanere indifferentia de omnibus; etiam de damnatione æterna vel ſalute. Quietiſtarum craſſiorum errores 68. propoſitionibus contenti damnati ſunt ab Innocentio XI. anno 1687. Damnatus eſt etiam, & Romæ convictus Michael de Molinos Presbyter Hiſpanus: Vide V. Beguardi, Beguinæ, Enthuſiaſtæ, quorum falſa deliria renovantur a Quietiſtis.

Quintiniani. Vide V. Libertini.

R

RHetorii a Rhetorio vocati, cunctas approbant hæreſes, hæreticoſque omnes laudabant. Quæ hæreſis inſanam mentem, & inverſum cerebrum ſectantium demonſtrat: cum enim inter hæreſes aliæ aliis e diametro opponantur, qui fieri poſſet, ut omnes recte ſentirent?

Ri-

Riſvichiani, authore Hermanno Riſvich Batavo, impie docebant nullos fuiſſe a Deo creatos Angelos, eo ſolo ducti motivo, quod nullibi Scriptura id dicat. Negabat is inſuper immortalitatem animæ, pœnarum inferni exiſtentiam; blaſphemabat in Chriſtum; Baptiſmum ſuum ejuravit, unde a ſacra Inquiſitione proſcriptus, & poteſtati ſæculari traditus, vivus combuſtus eſt anno 1512.

S

SAbelliani, a Sabellio viro Pentapolitano, negarunt Trinitatem Perſonarum in Deo, dixeruntque unam dumtaxat eſſe perſonam, ſed Trinominem, quæ prout ingenita eſt, & creandi principium, dicitur Pater; prout incarnata, Filius, & prout ſanctificans creaturas, Spiritus Sanctus vocatur. Unde dicti ſunt hujus ſectæ hæretici Patripaſſiani, & Monarchici: Patri-paſſiani, quia cum Patrem a Filio, qui paſſus eſt in Cruce, diſtinctum negarent, Patrem conſequenter paſſum eſſe dicebant; Monarchici vero appellati ſunt, quia unam tantum in Deo Perſonam admittebant. Damnatus eſt error Sabellii in Concilio Romano ſub S. Dionyſio Papa circa annum 263.

Sa-

Sacramentarii dicuntur vulgo ii, qui extinctam Berengarii hæreſim renovarunt ſæculo XVI. quorum præcipui fuerunt Caroloſtadius Sacerdos, qui primus e Clero apud Germanos uxorem ducere fuit auſus; Zuinglius Conſtantienſis Canonicus, Œcolampadius apoſtata ex Ordine S. Brigittæ, &c.

Saducæi, de quibus in Scriptura fit mentio, negabant futuram mortuorum reſurrectionem.

Samaritæ, ſive Samaritani, ſolos quinque Moyſis Libros, ſeu Pentateuchum admittebant; alios Scripturæ ſacræ Libros reſpuebant.

Saturniani circa annum 118. nomen habuerunt a Saturnino Antiocheno Menandri diſcipulo, qui negabant Chriſtum veram hominis carnem aſſumpſiſſe.

Secundiani a Secundo quodam hæretico Valentini diſcipulo, qui circa annum 150. magiſtri ſui fabulas de Œonum, ſeu Deorum progenie ſequebatur, & cum eo docebat Chriſtum cœleſte ſecum de cœlo detuliſſe corpus, nihilque de B. Virgine ſumpſiſſe, ſed per eam quaſi per canalem tranſiiſſe.

Semiariani partim cum Arianis ſentiebant, partim ab iis differebant. Cum Aria-

Arianis nolebant Filium Dei conſubſtantialem eſſe Patri; contra eos dicebant eum eſſe ſimilem Patri. Semiarianorum duces præcipui fuere Baſilius Ancyranus, & Macedonius Conſtantinopolitanus Patriarcha.

Semi-Pelagiani. Vide Maſſilienſes.

Severiani II. currente ſæculo poſt Severum Tatiani hæretici diſcipulum, vini uſum damnabant, & vitem è terra & ſerpente progenitam eſſe dicebant, & ideò juxta illorum deliria vitis eſt inſtar ſerpentis intorta, & uvæ ſunt veneni guttæ, & ſtillæ. Docebant inſuper mulierem eſſe opus Satanæ, & nuptias damnabant.

Simoniani, à Simone Mago omnium ferè hæreſeon parente, credebant mundum non fuiſſe à Deo, ſed ab Angelis conditum; corporum nullam fore reſurrectionem, &c. A Simone nomen accepit Simonia, teterrima illa peſtis, qua pro temporali datur ſpirituale. Lege cap. 8. Actuum Apoſtolorum v. 18. & ſeq.

Sociniani, ſic dicti à Fauſto Socino patria Italo Senenſi & nepote Lælii Socini, Calvini anteà ſectatore: omnia ferè renovant portenta hæreſeon Aria-

næ, Macedonianæ, Paulianæ, Pelagianæ, Calvinianæ, &c. Trinitatis & Incarnationis myſteria, & Eccleſiæ Sacramenta peſſumdant. Propagata fuit iſta ſecta per Poloniam, & Transſylvaniam XVI. ſæculo,& deinceps.Impius Socinus mortuus eſt anno 1604.

T

Tatiani à Tatiano primum Sancti Juſtini Martyris diſcipulo, & posteà Encratitarum, id eſt Continentium duce circà annum 173. damnabant matrimonium tanquam malum & illicitum; abſtinendum dicebant à carnibus tanquam à malo principio,& Dæmone creatis.

Themiſtiani. Vide V. Agnoitæ.

Theodotiani, à Theodoto Coriario, ſolam humanam Chriſto naturam tribuebant, undè Chriſtum purum hominum, & Beatam Mariam puri hominis matrem aſſerebant. A Victore I. Papa excommunicatus fuit circa initium Sæculi III.

TheopaſchitæChriſtiDivinitatem paſſam eſſe tenebant circa annum 476.Dux eorum fuit Eutychianus quidam, cui nomen Petrus Cnaphæus inter Accœmetas Monachus, & Petrus Fullo dictus, quia Fullonis artem exercebat. Antiochenam po-

poſteà invaſitSedem vivente adhucMartyrio Patriarcha Antiocheno, quem poſteà nefariè trucidari juſſit.

Turlupini, ſcelerata turpium hominum ſecta, XIV. ſæculo graſſabantur, Beguardorum erroribus addicti: dicebant pretereà de nulla re nobis à naturu conceſſa erubeſcendum; & hoc imbuti nefando principio, nudi publicè incedebant, & multa faciebant dictu, & cogitatu pudenda.

V.

Valdenſes, ſive Pauperes de Lugduno, Hæretici XII. ſæculo graſſantes dicti à Petro Valdo Delphinate & Lugdunenſi mercatore. Is anno 1160. ſubità morte unius è concivibus perterritus, omnia bona ſua erogavit pauperibus,quibusNovum Teſtamentum ignarus licèt explicare volens, varios errores prædicavit. Dicebat inprimis Miniſtros Eccleſiæ non poſſe ſine peccato propria poſſidere; omnem poteſtatem ſive eccleſiaſticam ſive laicam, ſolo mortali peccato deperdi; nullam orationem aliam, præter dominicam *Pater noſter*, admittendam.

Valentiniani II. ſæculo ſecuti Valentinum triginta admiſereDeos,ſiveÆonas

id

id eſt græcè, ſæcula, & ex trigeſimo Æona, ſive ſæculo prodiiſſe Diabolum.

Wicleſiſtæ, à Joanne Wicleſo Anglo Presbytero, & Parocho in Diœceſi Lincolnienſi, qui obiit anno 1387. in multos errores lapſus eſt. 45. ejus articuli damnati ſunt in globo à Concilio Conſtantienſi anno 1414. id eſt 27. poſt ejus obitum annis. Ex illis articulis, alii membra Eccleſiæ, alii ejuſdem authoritatem, alii Romani Pontificis Iuriſdictionem impugnant. Quid vivens Wicleſus ſenſerit circà Euchariſtiam non omni ex parte liquidum eſt. Inter omnes ſatis convenit ab eo rejectam fuiſſe Tranſſubſtantiationem; ad vitæ uſque finem in paſtoralis muneris functionibus exercendis, Sacriſque ſolemni more celebrandis perſtitit: attamen hæreſim ſuam non depoſuerat, & in ea diſceſſit finaliter impœnitens, ut ait Concilium Conſtantienſe Seſs.8. Rectè dictus eſt ab aliquo Authore *hypocritarum ſpeculum*.

Vigilantiani, à Vigilantio Presbytero Gallo, quem ironicè S. Hieronymus vocabat Dormitantium, docebant quinto ſæculo illicitam eſſe Sanctorum venerationem, vetitumque ſanctarum Reliquiarum cultum.

Zuin-

Z

ZUingliani, à Zuinglio Canonico Conſtantienſi & poſteà Apoſtata; aſſerunt in Euchariſtia eſſe ſolùm Corporis Chriſti ſignum, & in iſta propoſitione *Hoc eſt Corpus meum*, verbum *eſt* accipi pro *ſignificat*.

Ecce quam multas commemoravimus hæreſes, nec tamen modum poſtulationis (plurium) *implevimus: ex quo enim Chriſtiana Religio .... hæreditatis promiſſæ nomen accepit, quæ hæreſes ortæ ſint, quomodò commemorare omnes potui, qui omnes noſſe non potui? ... Nec earum, quas commemoravi, omnia dogmata me dixiſſe vel didiciſſe profiteor ... nec ideò tamen parùm prodeſt errores iſtos, quos huic operi intexui, lectos cognitoſque vitare: quid enim contra iſta ſentiat Catholica Eccleſia*) quod multi optaviſſent à nobis) *ſuperfluè quæritur, dum hoc ſcire ſufficiat, eam contra iſta ſentire, nec aliquid horum in fidem quemquam debere recipere. Quomodo autem, quæ contra hæc veritas habet, aſſerenda ac defendenda ſunt, modulum hujus Operis excedit.* Ita Sanctus Auguſtinus Lib. de hæreſibus ad Quod-vult-Deum circà finem.

Cata-

Catalogos Hæreticorum ſcripſere imprimis S. Epiphanius in Panario contra omnes Hæreſes ſcripto, quæ eo tempore octoginta numerabantur, ſæculo ſcilicet quarto: Eodem extremo ſæculo Philaſtrius Brixienſis Epiſc. Librum de Hæreſibus ſcripſit, qui extat in Bibliotheca SS. PP. in quo tamen Libro quædam inter Hæreſes numerantur, quæ revera Hæreſes non ſunt. Scripſit, & paulo poſt S. Auguſtinus Librum de Hæreſibus ad Quod-vult-Deum, cui a Gennadio additæ ſunt quatuor Hæreſes Neſtoriana, Eutychiana, Prædeſtinatiana, & Timotheana. Theodoretus quinto ſæculo Hæreticarum FabularumLibris quatuor prioribus ſingularum Hereſeon brevem hiſtoriam complexus eſt: Quintus Divinorum Decretorum Epitomen continet. Vincentius deinde Lirinenſis in Commonitorio priori, & tribus ultimis Capitulis Commonitorii, ſeu Libelli poſterioris. Initio ſæculi XII. Honorius Auguſtodunenſis Hæreſeon ab ortu Eccleſiæ Catalogum conſcripſit: Circa an. 1320. Guido Carmelita ingens volumen de Hæreſibus ſcripſit. Baſileæ 1556. Hæreſeologia prodiit, ſive Vetera Theologorum Scripta contra Hære-
 ſes.

ſes . Adde Alfonſum a Caſtro de *Hæreſibus* : De quibus etiam copioſe , ex idoneis authoribus,eorum tranſcriptis verbis in ſua Chronographia latina , Lugduni *1616*. egit Jacobus Gaulterius Soc. Jeſu.

BREVIS NOTITIA LIBRORUM JURIS UTRIUSQUE.

DE JURE CANONICO.

JUS Canonicum, ſic dictum quod conſtet Canonibus, ſeu regulis Eccleſiæ, eſt collectio Canonum, ſeu Decretorum Eccleſiaſticorum auctoritate Eccleſiæ facta, vel approbata.

Hodiernum (de quo ſolo nunc) tribus Voluminibus, & ſex collectionibus continetur.

1. Volumen vocatur Decretum Gratiani: cum enim multi Sacros Canones collegiſſent, ut Dyoniſius Exiguus, Iſidorus Hiſpalenſis, Creſconius Africanus Epiſcopus, Iſidorus Mercator, Regino Prumienſis Abbas, Burchardus Wormatienſis, Yvo Carnotenſis, horum veſtigiis inſiſtens Gratianus, de quo ſupra pag. 133. per 24. annos, aut circiter deſudavit in colligendis variis tum Conciliorum, ſive Generalium, ſive Particularium Canonibus, tum SS. Pontificum Decretis, tum SS. Patrum di-

ctis, ſeu ſententiis: quæ omnia in unum redacta inſcripſit *Concordantia diſcordantium Canonum*, eo quod Canones in ſpeciem diſcordes conciliaret, ac publica fecit anno 1151. aut circiter.

Decretum tribus conſtat partibus: 1. Agit de Perſonis Eccleſiaſticis, ac complectitur 101. Diſtinctiones, quarum ſingulæ multis ordinarie conſtant Capitibus, ſeu Canonibus.

2. Tractat de Actionibus, ſeu Judiciis Eccleſiaſticis, & continet 36. Cauſas, quæ diſtribuuntur in varias Quæſtiones, multis item Capitibus conflatas. Cauſæ vero trigeſimæ tertiæ Quæſtio 3. continet Tractatum de Pœnitentia in 7. Diſtinctiones diviſum.

3. Cui titulus eſt, *de Conſecratione*, agit de Rebus ſacris, & in 5. Diſtinctiones diſtribuitur.

Hoc opus ab Eugenio III. fuiſſe approbatum aſſerunt nonnulli, ſed veriſimilius videtur, privata tantum auctoritate fuiſſe editum, nec proinde plus habere auctoritatis, quam habent fontes, ex quibus deſumpti ſunt Canones. Quia vero menda quædam irrepſerant in Decretum, tribuebatur V. G. uni auctori, quod alteri convenit, lauda-

ban-

bantur Concilia nullibi celebrata, &c. ab iis mendis magna ex parte purgatum eſt juſſu,& cura SS. PP. Pii IV. & V. & Greg. XIII. ac tandem ab Auguſtino Tarraconenſi Epiſcopo, in Opere edito *De Emendatione Gratiani*.

Sic autem citari ſolent Canones, ſeu Capita primæ partis, Cap. *Quorumdam*. Diſtinct.23. vel Diſtinct. 23. Cap. *Quorumdam*: Id eſt, Capite quod incipit ab iſto vocabulo, *Quorumdam*, quodque reperitur in Diſtinctione 23.

Canones ſecundæ partis citantur v.g. Cauſa 16. Cap. *Epiſcopo* Quæſt.6. Tractatus verò de Pœnitentia ſic allegatur: De Pœnitentia, Diſtinct.3. Cap. *Irriſor eſt*. Ideſt, in Tractatu de Pœnitentia (quem in Cauſæ 33. quæſtione 3. eſſe diximus) diſtinctione 3. capite quod incipit ab his verbis, *irriſor eſt*.

Canones vero tertiæ partis: de Conſecratione diſt.5. Cap. *Manus*.

Aliquando invertitur ordo, & primo citatur Canon, deinde Cauſa vel Diſtinctio ſic: Can. *Manus* de Conſecrat. diſtinct.5.

Aliquando ex prima, & tertia parte Decreti laudantur Canones, citando priora cujuſque Canonis verba, adje-

ćto ſimul numero 1. 2. &c. V. G. Can. *multis* 5. Diſtinćt. 44.

Quod ſi multi canones in eadem diſtinćtione vel quæſtione ab eodem vocabulo incipiunt, additur numerus, quo poſſit citatus canon deſignari V. G. Cap. *quandò* 2. diſtin.44. id eſt, 2. capite ex iis quæ incipiunt a voce, *quando*, in diſtinćtione 44. Idem obſervatur in aliis libris Juris Canonici.

Ad calcem Decreti reperiuntur in aliquibus editionibus Canones Pœnitentiales, & ii qui ſub Apoſtolorum nomine vulgantur.

II. Volumen continet 5. Libros Decretalium, quæ dicuntur Gregorii IX. quia ejus juſſu S. Raymundus de Pennafort Canones in poſtremis Conciliis Generalibus editos, ac Decreta SS. Pontificum: præcipue vero Alexandri III. Innoc. III. & Honorii III., in unum volumen collegit, & edidit 5. Libros Decretalium variis Titulis inſcriptos, qui multa continent Capita. In 1.º, agitur de Perſonis Eccleſiaſticis; in 2.º de Judiciis; in 3.º de Clericis, & Rebus Sacris; in 4.º de Perſonis Laicis, ſeu de iis, quæ ad Sponſalia, & Matrimonium pertinent; in 5. de Criminibus, & eorum Pœnis.

Nota

Nota eumdem ordinem ſervari in Sexto, Clementinis, & Extravagantibus communibus.

Collectionem hanc editam anno circiter 1230. auctoritate Apoſtolica confirmavit Gregorius IX.

Allegantur hoc modo; extrà de Simonia cap. *Mathæus*. Id eſt, extra Decretum Gratiani, nempe in Decretalibus Greg. IX. titulo de Simonia cap. *Matthæus*.

Aliquando citantur, non per verba, ſed per numeros, V. G. cap. 1. de Præbendis.

In unoquoque Titulo capita omnia, quibus non præfigitur nomen Pontificis, tribui debent Pontifici, qui fuit ultimò deſignatus.

III. Volumen tribus conſtat partibus; quarum 1., dicitur Sextus; 2. Clementinæ, 3. Extravagantes.

1. Sextus ſic nuncupatus, quia quinque Libris Decretalium Greg. IX. additus eſt, SS. Pontificum, qui Gregorium IX. inter, & Bonifacium VIII. ſederunt, Epiſtolas Decretales, & ipſius Bonifacii Conſtitutiones complectitur. A Bonifacio VIII. promulgatus eſt anno circiter 1298.

Citantur Canones Sexti eodem modo quo Decretales Greg. IX. addita ſolum hac voce, in Sexto: V. G. cap. *Si gratioſè*, de Reſcriptis in 6.

In fine Sexti apponuntur Regulæ Juris.

2. Clementinæ ſunt Conſtitutiones Clementis V. in Concilio Viennenſi editæ,& à Joanne XXII. ejus ſucceſſore promulgatæ circa annum 1316.

Sic allegantur: Clementina *Quamvis*, De Foro competenti; vel Clementina unica, De foro compet. vel etiam addito numero, V. G. Cap. *nolentes* 2. in Clementinis de Hæreticis.

3. Extravagantes, ſic dictæ, quòd vagarentur extra Corpus Juris Canonici, Aliæ autem ſunt Particulares, aliæ Communes.

Particulares, quæ dicuntur Joannis XXII. ſunt hujus S. Pontificis Conſtitutiones in 14. titulos diſtributæ.

Sic citantur: cap. *Eccleſiæ* extrav. (vel Extravag.) Joan. XXII. vel etiam cap. *ad onus* 1. de electione, & electi poteſtate in Extravagantibus Joannis XXII.

Communes, ſic appellatæ, quòd ſint Conſtitutiones plurimorum SS. Pontificum,

cum, qui paulò ante vel poſt Joannem XXII. vixere, imò & ipſius Joannis XXII. à privatis quibuſdam collectæ ſunt, nec ullius S. Pontificis auctoritate promulgatæ. Videntur tamen uſu ut plurimùm receptæ.

Dividuntur in 5. Libros, quibus tamen deeſt Quartus, de Sponſalibus. Eodem modo allegantur, quo particulares, ſed additur, in Extravag. Communibus.

Cum abſolutè Citantur Extravagantes, ſemper intelliguntur communes.

Extat etiam in quibuſdam juris editionibus ſeptimus Decretalium liber conflatus ex variis SS. Pontificum Conſtitutionibus, ſed privata tantùm auctoritate editus eſt, & raròallegatur.

Eſt & Bullarium Magnum, quod multis conſtat voluminibus, ubi colliguntur recentiorum SS. Pontificum Bullæ, Brevia, aliaque multa.

Bullæ ſunt conceſſiones aut ordinationes in rebus gravioribus, nec niſi in membranis deſcribuntur, ſigilla habent appenſa plumbea, & quæ præ ſe ferunt SS. Petri, & Pauli effigiem.

Breve Apoſtolicum eſt contracta, & brevis ſcriptura, quæ in negotiis minoris

momenti conceditur, muniturque ſigillo in certa ſub annulo Piſcatoris, & Secretarii ſubſcriptione.

Signaturæ Apoſtolicæ ſunt diſpoſitiones, quæ ab Apoſtolica Sede proficiſcuntur, in papyro conſcribuntur, nec ſigillo muniuntur, & ut plurimùm his exprimuntur verbis: *Fiat ut petitur*. Verſantur circa conceſſionem Beneficii per ſupplicationem petiti, circà abſolutionem, aut diſpenſationem, aut rehabilitatem *&c cæt.*

DE JURE CIVILI.

JUs Civile Romanum continetur in collectione Legum Romanarum edita à Juſtiniano Imperatore, qui ſuas antiquis addidit, & quatuor in partes diſtribuit. Is floruit Sæc. VI. obiit 566.

In 1. parte ſunt Inſtitutiones Juſtiniani, quæ 4. libris editæ ſunt, quaſi rudimenta, & elementa tyronibus Juris Civilis.

Citantur per paragraphum, hoc modo: §. 2. Inſtitut. de Jure naturali, Gentium, & Civili: id eſt, in Libris inſtitutionum, titulo de jure naturali, &c. nam quando citatur §. non citata lege, ma-

te-

teria de qua fit ſermo, reperitur in Inſtitutionibus.

In 2. parte ſunt Digeſta, ſeu Pandectæ, ubi immenſa penè Legum volumina digeſta ſunt, & continentur 50. libris, qui in varios diſtribuuntur titulos, tituli in leges, & leges in paragraphos.

Quia verò unà cum Gloſſis unico volumine comprehendi non poſſent, in tria volumina dividuntur, quorum primum *Digeſtum vetus* nuncupatur, utpote prius editum; ſecundum *Infortiatum*, quaſi pleniorem, ac fortiorem legum notitiam ſuppeditans; tertium *Digeſtum novum*, ſeu poſtremò editum.

Deſignantur Pandectæ, ſeu Digeſta per duplex ff. ſeu per D. & citantur ſic: l. 1. §. 3. ff. de Pactis, vel D. de Pactis: id eſt, lege 1. Paragrapho 3. quæ lex in Digeſtis, titulo de Pactis reperitur...

In 3. parte eſt Codex, qui primùm ex priſcis codicibus, Hermogeniano, Gregoriano, & Theodoſiano, ſed contractis conflatus eſt. At cum multa in eo deeſſent, auctiorem, & correctiorem edidit Juſtinianus anno 529. Vocatur Codex Repetitæ Prælectionis, & diſtinguitur in 12. libros, quorum leges ſic allegantur: L. *Si quis* 5. Cod. de Epiſcopis, & Clericis.

In 4. parte continentur Authenticæ, ſeu Novellæ Conſtitutiones à Juſtiniano latæ, & promulgatæ. Unicus eſt earum liber conſtans 9. Collationibus, quarum ſingulæ in varios titulos,& Novellas diſtribuuntur. Sunt autem Novellæ 168.

Novellæ ſeu authenticæ ſic ſolent citari: Cap. *neque igitur*, In authentica de Teſtibus. Id eſt titulo de teſtibus...

Brevius & facilius citantur: cap. *neque igitur*. Novella 90.... addi etiam poſſet Collatio V.G. Collat. 7. quod idem eſt, ac ſi diceres, Libro 7.

Authenticæ, quæ inter Libros Codicis reperiuntur, ſic allegantur: Authentica *Sicut hæreditas*, C. de legitimis Tutoribus.

Ad calcem quatuor Juris partium apponuntur aliquando varia Imperatorum Edicta, & Novellæ Conſtitutiones, item & Feudorum Conſuetudines quinque libris comprehenſæ, Leges 12. Tabularum, Faſti Conſulares, &c.

AP-

APPENDIX

De Textibus, ac Verſionibus SS. Scripturarum, earumque diviſionibus. De Priſcis Decret. Compilationibus, De Pœnitentialium Canonum libris, De præcipuis S. Generalis Hiſtoriæ Scriptoribus, de Martyrum, aliorumque SS. Hiſtoria, de Liturgicis Antiquiorum Operibus, de Auctoribus Eccleſiaſticæ tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

CAPUT I.

De Textibus, Verſionibus, Diviſionibus SS. Scrip.

EArum Linguarum, quibus edita eſt Sacra Scriptura, maxime nobiles ſunt Hebraica, Græca, & Latina: In quibus Textus a Verſionibus, & Verſiones inter ſe diſtinguendæ ſunt.

§. I.

De Textu Hebraico, Syriaco, Samaritano Veteris Teſtamenti.

HEbraicum Vet. Teſtam. genuinum Textum omnino corruptum contendunt *Jacobus de Valentia Chriſtopolitanus*

tanus Ep. Præf. in Pſal. & *Canus L.2. de Locis c.*13. Non omnino corruptum, a Judæis tamen depravatum docent *Salmeron in Evang. Hiſt. Prol.*3. *Gordonus Controv.*1. *cap.*10. *Morinus Præf. in Ed.* 70. *Interpr. & paſſim in ſuis Exercitationibus*, aliiſque. Textum Hebraicum non data opera, ſed temporum injuria, Rabbinorum, & Amanuenſium oſcitantia vitii aliquid contraxiſſe communior Recentiorum ſententia eſt cum *Bellarmino Tom.*1. *Controv. L.*2. *c.*1. *& ſeq.* cujus ſententiam illuſtrat *Ludovicus Capſellus* Heterodoxus integro Volumine, cui titulus *Critica Sacra.* Ex. gr. Pſal.21. cum hebraice legeretur *CAARU*, hoc eſt *FODERUNT manus meas, & pedes meos*, quæ eſt totius antiquitatis lectio, hodie legitur *CAARI*, hoc eſt *SICUT LEO manus meas, & pedes meos*, qui error tantilla variatione contingere potuit.

Chaldaica lingua ſcripti ſunt libri Tobiæ ac Judith, & ex parte Libri Eſdræ ac Danielis, ut docet *Hieronymus in Prologo Tobiæ &c.*

Syriaca lingua, quæ orta putatur ex Hebræorum Babylone in captivitate degentium permixtione cum Chaldæis, nullus extat liber Vet. Teſtamenti ab aucto-

auctore ſuo conſcriptus, niſi forte primus Machabæorum, & Eccleſiaſticus, quorum utrumque ſe vidiſſe Syriaca lingua ſcriptum teſtatur *S. Hieronym. in Prologo Galeato, & Prologo Proverbiorum.*

Textus Samaritanus duplex a *Joanne Morino* editus, & Magnorum Bibliorum Pariſienſium editioni inſertus. Primus eſt Hebræo-Samaritanus, hoc eſt Hebræo Sermone, & Samaritanis characteribus. Hunc purum Moyſis Pentatheucon cenſet eſſe idem *Morinus* in Exercitationibus. Morinum refellunt *Muiſius in ſuis Aſſertionibus, & Cenſuris, Valerianus Flavignius in Epiſt. & Exercitationibus*, quod paſſim is Textur interpolatus ſit ex editione Hebraica, Vulgata latina, & LXX. Interp. multis etiam male additis, ut contendit *Ottingerus in Exercitationibus Anti-Morinianis.*

Hebræos initio, & ante Captivitatem uſos fuiſſe characteribus Samaritanis docet *S. Hieronym. in Prologo Galeato*, Eſdram vero novas literas Hebraicas Judæis tradidiſſe, & antiquas reliquiſſe Samaritanis. Secus cenſet D. Bianconi in Diſſert. recenter edita Bononiæ.

De

§. II.

De Græcis Verſionibus Vet. Teſtamenti, & de Vulgata SS. Scripturarum Editione.

GRæcæ Bibliorum Vet.Teſtam. Editiones ſunt. I. Translatio 70. Interpretum 300. fere annis ante Chriſtum. II. Aquilæ Pontici ex Chriſtiano Judæi an. Ch. 124. ſub Hadriano Imper. III. Theodotionis ex Catholico, ac deinde Marcioniſta, Proſelyti Judæorum, ſub Commodo Imper. anno Ch. 180. IV. Symmachi ex Samaritano aut hæretico Ebionita in Judaiſmum regreſſi ſub Severo circa an. Ch. 208. V. Anonymi auctoris, quæque dicta eſt a nonnullis Vulgata inter Græcas: inventa eſt Hierichunte non procul Hieroſolymis in Doliis quibuſdam an. 7. Caracallæ, & Ch. an. 117. VI. Anonyma, & inventa in Dolio apud Nicopolim juxta Actium Promontorium in Epiro ſub Alexandro Mameæ circa an. Ch. 230. Ex iſtis prioribus ſex Editionibus Origenes compoſuit Tetrapla, Hexapla, & Octapla. Nam diviſit ſingulas paginas in ſex columnas, ac in prima deſcripſit Hebraicum Textum literis Hebraicis, in ſecun-

ſecunda eumdem Hebraicum Textum Græcis literis, in tertia interpretationem Aquilæ, in quarta interpretationem Symmachi, in quinta interpretationem LXX. Seniorum, in ſexta interpretationem Theodotionis; Atque hæc volumina propter quatuor interpretationes *Tetrapla*, propter ſex columnas Hexapla dicebantur. Addidit quintam, & ſextam Verſionem in duabus aliis columnis, & hoc volumen Octapla nominavit.

VII. Origenis fuit,qui anno fere 275. Scripturas LXX. Seniorum emendavit, multis ex Theodotione admixtis, & notatis ſigno ſtellæ radiantis, multis etiam obelo, ideſt veru *jugulatis*, quæ ſcilicet in Hebræo non habebantur. Hæc editio brevi Bibliothecas replevit, teſte *Hieronym. in Ep. olim* 89. *ad Aug.* Eamdem *Communem* appellari ſolitam ſcribit *Hieronym. L.*16. *in Iſaiam*. VIII. Editio S. Luciani Presbyteri Antiocheni, & Martyris, tempore Diocletiani circa an. 300. Eam ipſius Martyris manu deſcriptam, & Nicomediæ in pariete quodam aſſervatam teſtatur Athanaſius in Synopſi, & Euſeb. L.9. c.6. fuiſſe inventam ſub Conſtantino. IX. Heſichii;

ſichii, qui LXX. editionem emendatam Ægyptiis tradidit. Hinc Hieronym. Præf. in L. Paralipomenon: „ Alexan-
„ dria, & Ægyptus in LXX. ſuis He-
„ ſychium laudat auctorem; Conſtan-
„ tinopolis uſque ad Antiochiam Lu-
„ ciani Martyris exemplaria probat.
„ Mediæ inter has provinciæ Paleſtinos
„ Codices legunt, quos ab Origene
„ elaboratos Euſebius, & Pamphilus
„ vulgaverunt.

Addi poteſt X. S. Hieronymi, qui vetus Teſtamentum Græcæ Fidei reddidit, ut ipſe auctor eſt L.2. Apol. contra Ruffinum. Vide Bellarm. De Verbo Dei L.2. a cap.5. & 6., ubi inquirit quo tempore facta ſit Verſio LXX. Interp., quorum librorum ſit, quomodo facta, quantæ ſit auctoritatis, num hoc tempore germanam habeamus Verſionem LXX. Vide etiam Nat. Alexand. Diſſertat.VIII. in VI. Mundi Ætatem, & Diſſert.XI. in Hiſt. Eccleſ. Sæc. II., ubi etiam habes opiniones Morini, Voſſii, Uſſerii, Waltoni *& cæt.*

Novi Teſtamenti Grecè fere ſcripti innumeras olim latinas Verſiones fuiſſe teſtantur S. Aug. L.2. de Doctr. Chriſtiana c.11., & S. Hieronym. Præf. in Joſue.

Joſue. *Vulgata* Vetus, quam *Italam* dixere, reliquis prælata fuit, utpote quæ ex Aug. verborum tenacior eſſet cum perſpicuitate ſententiæ. *Vulgata* hodierna, quam nunc habemus a Tridentino ſeſſione IV. approbatam ex S. Hieronymi interpretatione maxima ex parte eſt, cui tamen plura ex Vulgata veteri admixta ſint. Vide *Bellar. L.2. de Verbo Dei cap.8. & ſeq. & Nat. Alex. Diſſer. XXXIX. Sæc. IV.*, ubi plura ex eruditis recentioribus collecta habes.

§. III.

De Verſionibus Paraphraſticis.

JAM aliqua addenda de Verſionibus Paraphraſticis. Hebræam Scripturam Vet. Teſtamenti in Chaldaicam paraphraſticè verſam docet *Lucas Brugenſis de Chaldaicis Script. Paraph.* ubi in auctores inquirit. Hæ paraphraſticæ Translationes *Targumin*, ideſt *interpretationes* dictæ, & quamvis ſi Pentateuchum excipitur Judaicis fabulis conſperſæ ſint, tamen quia magnæ autoritatis apud Hebræos, iis revincendis idoneæ ſunt. Plures ſunt Paraphraſes Pentateuchi, nempe *Jonathan* & *Hieroſolymitana*:

tana; ſed ea prævalet, quæ *Onchelos* dicitur. Hunc paulo poſt Chriſtum vixiſſe Judæi dicunt.

Chaldaicæ addendæ Verſiones Paraphraſticæ Syriaca, & Arabica. Syriaca totius fere Veteris Teſtamenti Verſio, ut & Arabica, cum Latina Gabrielis Sionitæ Translatione extat in magna Bibliorum editione Pariſienſi, quam Guido Michael Le Jay adornavit. Ejus Paraphraſis antiquitatem commendat idem Sionita in Epiſtola ad Lectorem præfixa Libro Pſalmorum.

§. IV.
De diviſionibus in SS. Codicibus antiquitus uſurpatis.

JAM nonnulla delibanda ſunt de diviſionibus librorum Canonicorum in Capita, Verſus, aliaſque Sectiones. Tum prophanos, tum ſacros Auctores ſua ſcripta uno fere ductu, & ſine capitum, verſuumque, imo etiam ſine Librorum diſtinctionibus exaraſſe pluribus confirmat *Morinus in Biblicis Exercitationibus*. Quare Cabaliſtæ apud *Eliam Levitam* docent Pentateuchum, ſeu totam legem fuiſſe tamquam vocem unam,

præ-

præter nomina Dei. De diſtinctionibus ab antiquo tempore adductis in Libris utriuſque Teſtamenti agunt *Joannes Crojus cap.2. Sacr. in novum Fædus Obſervat.*, & *Joſephus de Voiſin. Lib. de Lege Divina cap.26.& ſeq.* poſt Buxtorfium: Sectionum, quas *Paraxias* Judæi vocant, alias majores, alias minores, minorum alias apertas, alias clauſas: Ex gr. primum caput Geneſeos ſex complectitur ſectiones apertas. Prior includit quinque priores verſus, altera tres &c. Geneſis habet ſectiones apertas 43. clauſas 48. De his legendus Moſes Maimonides Tractatu de Philacteriis, & Libro legis c.8. Hæ ſectiones in periodos quoque dividuntur, quales a Maſorethis numerantur in tota Lege 855. Maſorethæ ſunt Doctores Hebræi,qui ſæculo fere V. *Maſoram* compoſuerunt, Opus ex variis Traditionibus conflatum.

Græcos Codices Priſci Eccleſiæ Patres jam olim diviſos habebant in varias ſectiones, quas vocabant *Pericopas*. Meminerunt Clemens Alex. Stromatum L.2. Athanaſius Or.3. c. Arrianos, aliique. Hieronymus L.2. in Jovinianum Paralipomenon Libros a ſe in verſuum Cola digeſtos, & Ezechielis translatio-

nem

nem per Cola, & Commata ſcriptam teſtatur.

Sacrorum Librorum in Capita, & Verſus diſtinctionem, quæ nunc apud Latinos ubique recepta eſt, inſtituit Hugo a S.Caro, primus Cardinalis ex Ord. S. Dominici Sæc. XIII. Numeri ſingulis Verſiculis additi vix reperiuntur ante Sæculum XVII.

CAPUT II.

De Priſcis Decretalium Compilationibus

POST Gratiani Decretum 1ª. fuit Compilatio *Bernardi Circa* Præpoſiti Papienſis, ac poſtea Faventini Epiſcopi. In ea Decretales Epiſtolas Pontificum ſuæ præſertim ætatis, in V. Libros ſub certis titulis digeſtos collegit in unum Volumen paulo ante an. 1190. Ex veterum Conciliorum Canonibus, ex Patrum aliquot ſententiis, ex Decretis ſuperiorum Pontificum poſt S.Gregorium non pauca inſeruit, quæ Gratianus prætermiſerat. Auctor inſcripſit hoc Opus *Breviarium Extravagantium*, quod viſum eſt ſupplementum Gratiani. Hanc primam Compilationem vocant Hoſtienſis,

ſis, Joannes Andreas, Ægidius de Bellamera. Qui Scholia in eam compilationem ſcripſere, appellant Librum primum. Ac pari ratione ſequentes collectiones ad compilationem 1. 2. 3. 4. 5., alii Librum 1. 2. &c. memorant. Legendus doctiſſimus *Antonius Auguſtinus*, qui notas conſcripſit in hanc Compilationem.

II.ª Compilationem poſt XII. annos a priore edidit *Joannes Galenſis*, *ſeu Vallenſis*, an. 1202. alia Pontificum reſcripta complexus compegit, præcipue ex ruinis, ut Tancredus antiquus Canoniſta loquitur, duarum Collectionum, quæ periiſſe cenſentur, quarum alteram fecerat Gilbertus Abbas, aliam Alanus Epiſcopus Antiſiodorenſis.

III.ª Compilatio fuit Innocentii III. quæ & Romana dicta eſt ex Bernardi Compoſtellani Collectione per Petrum Beneventanum reformata. Cum unius Innocentii III. Conſtitutiones vel æquarent, vel etiam ſuperarent numerum, ac molem reliquarum Decretalium conditarum per ea tempora a cæteris Pontificibus facile fuit, ut ex Regeſtis priorum XIII. annorum Innocentii III. *Bernardus Major* Archidiaconus Compoſtel-

ſtellanus Romæ degens eas in ordinem redigeret. Verum cum ei volumini quædam inſerta eſſent uſui Judiciorum minus opportuna, facta eſt nova Collectio Pontificia auctoritate per Petrum Beneventanum Diaconum, & Notarium Innocentii III. Hæc eſt Compilatio III. quæ prima omnium auctoritate publica, ac Pontificis prodiit. Eam Præfatione addita confirmavit Innocentius III. Priores duæ a privatis hominibus collectæ fuerant: quare mirum non eſt, falſas quaſdam Decretales, quæ in Regeſtis non extabant, in duas eas priores compilationes irrepſiſſe, ut Tancredus monuit. Earum Catalogum Antonius Auguſtinus ſubjecit ad calcem Notarum primæ Compilationis: Illarum aliquæ irrepſerunt etiam in Gregorii IX. Collectionem, a quo ſaltem auctoritatem habuere.

IV.ª Compilatio poſt Concilium Generale Lateranenſe IV: compoſita fuit ex 72. ejus capitibus, & ex poſterioribus Regeſtis Innocentii III. ſive ex Conſtitutionibus poſt Concilium editis. Cujus opera uſus ſit Innocentius III. in hac compilatione, non conſtat.

Quatuor hæ Collectiones manuſcri-
ptæ

ptæ erant apud *Contium*, editæque ſunt una cum Scholiis ab *Antonio Auguſtino* cum Epiſtola nuncupatoria ad Gregor. XIII. Eædem an. 1659. prodiere Pariſiis emendatiores, & Notis auctiores ex collatione cum Codicibus *Nicolai Fabri*, *& Jacobi Cujacii*.

V.am Compilationem Honorius III. vulgavit. Eam ex Honorii tantum Decretalibus conflatam, eruit ex ruderibus Bibliothecæ Albienſis, Notiſque illuſtratam Typis edidit an. 1645. *Innocentius Cironius* Accademiæ Toloſanæ Cancellarius. Olim viſa fuiſſe a Panormitano, Contio, Cujacio probavit ex eorum Scriptis *Franciſcus Florens*.

De Hiſtoria harum Compilationum, quæ intra 70. annos ab edito Gratiani Decreto emanarunt, legantur Antonius Auguſtinus, Boetius Epo, & Franciſcus Florens, qui ex Joannne Andrea, & S. Antonino hauſerunt. De Collectione Gregorii IX. in *Apparatu* agitur, quare nihil neceſſe eſt hoc loco immorari.

CAPUT III.

De Pœnitentialibus, ſeu Libris Canonum Pœnitentialium.

IN his continentur Regulæ agendæ Pœnitentiæ juxta diverſa crimina, & peccatorum genera, ſive imponendi pœnas delinquentibus. De his late Joannes Morinus lib. 4. cap. 17., & lib. 6. cap. 5. de Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, & Francolinus lib. 1. & 2. de Diſciplina Pænitentiæ Romæ 1708.

His annumerari debent 1. Canones Ancyrani, & Eliberitani Concilii.

2. Tres Epiſtolæ Canonicæ S. Baſilii ad Amphilochium Iconienſem Epiſcopum: quibus addi poſſunt Reſponſa Canonica aliorum Epiſcoporum Dyoniſii, Petri, Athanaſii, Timothei, ac Cyrilli Patriarchæ Alexandrini: Reſponſa etiam Patriarcharum poſteriorum, quæ a Leunclavio referuntur lib. 5. & 6. Juris Græco-Romani; Item Libellus Pœnitentialis Joannis Jejunatoris ſub finem ſæc. VI. Non hic addimus Nomocanonem Anonymum conſtantem capitibus 547. quem latinitate, ac luce donavit Cotelerius, & Notis illuſtravit Tom. 1. Monumentorum Eccleſiæ Græcæ; In ple-

pleriſque enim nullam adducit Canonum receptorum auctoritatem; Juvare tamen poteſt ad cognoſcendam praxim Græcorum ævi inferioris in adminiſtrando Sacramento Pœnitentiæ.

3. Exemplo S. Baſilii Theodorus Cantuarienſis Archiepiſcopus, Græcæ & ipſe originis ſæculo VII. plura Concilia de Fide Catholica, & Eccleſiaſtica Diſciplina celebravit. Imprimis autem *peccantium Judicia* deſcripſit, quot ſcilicet annis pro unoquoque peccato quis pœnitere debeat. Vide *Reginonem* in Chronico, & fuſius agentem *Morinum l.7. c.1.*, & *Jacobum Petit*, cujus opera hoc Pœnitentiale omnibus, quæ reperiri potuerunt, Capitulis adauctum, per Canones ſelectos, ex antiquiſſima Canonum Collectione MS. deſcriptos, & per plura ex variis Pœnitentialibus hactenus ineditis excerpta *expoſitum*, & præclaris Eccleſiaſticæ diſciplinæ Monumentis, quæ ex optimis Codicibus MSS. ſelecta ſunt, *confirmatum* prodiit Pariſiis an.1677. Omnia eruditis Notis, ac Diſſertationibus illuſtrata ſunt.

Titulos Capitulorum Pœnitentialis Theodori numero 78. *Henricus Spelmannus* Anglicorum Conciliorum Collector re-

recitat excerptos ex Codice MS. Bibliothecæ S. Benedicti Cantabrigienſis: Hæc ipſa *Petitus* reddidit pag. 83. Libri memorati.

Ac quoniam hi Tituli diverſi ſunt, tum ab iis Pœnitentialis Theodori, opera ejuſdem Petiti editi, qui quatuordecim numerantur, tum ab aliis 60. capitulis apud eumdem *Petitum*, tum ab aliis eidem Theodoro adſcriptis capitulis, quæ a Luca D. Acherj referuntur Spicilegii Tom. IX. & ſunt num. 120. hinc apparet, plures Pœnitentiales libellos a Theodoro fuiſſe conſcriptos, aut integrum ejus Pœnitentiale non haberi, ſed plura fragmenta, aut plures libellos Theodoro eſſe attributos.

4. In poſtremo Volumine Operum Bedæ, quem obiiſſe an. 733. ſcribit Trithemius, extat libellus *De remediis peccatorum*; quem plerique conjiciunt ſcriptum ab Egberto Archiepiſcopo Eboracenſi Bedæ coætaneo. Ex hoc Pœnitentiali plura deſumpſere Canonum Collectores Burchardus, Ivo, Anſelmus, & Gratianus, itemque Gregorius IX. in Libris Decretalium.

5. Liber Pœnitentiæ, ſive Pœnitentium ad Otgarium Archiepiſcopum ſcriptum

ptum a *Rabano Mauro* extat Tom. VI Operum edit. Colonienſis an. 1627. Extat ejuſdem *Rabani* Epiſtola miſſa ad Heribaldum Epiſ. Antiſſiodorenſem an. 853. ſive decennio poſt Librum Pœnitentialem miſſum ad *Otgarium*, ut probat *Stephanus Baluzius* in Præfatione præmiſſa huic Epiſtolæ, cui aliqui titulum fecere *Pœnitentialis*; quo titulo edita eſt a *Petro Stevartio*.

Quæſtiones Canonum Pœnitentialium ad Heribaldum editæ ab Henrico Caniſio Tom. 5. Lectionum Antiquarum non ſunt Rabani: ſed Halitgarii, ut probat *Baluzius* loc. cit. quemadmodum & tres *Libri de Vitiis, & Virtutibus*, aut certe duo priores.

6. Pœnitentiale Romanum ab Antonio Auguſtino exſcriptum eſt ad Calcem Epitomes Juris Pontificii. Hoc opus, quale nunc habemus non eſſe antiquius Rabani Mauri temporibus ſuadent Capita ex Moguntino ipſius Rabani Concilio, ex Triburienſi Synodo, ex Pontificum Epiſtolis, quæ per Iſidorum Mercatorem ſub ea tempora prodiere.

Plures ejuſmodi Pœnitentiales libros undecunque conquiſitos edidit *Joannes Morinus* ſub finem Voluminis de Pœni-

tentia. Poſt Gratiani Decretum ſolent in pleriſque Editionibus adjici *Canones Pœnitentiales* deſumpti ex ſumma Aſtenſi l.5. tit.32. Noviſſime, diligentiſſimeque collegit S. Carolus in Inſtructione Confeſſariorum, ex qua eos Canones exſcripſit Francolinus l. 1. de Diſciplina Pœn. cap.10. Quo libro, & ſequenti plura ſcitu digniſſima invenies contra malos Rigoriſtas damnatos ſæpius a S. Sede ſacriſque Congregationibus.

CAPUT IV.
De Præcipuis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Scriptoribus.

Sacram Hebræorum Hiſtoriam Veteris Teſtamenti Codices continent. Eam Illuſtrarunt Flavii Joſephi Libri XX. Antiquitatum, & de Bello Judaico Libri VII., & Petrus Comeſtor Libri XVI. Hiſtoriæ Scholaſticæ circa an. 1160.; Deinde vero Annalibus Sacris Vet. Teſtamenti conficiendis inſudarunt ſimul, quin alter de altero quidquam ſciret, Auguſtinus Torniellus, & Jacobus Salianus, ut hic in Præfatione ſcribit: Ille quidem ſuos vulgavit duobus Tomis in Folio, an. 1613., hic an. 1619.

1619. edidit ſuos ſex Tomis in Folio cum pluribus Diſputationibus, ac Diſſertationibus: Adde Henricum Spondanum, P. Mezger Ord. S. Benedicti an. 1700. P. Cæſarem Ca lini Soc. Jeſu &c.

Eccleſiaſtica poſt Chr. Hiſtoria, vel ea deſcribit, quæ ad Generalem Eccleſiæ ſtatum pertinent, aut ſpeciatim vel Romanorum PP. vel Epiſcoporum aliorum, ſive Nationis, ſive Provinciæ, ſive etiam Civitatis alicujus Seriem ac Geſta perſequitur, aut Ordinum Monaſticorum, aliorumque Regularium originem, & progreſſum, reſque alias hujuſmodi tractat. Sunt denique, qui de Conciliis, ſunt qui de Hæreſibus ſcripſerint, quæ tamen fere ad univerſalem Hiſtoriam referuntur.

Generalem Hiſtoriam Eccleſiæ ex Græcis tractarunt I. Euſebius, Pamphili dictus, Ep. Cæſareæ in Palæſtina. Extant Libri X. Hiſt. ab initio naſcentis Eccleſiæ ad relatas de Maxentio, ac Licinio Victorias, & Libri IV. de Vita Conſtantini. II. Socrates, dictus Scholaſticus, qui ſcripſit Libros VII. a Conſtantino Magno ad Theodoſii Jun. Conſulatum XVII., ſive an. Ch. 439. III. Hermias Sozomenus, & ipſe dictus

Scholaſticus, quod in Actionibus forenſibus Conſtantinopoli diu verſatus fuerit. Scripſit Libris IX. Hiſtoriam ejuſdem fere temporis, ac Socrates ab an. 324. ad 439. fere tamen agit de poſtremis XX. annis. Ex his tribus Euſebius fautor Arrianorum fuit, reliqui duo ex Novatianis. IV. Theodoretus Epiſc. Cyri decem libros Hiſt. Eccl. ſcripſit complexus tempus 105. annorum, a fine librorum Euſebii ad ſua tempora, ſeu a Vicennalibus Conſtantini ad tempora Theodoſii Junioris, ſive a Nicæno fore ad Epheſinum; Supplevit plura à prioribus prætermiſſa. V. Evagrius Scholaſticus Hiſtoriam annorum 166. ſex libris ſcripſit, ab anno circiter 431., ſeu Concilio Epheſino ad 595. ſeu XII. Imperat. Mauritii. VI. Philoſtorgius Hiſtoriam Græcè ſcripſit ab Arii diſſenſione adverſus Patriarcham Alexandrinum ad Valentiniani III. tempora, & Joannis Tyranni cædem. Ejus Hiſtoria, Hæreticorum encomium, & Orthodoxorum criminatio dicitur a Photio, qui XII. ejus libros in Epitomen redegit. VII. Theodorus Lector Byzantinus duo ſcripſit Opera. Primum erat Hiſtoria Tripartita, duobus libris comprehendens Hiſtoriam Socratis,

tis, Sozomeni, & Theodoreti a XX. anno Conſtantini ad Principatum Juliani. Alterum duobus Libris conſtans complectebatur res in Eccleſia geſtas per annos fere 20. a temporibus, in quibus Socrates deſierat ad Principatum Juſtini Senioris, ſivè ab an.449, ad an.519. Ex his autem duobus poſterioribus Libris deſumpta ſunt *Nicephori Collectanea*, quæ ex Theodori Lectoris Operibus ſuperſunt. VIII. Nicephorus Callixtus, ſivè Callixti Xantopuli Filius vivebat ſub initia Sæc. XIV. Scripſit Lib.XVIII. Hiſt. Eccleſiæ a Chriſto Nato ad Mortem Phocæ Imperatoris, & an. 610. cum argumentis quinque aliorum librorum ab Heraclii exordio uſque ad mortem Leonis Sapientis Imper. an. 911. Extant hæc Græce, & Latine ed. Pariſ. 1630. ex recognitione P. Frontonis Ducæi Soc. Jeſ. De his Scriptoribus vide plura apud P. Labbe in Diſſ. de Script. Eccl.

Generalem Hiſtoriam ex latinis tradidere I. Hegeſippus Romæ ſub Eleutherio Pontifice, Imperante Marco Antonino Philoſopho: Hiſtoriam Actuum Eccleſiaſticorum Libris quinque diſtinctam ſtylo ſimplici contexuit a Chriſti

Paſſione ad ſuam ætatem, annum nimirum Ch. 180. ferè. II. Severus Sulpitius Genere, ac Literis clarus ſub IV. Seculi finem Beatis Martino, Auguſtino, Paulino, aliiſque SS. Præſulibus notus. A Pelagianis in ſenectute deceptus errore agnito, ſe uſque ad mortem ſilentio damnavit. Extant Hiſtoriæ Sacræ Libri duo à Mundi Exordio ad ſuam memoriam, hoc eſt ad an. Ch. 400. III. Marcus Aurelius Caſſiodorus Senator V. Seculo floruit: Inter cætera Opera ſcripſit Chronicon ad Theodoricum Regem, quod deſinit in annum 519., & Tripartitam Hiſtoriam ex Socrate, Sozomeno, Theodoreto concinnatam, & latine redditam per Epiphanium Scholaſticum amicum ſuum. IV. Haymo Halberſtatenſis in Germania Epiſcopus ex Monacho Fuldenſi, & Abbate Hirsfeldenſi, exemplo Severi Libros decem ſcripſit de *Chriſtianarum rerum Memoria*, ſive Epitomen Hiſtoriæ Sacræ circa an. 850. Ex Baronio obiit an. 853. Alii aliter ſcribunt, inquit *Bellarminus* de *Scriptoribus* in *Haymone* V. Paulus Oroſius Præsbyter Hiſpanus ſub initium Seculi V. Hortante S. Auguſtino confecit Libros VII. *Hiſtoria-*

rum

rum ab exordio Mundi ad an. 416. His adde Ordericum Vitalem Benedictinum Auctorem Hiſt. Eccleſ. quam confecit 1141., Vincentium Bellovacenſem, qui præter Speculum Doctrinale, ac Naturale ſcripſit Speculum Hiſtoriale ad an. 1254. continuatum ad an. 1494., S. Antoninum Florentinum Archiep. auctorem *Summæ Hiſtorialis* ad an. 1458.

Alii fuere, qui data opera rerum Eccleſiaſticarum ſeriem ex prioribus colligentes, iis certius explicandis, geſta Imperantium attexuere. Hoc incæptum occuparunt Sæculo XVI. ex Lutheranis Matthias Flaccus Illyricus, Joannes Wigandus, Matthæus Judex, Baſilius Faber, qui ſub titulo Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ promiſere ſe tradituros integram Ideam Eccleſiæ Chriſti, quantum ad Locum, Propagationem, Perſecutionem, Tranquillitatem, Doctrinam, Hæreſes, Cæremonias, Gubernationem, Schiſmata, Synodos, Perſonas, Miracula, Martyria, Religiones extra Eccleſiam, & Statum Politicum ſecundum ſingulas annorum Centurias. Hi vulgo dicuntur Centuriatores Magdeburgenſes, cum Magdeburgi in Saxonia agentes per annorum Centurias opus

diſtinxerint. Prodiit Opus an. 1560., & ſeqq. Continet Centurias XIII., quæ ſingulæ XVI. fere capitibus conſtant.

Adverſus novam hanc Hiſtoriam, Guillielmus Eyſengreinius Spirenſis, Centenarios ſexdecim ſcribendos ſuſceperat, continentes deſcriptionem rerum memorabilium in Orthodoxa Chriſti Eccleſia geſtarum, cum diligenti annotatione eorum, quæ ſcripta ſunt contra veram Catholicam Doctrinam. Extare dicuntur duo ejus Centenarii: Primus editus fuit Ingolſtadii an. 1566.

Contra eoſdem Centuriatores oppoſuit Annales ſuos Cæſar Card. Baronius a Chriſto Nato ad Innocentii III. tempora: ſive an. 1198. Epitomen concinnavit Henricus Spondanus Ep. Apamiarum: Notas Criticas IV. Tomis in Folio conſcripſit P. Pagi Senior ex Min. Conventualibus, quæ deinde novis Editionibus Baronii inſertæ ſunt: Baronium continuarunt, tum Abrahamus Bzovius, tum Henricus idem Spondanus. Imprimis autem habentur in pretio VIII. volumina Odorici Raynaldi ex eadem Congregatione S. Philippi Nerii, ex qua Card. Baronius: Raynaldum nova Editione poſt Baronium Cl. P. Manſi illuſtra-

ſtravit. Alios prope innumeros recentiores prætermitto. De Vitis Rom. Pontificum, qui pars magna ſunt Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, ſatis ſit indicare novam Romanam Editionem Anaſtaſii Bibliothecarii à Clar. Præſule Blanchino inchoatam, deinde vero ad quartum uſque Tomum continuatam per P. Blanchinum Magnæ Eruditionis Virum, & prioris ex Fratre Nepotem ex inclyta Congr. S. Philippi Nerii. Eodem Auctore prodit hoc anno *Demonſtratio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Quadripartitæ, comprobatæ Monumentis pertinentibus ad Fidem Temporum, & Geſtorum: Sæc. I. & II. Romæ ex Calcographia Barbatiana.*

Occurrent aliquando Hiſtoriam Eccleſiaſticam perlegenti Auctores Anonymi. Ex. gr. Alexandrini Chronici auctor deſinens an. 628., Annaliſta Bertinianus deſinens an. 882., Annaliſta Fuldenſis deſinens an. 882., Annaliſta Loiſelianus deſinens in Roberto Rege Hugonis Capeti Filio, Annaliſta Mailroſenſis deſinens an. 1270., Annaliſta Metenſis deſinens an. 904., Annaliſta Moiſſiacenſis deſinens an. 819., Annaliſta Nazarianus deſinens an. 1138., An-

Annaliſta Petavianus deſinens an. 1015. Chronicon S. Vincentii de Witurno deſinens an. 1071. *& cæt.*

CAPUT V.

De Martyrum, aliorumque SS. Hiſtoria.

REfert Anaſtaſius in Vita S. Clementis inſtitutos ab eo Notarios ſeptem Regionarios dictos, Martyrum Paſſionibus deſcribendis, unicuique Notariorum duabus Regionibus attributis, in quibus Acta Martyrum perquirebant, & literis conſignabant. Alia in hunc finem a ſucceſſoribus ſtatuta. Inde apud Latinos Martyrologia, quibus aliorum quoque Sanctorum Geſta, aut nomina inſerta. Hinc Græcorum Menologia, quaſi Menſium rationes, cum ibi per Menſes omnia digerantur. In his tamen Menologiis poſt Schiſma Græcorum, inſerta nonnulla nomina damnatorum ab Eccleſia Catholica. Vide Calendarium utriuſque Eccleſiæ Latinæ, & Græcæ, quæ invicem collata dedit Antonius Contius in fronte Chronographiæ Nicephorianæ.

Poſt Hyeronimum, Bedam, & Florum Uſuardus Monachus circa an. 800. juſſu

juſſu Caroli Magni Martyrologium conſcripſit, quod cum adnotationibus ex Martyrologiis Romanæ, aliarumque Eccleſiarum, & adnotatione Authorum, qui de Sanctorum Vita ſcripſere Joannes Molanus Lovanienſis Theologus cum Tractatu ſuo de Martyrologiis, & indiculo Sanctorum Belgii edidit Antuerpiæ 1583. circa an.870. Ado Viennenſis Archiepiſcopus Martyrologium Sanctorum edidit cum prolixis Martyrum Elogiis;Heribertus Roſvveidus Societatis Jeſu emendavit, ac Notis illuſtravit. Novam eruditiſſimam Editionem adornavit Romæ nuper Cl. D. Dominicus Georgi. Martyrologium Romanum cum notis edidit Baronius Cardinalis. Noviſſimam Editionem reliquis correctiorem imperavit, ac perfecit, eruditiſſima Epiſtola præfixa, BENEDICTUS XIV.

Gregorius Turonenſis VI.ſeculi Scriptor Hiſtoriam SS. attigit in Libro de Gloria Martyrum, & Confeſſorum. Medio ævo celebratur Simeon Metaphraſtes Græcus ſcriptor IX.ſeculi juxta Bellarminum,X.juxta Bollandum.Leo Allatius in Commentario de Simeonibus rejicit ad annum 1014. Ab eo ſcriptas fuiſſe

fuiſſe hiſtorias de Vitis Sanctorum multis additis ex proprio ingenio, non ut res geſtæ fuerunt, ſed ut geri potuerunt; multis aliis præterea incredibilibus, & quæ non inveniuntur apud veteres Hiſtoricos, cenſet Bellarminus De Sriptoribus Eccl. Pro Metaphraſte ſtat Bollandus in Præfatione ad Vitas SS. Notat Baronius ad an.859., & Bellarminus l.c. multas Vitas additas a poſterioribus poſt Metaphraſtæ obitum. Jacobus de Voragine Archiepiſc. Genuenſis, qui primus ex Natali Alex. ſæc. XIII. Cap.4. art.5. Biblia Sacra in Italicam linguam ſumma fide, ac diligentia tranſtulit,in Vitis Sanctorum ſcribendis haud ſatis accuratus fuit. Vid. S. Anton.3. p. Chr. tit.32. c.11. p.2. Et Bollandum in Præfat. ad Vit. SS.

Seculo XVI. Laurentius Surius Carthuſianus de Vitis SS. ſex Volumina exaravit.Septem vero Aloyſius Lippomanus Epiſc. Veronenſis,apud quem extant Vitæ Sanctorum in XII. anni menſes diſpoſitæ, quæ Simeoni Metaphraſti adſcribuntur, in latinam linguam a Guilielmo Sirleto, poſtea Cardinali, Petro Franciſco Zino Veronenſi, & Gentiano Herveto Aurelianenſi, eruditis

Interpretibus converſæ. Accuratius autem hæc tractata ſunt ſæculo XVII. ab Heriberto Roſvveido, a Bollando, Papebrochio, Henſchenio, aliiſque continuatoribus magni Operis, cui titulus Acta SS.

His adde Religioſorum Ordinum Annales, Menologia, Chronica, Origines, Elogia, Bibliothecas, aliaque Hiſtorica ejus generis, ac præcipue Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti per Joannem Mabillonium, & Lucam D. Acheri, in quibus multa ad Eccleſiaſticam Hiſt. illuſtrandam.

CAPUT VII.

De Liturgicis Antiquiorum Operibus.

DE Ritibus Eccleſiæ præter Liturgias SS. Petri, Jacobi, Matthæi, & Marci, de quibus legendus Natal. Alex. ſæc.I. c.12. ar.3., & Liturgias Sanctorum Patrum per Fr. Claudium de Saintes Theologum Pariſienſem Anterpiæ 1560., ubi Liturgia Baſilii M. & Joan. Chriſoſtomi, & plura de Ritu Miſſæ ex PP: S. Greg. Nyſſeno, Joanne Damaſceno, Nicolao Methonenſi, Simone Gaza Archiepiſcopo, Germano Archiep. Conſtantinopolitano, Nicolao Cabaſila, Maximo Monacho, Beſſarione Cardinali, Proclo Arch. Cp.

S. Gre-

S. Gregorius Papa *Antiphonarium*, & Sacramentarium reliquit, quem librum ediderunt Pamelius Tom.2. Liturgicon, Angelus Rocca ex MSS. Vaticanis, & adjectis eruditis Commentariis in lucem emiſit Hugo Menardus Ord. S. Benedicti ex Codice antiquo MSS. nomine S. Eligii inſignito. Cum hæ editiones conformes non ſint, apparet ſucceſſu temporis auctum Gregorii M. Sacramentarium: Id teſtatus eſt Valafridus Strabo l.2. de rebus Eccleſiaſticis c. 22. S. Iſidorus Hiſpalenſis VII. ſeculo in Libro quæſtionum, Alcuinus VII. ſec. de eodem Argumento ſcripſere, licet liber de Divinis Officiis Alcuino ſuppoſitus ſit; Revera farrago quædam dicendus eſt ex diverſis ipſius Alcuini, & poſteriorum Scriptorum Operibus collectus: prçterea ineptias continet Alcuino indignas, quod Paſcha nomen Græcum ſit, cum verus Alcuinus l.6. in Joan. c.32. Paſcha, *inquit*, fratres, non ſicut quidam exiſtimant Græcum nomen eſt, ſed Hebræum. Caput autem XL. eſt Tractatus Remigii Antiſiodorenſis Monachi de Expoſitione Miſſæ.

Sequuntur Amalarius Diaconus primum, & Abbas Metenſis, deinde Presby-

ſbyter, tum Epiſcopus, cujus tamen Sedis, non conſtat. Scripſit lib.IV. de Eccleſiaſticis Officiis an.827.Juſſu Ludovici Pii Imper. deinde librum de Ordine Antiphonarii.Rituales illos libros Amalario Trevirenſi falſo tributos a Trithemio, Bellarmino, Poſſevino, & Conſtantino Cajetano comprobatur ex Ademaro in Chronicho: Ad Abbatem Conſtantinum, ut eum a veteri opinione dimoveret, elegantem Epiſtolam ſcripſit P. Sirmondus, quam P. Labbeus refert inter addenda adTom.1.Diſſert.deScript.Eccl.

Walafridus Strabo florebat circa 855. Præter alia librum edidit de Exordiis, & Incrementis rerum Eccleſiaſticarum ad Regimbertum.

Sæculo XIII. floruit *Durandus Speculator*, ſeu *Durantes*, qui præter alia Rationale Divinorum Officiorum in Libros octo diviſit, & an.1286. abſolvit. Sæculo XVI. floruit Joannes Stephanus Durantius Toloſas Advocatus Regius, deinde Senatus Præſes: edidit tres Libros *De Ritibus Eccleſiæ Catholicæ*, quos Sixtus V. Romæ excudi juſſit. Cardinalis Bonæ, qui ſcripſit Opus inſigne Rerum Liturgicarum, Cardinalis Thomaſii, & aliorum Recentiorum nomina com-

compertiſſima ſunt: quibus accenſendus Cl. Muratorius in eruditiſſima Diſſertatione, quam præmiſit duobus Tomis editis anno 1748. Venetiis *Liturgia Romana Vetus &c.*

CAPUT VII.

De Auctoribus Eccleſiaſticæ, tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

CUM cæca ſit Hiſtoria omnis tum Sacra, tum prophana ſine ope Chronologiæ, & Geographiæ, utriuſque Auctores cognitos eſſe oportet ſtudioſis, ad intelligendos Sacros Veteris, & Novi Teſtamenti Codices, & Canonum loca, & tempora diſtinguenda.

Paleſtinæ, & vicinarum Regionum loca in S. Literis memorata illuſtravit initio ſeculi XVII. Adrianus Adricomius Belga in Theatro Terræ Sanctæ. Diligentius id præſtitit Nicolaus Sanſo Geographus Regis Galliarum, accuratiſſimis tribus Tabulis Geographiæ Sacræ, Pariſienſi Bibliorum editioni additis; adjuncto Alphabetico Indice, quo ſingula Regionum, & Locorum nomina explicantur. Obiit is Auctor *1669.*, relicto Filio Guillielmo Sanſone, Geographo item inſigni. De eadem Geogra-

graphia Terræ Sanctæ duo edidit Volumina Samuel Bochardus, quorum unum appellavit *Phaleg*, alterum *Chanaan*.

Ad Eccleſiæ primitivæ Hiſtoriam cognoſcendam proderit Geographica notitia Imperii Romani ſub primis Cæſaribus diſcenda ex Geographia Strabonis Cappadocis ex Urbe Amaſia, qui ſcribere deſiit Tiberio Imperatore, & ante ejus an. XII. Ex Plinio ſecundo totis libris III. IV. V. VI: Hiſtoriæ ſuæ Naturalis, quibus Geographiam univerſam complexus eſt: Opus ſuum dicavit Veſpaſiano: Utilis erit Geographia Claudii Ptolomæi Alexandrini, qui præcipuus fuit ævi ſui Geographus, floruitque ſub Adriano, & Antonino Pio Imperatoribus. Ex Recentioribus legenda Philippi Ferrari Topographia in Martyrologium Romanum, & Theatrum Converſionis Gentium totius Orbis Auctore Arnoldo Mermanno.

Ad cognoſcenda loca, in quibus res Eccleſiaſticæ ſub Conſtantino, & ejus ſucceſſoribus uſque ad Honorium geſtæ ſunt, juverit ea, quæ Antonomaſticè dicitur Notitia utriuſque Imperii, & cenſetur edita inter annos Chriſti 400. & 433., ut oſtendit Guido Pancirolus,

qui

qui Notas adjiecit : Ejus notitiæ Author creditur a quibuſdam Ethicus Iſter, qui contexuit duplicem Orbis Deſcriptionem, quarum altera tota legitur apud Oroſium . Tum ex ſubſcriptionibus Epiſcoporum Nycenæ, aliiſque Synodis,tum ex aliis monumentis Indicem Geographicum Epiſcopatuum habes confectum ab Harduino Tom.XI. ſuæ Edit. Conciliorum poſt Labbeum : Idem Index correctior exhibetur in nova Editione Labbeana Veneta .

Legenda tamen præcipue Geographia Sacra Caroli Vialar, dicti à S.Paulo, Congreg. Fulienſis Superioris Generalis, deinde Epiſcopi Abrincenſis (Auranches in Normandia) an. 1641. Pariſiis edita : Subjectæ illi ſunt Notitiæ aliquot Grecæ, partim Eccleſiaſticæ, partim Civiles, ſequentibus temporibus ſcriptæ, ſive ab Hierocle, ſive ab aliis, & ex M. SS. Codicibus Bibliothecæ Vaticanæ, & Regiæ deſcriptæ.

Ab Imperatoribus Orientis, ac præſertim a Leone VI. cognomento Sapiente circa an. 900., & ab Andronico Palæologo Seniore circa an. 1300. immutata fuit apud Græcos diſpoſitio Metropoleon, quæ Patriarchatui Conſtantinopo-

nopolitano ſubjiciuntur . Utramque, diſtributionem vulgavit Leunclavius in ſuo *Jure Græco Romano*; poſteriorem dilucidavit *Georgius Codinus* , vulgò Curopalates dictus, in Libro de *Officiis Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ*:

Laudatus Carolus a S. Paulo Epiſcopus Abrincenſis ex Bibliothecis Regia , & Thuana eruit Notitiam quinque Patriarchatuum , & Sedium unicuique ſubjectarum , atque ad calcem ſui Operis appoſuit : quarum prior ante annos ferme ſexcentos deſcripta , poſterior uno, aut altero Seculo recentior videtur. Notitiam Epiſcopatuum Orbis Chriſtiani , uti erant fere XII. ſeculo in lucem emiſit Aubertus Miræus ex quatuor Antiquis Codicibus *Provincialis Romani* : Eam notitiam valde mendoſam Petrus Rebuffus ediderat ad Calcem *Praxis* ſuæ *Beneficialis* . De Hodierno ſtatu Epiſcopatuum per Orbem , vulgari appellatione ſubjecta latinis vocibus, ſuppeditant Aubertus Miræus in *Politia , & Geographia Eccleſiaſtica* , tum in *Notitia Epiſcopatuum*. Tum Philippus Labbeus in ſua Notitia Epiſcopatuum,quam habet in Apparatu ad nouam Conciliorum Editionem , aucta per Harduinum , & re-

& recenter per D. Coleti in Ed. Ven. Concil. de qua jam dictum.

Cum Chronologia ſit facultas,qua docemur res Hiſtoricas ſuis quaſque temporibus aptè ordinare, duabus præcipue partibus conſtat; Altera quidem res Hiſtoricas juxta temporum ordinem collocat, ut præſtant Brietii Annales ab Orbe condito, aliique quamplures; altera quæ revera ſcientifica eſt,idipſum probat argumentis, ſive ex Hiſtoria, ſive etiam ex Aſtronomia petitis.

Ad Chronologiam ſcientificam addiſcendam ad manum ſunt Inſtitutiones Chronologicæ Guillielmi Beveregii Londini an. *1669.*, & recenter Venetiis, vel etiam Chronologia D.Manfredi Italice conſcripta: Ante hos ſcripſerant Scaliger Libros tres de Emendatione temporum, cujus Principiis inhæret Sethus Calviſius in ſua Chronologia an. *1650.*: Dioniſius Petavius, ſive in Rationario Temporum Par.2. ſive in Libris de Doctrina Temporum, in quibus multus eſt in caſtigando Scaligero. Joannes Baptiſta Ricciolius in Chronologia Reformata, (quam magni facit Chriſtianus Wolfius Tom. ultimo Elem. ubi de Chronologis) plura in Petavio ſe de-

ſe deprehendiſſe cenſet, quæ identidem in Operis decurſu notat, & emendatione digna arbitratur: Sub eadem tempora Annales Uſſerii Chronologica eruditione inſignes prodiere an. 1650. parem & ipſi cenſuram experturi a poſteris Chronologis, qui centum abhinc annis ſcripſere; quod ex Pezron, Fourmont, Cumberland, Neuton, Souciet, aliiſque paſſim compertum eſt. Plura enim ſunt in Prophana Chronologia implexa, atque obſcura, ex ſerie incerta IV. Monarchiarum,& Olympiadibus, ex Æra Nabonaſſaris, ex inconſtanti Auctorum ab Urbe Condita ſupputatione, ex aliter apud alios ordinatis Romanis Magiſtratibus,ex cæteris Populorum Epochis, & Æris non ſatis certò, & conſtanter fixis. Non caret ſuis nodis, iiſdemque difficillimis Chronologia Sacra. Quare fruſtra ſe torquent, & aliis imponunt, qui exactam omnium rationum ſubductionem, conciliationem, comparationem perperam pollicentur: In his enim *ſatis eſt, ſi probabiliſſimus, veroque proximus Calculus teneatur*, inquit Genebrardus L.2.Chronographiæ, ubi *de Scrupulis Chronologorum*; ſatis eſt ſi certum quoddam an-

norum ſpatium ſcias, intra cujus confinia res geſtæ contigerint, neque extra eos limites excurrant.

Utramque Chronologiam Hiſtoricam, & Technicam, aut ſcientificam comprehenſam V. Tomis in 4. Typis Pariſienſibus edidere ab an. 1670. Philippus Labbeus, & Brietius poſt vulgatum jampridem *Petavii Rationarium*, *& Uſſerii Annales.* Tomo I. præfiguntur *Lectoribus Chronologiæ Tuto, Clare, ac Breviter ediſcendæ ſtudioſis Prænotanda*: Num. 6. hæc habet non prætermittenda.

„ Quod ſi qui præterea adſcripta in
„ ſingulis annorum periochis Aucto-
„ rum, ex quibus iſta deprompſimus,
„ nomina exigunt, næ illi parum in-
„ telligunt, quid compendii Chrono-
„ logici titulus præſeferat, nec nava-
„ tæ a nobis in libello iſto operæ ratio-
„ nem callent. Hoc certe unum ſtu-
„ duimus, ut in Epitomen expeditam, fa-
„ cilem, & Tyronibus omnibus, ipſis
„ etiam pueris, ac prope infantibus
„ perviam conjiceremus præcipua quæ-
„ que rerum a Principibus Viris hacte-
„ nus geſtarum capita, ut iis primum
„ informati, atque imbuti Lectores ad
„ Tornielli, Saliani, Baronii, Spon-
„ da-

„ dani, Petavii, Calviſii, Gordoni,
„ Simſonii, Uſſerii, aliorumque ingentia volumina promptiores, paratioreſque accedant; aut, quod paucis datum eſt, primævos ipſoſmet fontes, unde rivi illi promanarunt, adeant, & ex Græcis Scriptoribus, Herodotum, Thucydidem, Xenophontem, Diodorum Siculum, Polybium, Dionyſium Halicarnaſſeum, Plutarchum, Arrianum, Dionem Caſſium, Joſephum, Euſebium, Socratem, Sozomenum, Theodoretum, Evagrium, Zonaram, cæteroſque: Ex Latinis vero Livium, Saluſtium, Vellejum, Tacitum, Svetonium, Eutropium, Victorem, alioſque iis ætate ſuppares, recentioreſque, (ne in iis omnibus recenſendis diutius immorer), accurate perlegant, perveſtigentque. Illud (ut ſcilicet adſcripta in ſingulis dentur Auctorum nomina, ex quibus deprompta ſunt) Deo dante præſtabimus abunde, cum Concordiam Sacræ, Profanæque Chronologiæ infinitis propemodum acceſſionibus locupletatam iterum Prælo ſubjiciemus „. Hæc Labbeus, quod po-

ſtremum tamen morte præventus præſtare non potuit.

Ac quoniam PP. Labbei, ac Brietii Opus cæteroquin inſigne, tantiſque viris digniſſimum ipſa mole quinque Voluminum in 4. pleroſque terruit, eamdem Labbei, & Brietii Chronologiam ab Orbe condito, iiſdemque innixam fundamentis, P. Muſantius e Soc. Jeſu (poſt Petavium, & Uſſerium) brevi libello concluſit an. 1692., novaque ratione excogitata in ſuas Claſſes digeſſit plurima, varia, ac diſſimillima: quæ quidem ipſæ Chronologicæ Muſantii Tabulæ longe auctiores, & emendatiores, & in formam multo commodiorem redactæ prodiere iterum Typis Romanis 1750. in 4. ac denuo 1751. in 12. De quibus Muſantii Tabulis dicas, quod Labbeus loc. cit. n. VII. pronunciavit: *Vix plura paucioribus verbis, majorique rerum delectu, & ordine, commodiorique ad dicendum methodo, (ut modo exactos ſumma diligentia ad Chronologicam amuſſim calculos taceam) in tam anguſtis libelli unius ſpatiis potuiſſe comprehendi, huicque Opellæ, ſi uſpiam aliàs, adſcribendum: MULTA, PAUCIS, CLARE:* Qua ratio-

tione non levis fructus ſtudioſo cuique ſperari poteſt ; ſcite enim Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum . „ Tempore , ac labore exculta veritas elu- „ ceſcit , præſertim ſi *COMMODVS* „ *ALIQVIS ADJVTOR* accedat .

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

HAG 2007/01